



Jaarverslag 2023

Elke druppel duurzaam

Inhoudsopgave

Voorwoord van de Bestuursvoorzitter	5
2023 in cijfers	7
1 Wie we zijn en wat we doen	9
1.1 Ons profiel	9
1.2 Zo maken we drinkwater	9
1.3 Medewerkers	9
1.4 Ambitie en strategie	10
1.5 Waardecreatiemodel	11
2 De waarde die we creëren	14
2.1 Voldoende en schone bronnen	16
2.1.1 Waterschaarste	16
2.1.2 Bescherming grondwaterbronnen	20
2.2 Veerkrachtige infrastructuur	23
2.2.1 Financiële gezondheid	23
2.3 Betrouwbare drinkwateroperatie	25
2.3.1 Leveringszekerheid van drinkwater	25
2.3.2 Kwaliteit van drinkwater	26
2.3.3 Digitalisering en dataveiligheid	27
2.4 Positieve impact op mensen	29
2.4.1 Aantrekkelijk werkgeverschap	30
2.4.2 Maatschappelijke verplichting aan kwetsbare klanten	34
2.5 Positieve impact op de natuur	36
2.5.1 Klimaatimpact	36
2.6 Onze impact op de maatschappij in euro's	39

3 Borging van onze continuïteit	44
3.1 Besturing	44
3.2 Bestuursstructuur	44
3.3 Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten	46
3.3.1 Meldingen en sancties in 2023	48
3.4 Stakeholdermanagement	49
3.5 Risicomanagement	51
3.5.1 Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur	51
3.5.2 Cybersecurity	52
3.5.3 Drukke in de ondergrond	53
3.5.4 Aantrekkelijk en goed werkgeverschap	54
3.5.5 Klimaatimpact	55
3.6 Bestuursverklaring	56
4 Verslag van de Raad van Commissarissen	59
4.1 Strategie en realisatie bedrijfsplan	59
4.2 Financiële verslaglegging	59
4.3 Jaarrekening en dividendvoorstel	60
4.4 Samenstelling RvC	60
4.5 Vergaderingen in 2023	61
5 Overige informatie	64
5.1 Assurancerapport van de onafhankelijke accountant	64
5.2 Over dit verslag	68
5.3 Connectiviteitsmatrix	71
5.4 GRI-index	75
5.5 Rapportagedefinities	83

6 Financiële resultaten	90
Kerncijfers	90
Toelichting op de resultaten	91
Geconsolideerde resultaten	94
Geconsolideerde jaarrekening	96
Geconsolideerde winst- en verliesrekening en overzicht totaalresultaat	98
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	100
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	101
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	102
Toelichting op de geconsolideerde balans	114
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	128
Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht	134
Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	135
Enkelvoudige jaarrekening	143
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	145
Overige gegevens	152
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	153
Overzicht uitstaande aandelen	164

Voorwoord van de Bestuursvoorzitter

Het jaar 2023 bevestigt urgentie voor versnelling duurzame drinkwaterwinning

Het jaar 2023 kenmerkte zich door heftige weersextremen: het gaat de boeken in als het warmste én het natste jaar ooit gemeten. De impact van klimaatverandering wordt steeds duidelijker en het belang van onze strategie *Elke druppel duurzaam* en de ontwikkeling naar een duurzame drinkwaterwinning daarmee steeds urgenter. Kijkend naar die strategie, behaalden we in 2023 mooie successen. We draaiden operationeel een stabiel jaar, met dank aan onze ruim 1600 watermakers. De provincie Friesland verleende de vergunning van 6,5 miljoen kuub in Luxwoude, het programma SAP & Transformatie werd afgerond en financieel gezien realiseerden we nagenoeg het begrote bedrijfsresultaat. Toch bleek het op sommige vlakken uitdagend onze klantbeloften waar te maken.

De grootste uitdaging in het realiseren van onze strategie, vormde het feit dat we ook in 2023 vastliepen op de vergunningen die nodig zijn om de leveringszekerheid op de korte termijn te kunnen blijven garanderen. De urgentie in de politiek wordt gevoeld en uitgesproken, maar de actie blijft achter. Het drinkwaterbelang raakt steeds meer in strijd met andere maatschappelijke belangen. Dit terwijl overheden vanuit hun zorgplicht drinkwater als zwaarwegend belang dienen te wegen. Drinkwater is immers een eerste levensbehoefte. De in januari 2024 verschenen signaalrapportage *'Drinkwater steeds schaarser'* van de Inspectie Leefomgeving & Transport (ILT) onderstreept onze roep dat provincies hierin nu écht hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

Waarmaken van onze klantbeloften

Vitens is verantwoordelijk voor het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater aan onze 6 miljoen klanten. Het duurzaam uitvoeren van de drinkwatervoorziening, volgens de Drinkwaterwet, is onze kerntaak. Hier hebben onze mensen zich in 2023 volop voor ingezet. Helaas moesten we in augustus 2 grootschalige kookadviezen afgeven. Reden hiervoor was dat we de drinkwaterkwaliteit die klanten van ons mogen verwachten, niet langer konden garanderen. Voor onze klanten zeer ingrijpend. Zij moeten blind op ons én de drinkwaterkwaliteit kunnen vertrouwen.

Een andere kwestie die onze klanten raakte, was de situatie rondom nieuwe aansluitingen in het werkgebied van Vitens. Door een gebrek aan mankracht en middelen bij aannemers, konden aansluitingen niet tijdig gerealiseerd worden. Uitermate onwenselijk en vervelend. We doen ons best om dit soort situaties te verbeteren en in de toekomst te voorkomen.

Nú actie nodig voor handhaven leveringszekerheid

Voor het handhaven van de leveringszekerheid zijn 2 zaken voor Vitens essentieel: voldoende vergunningsruimte én investeringsruimte. Door toenemende waterafgifte, door onder andere de droge zomers en de woningbouw, verwacht Vitens op korte termijn op meerdere plekken vergunningen te overschrijden. We willen ons als maatschappelijk betrokken organisatie aan wet- en regelgeving houden, maar daar zijn we – zodra het verbruik iets toeneemt – niet toe in staat. Vergunningoverschrijding is dan onvermijdelijk om aan onze leveringsplicht te voldoen. Een overschrijding die zorgt voor een extra belasting van het watersysteem, met negatieve impact voor de natuur, landbouw en andere gebruiksfuncties.

Voor leveringszekerheid en verdere verduurzaming heeft Vitens dringend voldoende investeringsruimte nodig. De Drinkwaterwet stelt echter grenzen aan de winst die drinkwaterbedrijven mogen maken. Dit gebeurt via de wettelijk vastgestelde vermogenskostenvoet (WACC). We behaalden in 2023 bijna het maximaal bedrijfsresultaat op basis van de WACC-regulering (Weighted Average Cost of Capital (WACC), oftewel vermogenskostenvoet), maar dit is niet genoeg. De huidige WACC-regulering sluit onvoldoende aan bij onze grote investeringsopgave. Een wijziging van deze regulering is noodzakelijk om ons eigen vermogen te versterken om zo in staat te zijn voldoende externe financiering aan te trekken. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de minister van Infrastructuur & Waterstaat.

Samen versnellen op duurzame drinkwaterwinning

De vanzelfsprekendheid over hoe we water maken en waar we dat doen staat steeds meer onder druk. De toenemende belasting van het watersysteem maakt dat we andere keuzes moeten maken in de manier waarop we water winnen en transporteren. Alleen op die manier kunnen we onze kerntaak ook in de toekomst verantwoord uitvoeren. Voor de lange(re) termijn werken wij aan een robuust systeem met drinkwaterwinningen waarmee we het watersysteem minimaal belasten óf zelfs een positieve impact maken. Dit noemen wij de *streefstructuur*. De komende jaren werken we versneld aan deze passende infrastructuur voor de toekomstige drinkwatervoorziening. Dit kunnen we alleen in cocreatie met onze stakeholders realiseren. Het afgelopen jaar zijn hier goede stappen in gezet. Dit zagen we terug in de succesvolle samenwerking op projecten in de IJsselvallei, 't Gooi en het Ketelmeer. Het is mooi en veelbelovend om te zien dat we samen werken aan een duurzame drinkwaterwinning voor de toekomst.

Tot slot

Graag spreek ik namens Vitens mijn waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van onze aandeelhouders. We vinden elkaar in het maatschappelijk belang van de toekomstvaste drinkwatervoorziening. Dit komt enerzijds tot uitdrukking in de gezamenlijke visie op de duurzame drinkwaterwinning. En anderzijds in onze gezamenlijke inspanningen om Vitens te voorzien van de daarvoor benodigde financieel gezonde basis.

Voor mij persoonlijk is dit het laatste jaarverslag dat ik als Bestuursvoorzitter onderteken. Terugkijkend op de afgelopen 6,5 jaar, zie ik dat de urgentie voor het realiseren van onze ambitie alleen maar groter is geworden. Er ligt een uitdagende, maar mooie opgave voor mijn opvolger Tjeerd Roozendaal.

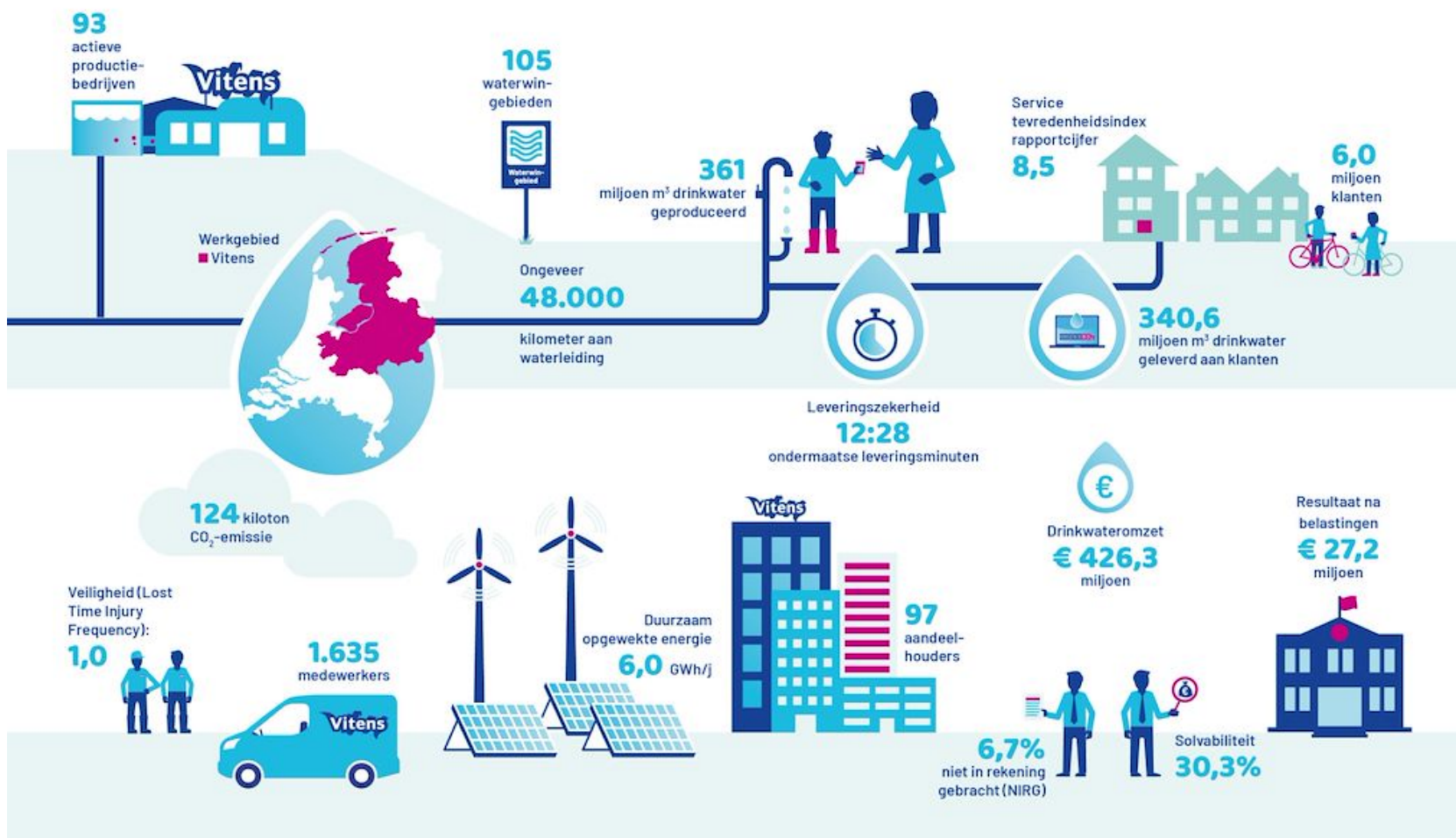
Jelle Hannema
Bestuursvoorzitter Vitens



2023 in cijfers

2023

Kerncijfers en resultaten Vitens





1 Wie we zijn en wat we doen

1.1 Ons profiel

Vitens wint, zuivert en levert jaarlijks meer dan 340 miljard liter drinkwater aan 6 miljoen klanten. Dat zijn zowel particulieren als bedrijven, verspreid over 5 provincies en enkele gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. Onze primaire taak is te zorgen voor betrouwbaar drinkwater: 24 uur per dag, 365 dagen per jaar. Nu én in de toekomst.

1.2 Zo maken we drinkwater

Water winnen uit grondwaterbronnen

Het drinkwater dat Vitens maakt, komt voor het merendeel uit grondwaterbronnen die tientallen tot honderden meters diep liggen. Dit grondwater pompen we op in 105 waterwingebieden. Deze gebieden beheren we zo duurzaam mogelijk. Zo stimuleren we natuurontwikkeling en biodiversiteit.

Zuivering door natuurlijk filter én in productiebedrijven

Grondwater is ooit als regenwater of vanuit rivieren de bodem ingesijpeld. Dit proces kan wel honderden jaren duren. Tijdens die reis heeft de bodem het water al voor een groot deel gezuiverd. We noemen de bodem daarom ook wel 'filter nul'.

Na het oppompen van het water, vervoeren we het naar een van onze 93 productiebedrijven voor zuivering. Het zuiveringsproces gaat overal nét even anders, omdat de samenstelling van het grondwater op de locaties verschilt. In de basis doorloopt elke productielocatie 3 zuiveringsstappen: filtratie, beluchting en na-filtering. Natuurlijke stoffen als kalk, ijzer en mangaan en eventuele verontreinigingen worden hiermee uit het water gehaald. Een deel van deze reststoffen wordt hergebruikt.

Via leidingnet met constante druk naar de klant

Het drinkwater pompen we vanuit onze productielocaties in het waterleidingnet: een netwerk van 48.000 kilometer leidingen. Het water komt eerst terecht in de hoofdtransportleidingen, waarna het via de kleinere distributie- en aansluitleidingen aan onze klanten wordt geleverd.

1.3 Medewerkers

Bij Vitens zetten meer dan 1600 toegewijde medewerkers zich dagelijks in om schoon en voldoende drinkwater te leveren aan onze klanten. Zij vormen het hart van de organisatie.

De samenstelling van het medewerkersbestand

Vitens heeft 1635 medewerkers in dienst met een gemiddelde leeftijd van 46 jaar. Al onze medewerkers werken in Nederland. In de tabel op pagina 10 tonen we de samenstelling van Vitens medewerkers in cijfers.

	2023	man	vrouw	2022	man	vrouw
# medewerkers	1.635	72%	28%	1.599	73%	27%
% voltijdmedewerkers	70%	87%	13%	73%	87%	13%
% deeltijdmedewerkers	30%	37%	63%	27%	35%	65%
% medewerkers met een contract voor onbepaalde tijd	90%	72%	28%	90%	73%	27%
% medewerkers met een contract voor bepaalde tijd	10%	68%	32%	10%	73%	27%
#/% medewerkers onder cao	1.634	72%	28%	1.599	73%	27%
# tijdelijke medewerkers	293	40%	60%	383	42%	58%

1.4 Ambitie en strategie

Betrouwbaar drinkwater is essentieel voor onze gezondheid en ons welzijn. Drinkwater staat echter steeds meer onder druk door allerlei factoren. Denk aan de bevolkingsgroei, economische groei, weersextremen als gevolg van klimaatverandering, maar ook de steeds verdergaande vervuiling die de kwaliteit van bronnen aantast.

De ambitie van Vitens is groot: een duurzaam drinkwaterbedrijf, maatschappelijk verankerd, met een positieve impact op mens en natuur. We streven naar een duurzaam drinkwatersysteem, ontwikkeld in cocreatie met onze omgeving. Deze ambitie is uitgewerkt in onze strategie 'Elke druppel duurzaam' en vertaald in 5 strategische doelen:

1. Wij zorgen voor voldoende en schone bronnen

Het is de taak van Vitens te zorgen voor voldoende en schone bronnen waar we water uit mogen én kunnen onttrekken. De laatste jaren staat de benodigde win- en productiecapaciteit, zowel op de korte als lange termijn, ernstig onder druk. Dat geldt ook voor de bronkwaliteit. We werken daarom actief samen met aandeelhouders, politiek-bestuurlijke partners, marktpartijen en andere stakeholders. Bijvoorbeeld voor nieuwe winvergunningen, uitbreiding van bestaande vergunningen en het beschermen van bronkwaliteit. Ook proberen we de drinkwatervraag te beïnvloeden door duurzaam watergebruik bij onze klanten te stimuleren. Momenteel maakt Vitens hoofdzakelijk drinkwater van grondwater, maar we kijken naar alternatieven voor de lange termijn. Zo onderzoeken we verschillende mogelijkheden voor oppervlaktewater, oeverfiltraat en hergebruik van gezuiverd rioolwater via infiltratie. Een duurzame bron is altijd het uitgangspunt.

2. Wij zorgen voor een veerkrachtige infrastructuur

Om 24 uur per dag water te leveren, nu en in de toekomst, is een veerkrachtige infrastructuur essentieel. Onze visie op de ontwikkeling daarvan is vastgelegd in wat wij de streefstructuur noemen. Voor de korte en middellange termijn betekent dit het onderhouden en waar nodig verbeteren of uitbreiden van de bestaande infrastructuur. Voor de langere termijn werken we aan de ontwikkeling van een robuuste en flexibele infrastructuur, met inzet op grotere (clusters van) winningen en grotere productielocaties. Dit noemen we *strategische harten*. Dit zijn gebieden waar in potentie relatief veel water is te winnen, met een relatief kleine impact op natuur en veel mogelijkheden tot maatschappelijke meerwaarde. Op lange(re) termijn ontstaat hierdoor ruimte niet-toekomstbestendige winningen minder in te zetten of te sluiten. Aansluitend werken we aan verkenning en ontwerp van een andersoortige transportinfrastructuur, passend bij het beoogde kleinere aantal winningen op lange termijn. Dit levert meer flexibiliteit op bij piekbelasting en storingen.

3. Wij zorgen voor een betrouwbare drinkwateroperatie

Vitens zet zich in voor de continue levering van betrouwbaar drinkwater aan haar klanten. Voor optimale bedrijfsvoering werken we hard aan de implementatie en ontwikkeling van een digitale, intelligente infrastructuur en innovatie. Verstoringen in de kwaliteit of de levering van drinkwater door bijvoorbeeld leidingbreuken en cyberaanvallen, proberen we uiteraard te voorkomen. Doen deze situaties zich toch voor, dan minimaliseren we de impact.

4. Wij maken een positieve impact op mensen

Vitens levert een bijdrage aan de volksgezondheid door het leveren van betrouwbaar drinkwater. Hierdoor maken we een positieve impact op onze klanten. Het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater kan niet zonder onze ruim 1600 medewerkers. Voor deze en potentiële nieuwe medewerkers wil Vitens een goede en aantrekkelijke werkgever zijn. In onze waterwingebieden hebben we te maken met mede-gebiedsgebruikers, zoals boeren en natuurorganisaties. Met hen zoeken we actief de samenwerking op.

5. Wij maken een positieve impact op de natuur

Vitens maakt met de drinkwatervoorziening onderdeel uit van een circulair ecosysteem. De onttrekking van water heeft invloed op dat systeem. Vitens wil een positieve bijdrage leveren aan de natuur. Daarom investeren we in een duurzaam watersysteem, waarbij de ruimtelijke inrichting het watersysteem volgt. Zo is er voldoende water beschikbaar voor verschillende functies, waaronder landbouw en natuur. Ook zetten we in op duurzame bedrijfsvoering door onder meer het verminderen van onze CO₂-uitstoot, hergebruik van reststromen en het bevorderen van de biodiversiteit in onze waterwingebieden. Tot slot stimuleren we duurzaam watergebruik bij onze klanten. De meest duurzame druppel is immers de niet geproduceerde druppel.

1.5 Waardecreatiemodel

Vitens wil met haar ambitie en bijbehorende activiteiten een positieve impact maken op mens én natuur. Het waardecreatiemodel illustreert waar onze activiteiten de meeste positieve en negatieve impact hebben. Dit model kijkt verder dan alleen financiële resultaten. Het beoordeelt de impact op 6 verschillende kapitalen: financieel, geproduceerd, intellectueel, sociaal, menselijk en natuurlijk.

Het waardecreatiemodel maakt inzichtelijk wat onze organisatie onttrekt aan de samenleving - zoals grondwater -, wat we daarmee doen en de waarde die we toevoegen. Denk daarbij aan zaken zoals werkgelegenheid en volksgezondheid.

Later in het jaarverslag onder 'Onze impact op de maatschappij in euro's' wordt dit verder gespecificeerd.

input

We vertrouwen op
waardevolle middelen...

economische impact

financieel

De aandeelhouders van Vitens zijn 92 gemeenten en vijf provincies. Vermogenspositie, opbrengsten, investeringen en kapitaal/leenverplichting staan beschreven in de jaarrekening. € 180 miljoen investeringen in onder- en bovengrondse activiteiten.

geproduceerd

Met 93 productiebedrijven hebben we in 2023 361 miljoen m³ drinkwater geproduceerd. Ook hebben we 4,4 miljoen m³ drinkwater ingekocht. We hebben een leidingnet van ongeveer 48.000 km.

impact op mensen

intellectueel

Vitens heeft in 2023 geïnvesteerd in innovatie, circulair ondernemen, robuuste koppeling van data en digitalisering van de dienstverlening.

menselijk

Met 1.635 medewerkers hebben we een diverse organisatie waarin flexibel en veilig werken onze prioriteit heeft. Door outputsturing krijgen medewerkers meer verantwoordelijkheid.

sociaal en relaties

We zijn maatschappelijk betrokken door middel van onze internationale activiteiten en educatieprogramma's. We werken samen en zoeken de dialoog met onze stakeholders om samen te kunnen optrekken in de bescherming van ons grondwater.

impact op de natuur

natuurlijk

Voor onze bedrijfsvoering hebben we 165 GWh energie nodig. We beheren circa 2.648 hectare aan wingebeden op een duurzame manier. In 2023 hebben we hier 370 miljoen m³ ruwwater onttrokken.

businessmodel

...om met ons
businessmodel...



24/7

**betrouwbaar
drinkwater
voor nu en
later**



strategische doelen

- Voldoende en schone bronnen
- Veerkrachtige infrastructuur
- Betrouwbare drinkwateroperatie
- Positieve impact op mensen
- Positieve impact op de natuur

output

...te sturen op resultaten.

voldoende en schone bronnen

2 clusters met voldoende 'Totale reserves'
2 clusters met positief 'Operationeel verschil'
Verontreinigingsindex korte termijn **97**
Verontreinigingsindex lange termijn **388**



veerkrachtige infrastructuur

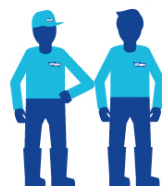
€ Solvabiliteit: **30,3%**
€ Nettoresultaat: **€ 27,2** miljoen
€ Bruto investeringen: **€ 224** miljoen

betrouwbare drinkwateroperatie

340,6 miljoen m³ drinkwater geleverd
Ondermaatse Leveringsminuten: **12:28**
Waterkwaliteitsindex: **0,017**
9 ICT prio 1 calamiteiten
0 ICT prio 1 cybersecurity



positieve impact op mensen



Bevlogenheidsscore: **7,0**
Ziekteverzuim: **5%**
LTIF: **1,0**

positieve impact op de natuur

CO₂-uitstoot: **124** kiloton CO₂-eq.
CO₂ uitstoot per geproduceerde m³
water (kg/m³): **0,340**
6,0 GWh duurzaam opgewekte energie



impact

...en dragen we
bij aan mondiale
doelstellingen.

Zo creëren we waarde
voor onze stakeholders
en omgeving...

klanten

Door 24/7 betaalbaar en betrouwbaar kraanwater te leveren aan klanten:

- Dragen we bij aan hun gezondheid
- Maken we hun leven comfortabeler
- Dragen we bij aan de economie

Door goede informatie en service op maat:

- Maken we het regelen van waterzaken zo makkelijk mogelijk
- Helpen we klanten hun leven te verduurzamen

omgeving

Waterlevering heeft grote maatschappelijk waarde, maar ook nog een keerzijde voor mens en natuur. We werken aan het verduurzamen van de watercyclus en minimaliseren de impact van onze operaties door:

- Opwek duurzame energie
- Duurzaam terreinbeheer
- Beperken overlast werkzaamheden
- Duurzaam inkoopbeleid, hergebruik reststromen en samenwerkingen circulaire economie

medewerkers

We dragen bij aan het welzijn van medewerkers door:

- Ontwikkelmogelijkheden
- Inkomen
- Goede balans werk-privé

aandeelhouders

Aandeelhouders kunnen erop rekenen dat we:

- Een constructieve partner zijn in de ruimtelijke ordening
- Bijdragen aan het welzijn van hun burgers
- Hen helpen bij hun grondwaterbeschermingstaken
- Dividend uitkeren als dat kan

sustainable development goals



Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen hebben onze primaire focus. (6.1, 6.3, 6.4, 6.5 en 6.6.)



We dragen bij aan eerlijk werk en economische groei. (8.8)



We investeren in innovatie en een duurzame infrastructuur. (9.1 en 9.4.)



We dragen zorg voor duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen. (12.2.)



We nemen dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden. (13.2.)



2 De waarde die we creëren

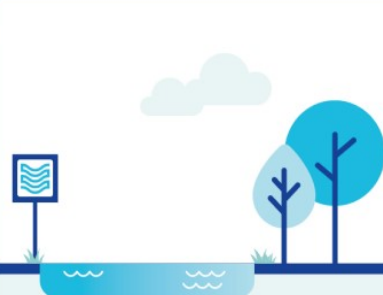
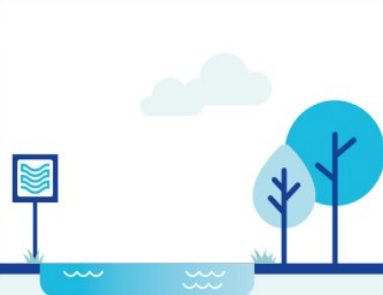




Vitens wil met haar ambitie en bijbehorende activiteiten waarde creëren voor haar omgeving, medewerkers, klanten en aandeelhouders. Dat doen we door te focussen op 5 strategische doelen:

1. Voldoende en schone bronnen
2. Veerkrachtige infrastructuur
3. Betrouwbare drinkwateroperatie
4. Positieve impact op mensen
5. Positieve impact op de natuur

In dit hoofdstuk rapporteren we over deze doelen aan de hand van 8 materiële thema's. Dit zijn (duurzaamheids)thema's waar Vitens de meeste impact op heeft, op basis van input van onze interne en externe stakeholders. Per materieel thema brengen we onze kwantitatieve (KPI's) en kwalitatieve prestaties in beeld en de initiatieven die hier in 2023 aan bijdroegen. Ook werpen we een blik op de toekomst. Hoe zorgen we ervoor dat we in 2024 en de jaren erna onze prestaties voortzetten en – indien nodig – verbeteren?



Een duurzaam drinkwaterbedrijf, maatschappelijk verankerd, met een positieve impact op mens en natuur

Strategische doelen	Voldoende en schone bronnen		Veerkrachtige infrastructuur	Betrouwbare drinkwateroperatie			Positieve impact op mensen		Positieve impact op de natuur
									
Materiële thema's	<ul style="list-style-type: none"> • Waterschaarste 	<ul style="list-style-type: none"> • Bescherming van grondwaterbronnen 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële gezondheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Leveringszekerheid van drinkwater 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit van drinkwater 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering en dataveiligheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Aantrekkelijk werkgeverschap 	<ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijke verplichting aan kwetsbare klanten* 	<ul style="list-style-type: none"> • Klimaatimpact
Kwantitatieve prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Totale reserves • Operationeel verschil 	<ul style="list-style-type: none"> • Verontreinigingsindex 	<ul style="list-style-type: none"> • Solvabiliteit 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondermaatse leveringsminuten 	<ul style="list-style-type: none"> • Waterkwaliteitsindex 	<ul style="list-style-type: none"> • ICT Prio 1 calamiteiten • ICT Prio 1 cybersecurity calamiteiten 	<ul style="list-style-type: none"> • Bevlogenheidsscore 		<ul style="list-style-type: none"> • CO₂-equivalent (uitstoot broeikasgassen)
Kwalitatieve prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren duurzaam watergebruik 		<ul style="list-style-type: none"> • Investerings- en financieringsopgave • WACC-regulering • Rendement aandeelhouders • Drinkwatertarief 			<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering • Fysieke veiligheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Wervingsopgave • Verzuim en vitaliteit • Veiligheid • Diversiteit, inclusie en gelijke behandeling 		<ul style="list-style-type: none"> • Circulaire economie en reststromen • Stimuleren duurzaam watergebruik • Leefomgeving en biodiversiteit • Duurzaam watersysteem

* dit is geen materieel thema

2.1 Voldoende en schone bronnen

Vitens heeft als drinkwaterbedrijf de taak te zorgen voor voldoende drinkwater, nu en in de toekomst. Hiervoor zetten we in op behoud en uitbreiding van winvergunningen, het vergroten van onze wincapaciteit, duurzaam watergebruik en bronbescherming.

De belangrijkste resultaten

- Ons doel, om in 2023 in 2 van de 10 clusters (deelgebieden met een aantal winningen) te beschikken over voldoende reserves, is behaald. In deze gebieden zijn we voldoende voorbereid op de (verwachte) toename van de drinkwatervraag.
- In 8 clusters beschikken we over onvoldoende winvergunningen. Ook hebben we in het merendeel van de clusters onvoldoende productie- en distributiecapaciteit.
- In het kader van duurzaam watergebruik is ingezet op waterbesparing bij particuliere en zakelijke klanten, bijvoorbeeld met de 'Wijs met drinkwater'-campagne en het aangaan van een samenwerking met MKB Nederland.
- Er zijn geen significante verbeteringen of verslechtingen zichtbaar in de kwaliteit van onze bronnen.

2.1.1 Waterschaarste

De stijgende vraag naar water, door onder andere klimaatverandering en bevolkingsgroei, maakt dat water een steeds schaarser goed wordt. Bovendien is Nederland van oudsher ingericht op het zo snel mogelijk afvoeren van water, terwijl dit nadelig is voor het grondwaterpeil. En daarmee voor de natuur, landbouw en drinkwaterbedrijven zoals Vitens. Kortom: het watersysteem staat steeds meer onder druk. Het is daarom noodzakelijk dat we hier anders naar gaan kijken.

Door de toenemende vraag heeft Vitens op de korte termijn meer vergunningen nodig om (grond)water te kunnen winnen om drinkwater van te maken. Bij vergunningverlening hebben we echter op steeds meer plekken te maken met bestuurlijke, juridische en ruimtelijke belemmeringen. Ook zorgt de onttrekking van (extra) grondwater soms voor weerstand van de omgeving. Daardoor kan Vitens de benodigde productiecapaciteit maar beperkt realiseren. Andere belemmeringen zijn de toenemende schaarste in menskracht en middelen, de stikstofregels en netcongestie.

Voor de lange(re) termijn, na 2030, werkt Vitens samen met stakeholders aan een robuust systeem met drinkwaterwinnings die zo weinig mogelijk impact hebben op natuur en omgeving (de strategische harten). Hiervoor kijken we ook naar alternatieve bronnen om drinkwater van te maken. Door naast diep grondwater ook in te zetten op het innemen van oppervlaktewater, oevergrondwater en ondiep grondwater maken we onze beschikbare broncapaciteit groter en daarmee beter bestand tegen kwetsbaarheden als gevolg van weersextremen (zoals langdurige droogte). Zo ontwikkelen we een toekomstbestendig en duurzaam watersysteem. Dit is een proces van tientallen jaren. Daarom zetten we de komende jaren nog steeds in op het winnen van extra grondwater, maar wel op een zo duurzaam mogelijke manier.

Tot slot moet niet alleen het winnen van water anders. Ook is het belangrijk dat (zakelijke) klanten duurzaam met drinkwater omgaan. Kortom: duurzame drinkwaterwinning betreft de gehele keten.

Totale Reserves

Voldoende reserves zijn van belang om nu en in de toekomst te kunnen voldoen aan de watervraag. De KPI 'Totale Reserves' geeft aan hoeveel van onze in totaal 10 clusters beschikken over voldoende winvergunningen. Voldoende betekent dat we in een cluster beschikken over genoeg vergunningsruimte om aan de huidige drinkwatervraag te voldoen, plus 10% extra vergunningsruimte voor uitbreiding van de infrastructuur.

Het hebben van onvoldoende vergunningsruimte in een cluster, kan voor grootzakelijke klanten betekenen dat we soms 'nee' moeten verkopen wanneer zij een wateraansluiting willen. Ook kan de bouw van nieuwbouwwoningen op het spel komen te staan, doordat de woningen niet aangesloten kunnen worden op water.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Aantal clusters met voldoende Totale Reserves	2	2	2

Toelichting

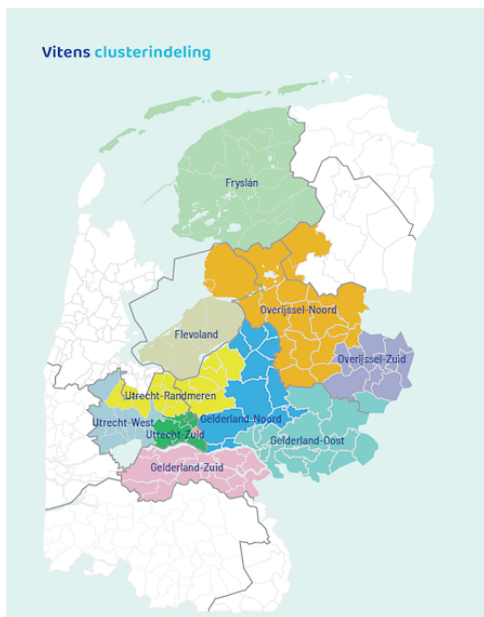
De 2 clusters die in 2023 beschikken over voldoende winvergunningen, zijn dezelfde clusters als in 2022: Overijssel-Noord en Utrecht-Zuid.

Initiatieven 2023

- In 2023 vond veelvuldig bestuurlijk overleg plaats met de provincies. Hierin hebben we het drinkwaterbelang en de urgentie van onze uitdagingen op de kaart gezet. Doel van deze overleggen is (bestuurlijke) belemmeringen op vergunningen weg te nemen.
- De provincie Friesland verleende Vitens in 2023 een vergunning voor het onttrekken van 6,5 miljoen kuub grondwater per jaar op de voorgenomen winlocatie Luxwoude.
- We sloten in 2023 een contract af voor de levering van 2 miljoen kuub drinkwater door het Drentse drinkwaterbedrijf WMD naar Friesland. Hierdoor is in deze provincie 2 miljoen kuub minder vergunningsruimte nodig. Deze 2 miljoen kuub is immers vergund door de provincie Drenthe aan WMD.
- We voerden onderzoek uit naar mogelijke winlocaties met het oog op brondiversificatie voor de langere termijn:
 - In 2023 is de samenwerking met marktpartijen voor het ontwerp van een nieuw drinkwaterconcept succesvol opgestart. Vitens werkt aan een proef- en ontwikkellocatie in de IJsselvallei (LivingLab). Binnen dit drinkwaterconcept van de toekomst willen we gebruikmaken van alternatieve bronnen voor drinkwater en de realisatietijd verkorten ten opzichte van reguliere doorlooptijden. Het doel is binnen 5 jaar een concept te realiseren met een startcapaciteit van 5 miljoen kuub.
 - Ook in andere regio's onderzocht Vitens mogelijkheden om water te winnen uit andere bronnen dan grondwater, waaronder de Boven-IJssel, 't Gooi en het Ketelmeer.

Vooruitblik

- Met de vergunning voor Luxwoude beschikt cluster Friesland in 2024 over voldoende totale reserves.
- De vergunningsaanvraag voor uitbreiding bij Epe (cluster Gelderland-Noord) wordt begin 2024 ingediend. Hierover verwachten we in 2025 een definitief besluit.



Afbeelding: Vitens clusterindeling

Operationeel Verschil

Het operationeel verschil is het verschil op jaarbasis tussen de noodzakelijke productiebehoefte en de huidige beschikbare zuiveringscapaciteit. De kritieke prestatie-indicator (KPI) 'Operationeel Verschil' geeft aan hoeveel van onze in totaal 10 clusters beschikken over een positief operationeel verschil. Een positief operationeel verschil betekent ten minste 10% operationele reservecapaciteit boven op de drinkwatervraag. Met het beter benutten van de productie- en distributiecapaciteit van bestaande locaties of het bouwen van nieuwe locaties, kan de operationele capaciteit verhoogd worden.

Een positief operationeel verschil is van belang om flexibel in te kunnen spelen op veranderingen in de drinkwatervraag. Is in een cluster sprake van een negatief operationeel verschil, dan moeten we tijdens piekvragen (bijvoorbeeld in droge en hete periodes) mogelijk de waterdruk verlagen om onze klanten van drinkwater te kunnen blijven voorzien.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Aantal clusters met een positief Operationeel Verschil	2	2	2

Toelichting

De 2 clusters die in 2023 beschikten over voldoende positief operationeel verschil zijn dezelfde clusters als in 2022: Gelderland-Oost en Flevoland. In een aantal andere clusters vond wel uitbreiding plaats van de productiecapaciteit. Deze uitbreiding is (vooralsnog) onvoldoende om te voldoen aan de KPI.

Initiatieven 2023

- In Fikkersdries (Gelderland-Zuid) wordt de capaciteit uitgebreid met 1,5 miljoen kuub per jaar. De geplande uitbreiding van productielocatie Lochem (Gelderland-Oost) liep door lange levertijden van materialen vertraging op.

- Sinds december 2023 levert Drinkwaterbedrijf WMD drinkwater uit Drenthe. Deze levering compenseert de teruggebrachte capaciteit op de locatie Terwisscha om verdere verdroging van nationaal park Drents-Friese Wold te voorkomen. Een mooi voorbeeld van grensoverschrijdende samenwerking ten behoeve van optimale maatschappelijke kosten en baten.

Vooruitblik

- Met de uitbreiding van Fikkersdries komt het cluster Gelderland-Zuid in 2024 hoogstwaarschijnlijk op orde. Gezien de stijgende watervraag is het wel noodzakelijk de operationele capaciteit in Fikkersdries verder uit te breiden. Deze uitbreiding wordt gerealiseerd met de bouw van een nieuw productiebedrijf.
- De productiecapaciteit wordt op verschillende plaatsen uitgebreid: in Lochem met 0,8 miljoen kuub per jaar, in Cothen met 1,0 miljoen kuub per jaar en in Vechterweerd met 2,0 miljoen kuub per jaar. Hiertegenover staat de sluiting van de productielocatie in Doorn (= -0,8 miljoen kuub per jaar), vanwege de kwetsbaarheid van deze winning.

Stimuleren duurzaam watergebruik

Om nu en in de toekomst te kunnen voldoen aan de watervraag zet Vitens niet alleen in op het vergroten van het aanbod, maar ook op het verkleinen van de vraag. Dit doen we onder andere door te lobbyen voor watervriendelijke nieuwbouw, deel te nemen in pilots rondom [watervriendelijk bouwen](#), onderzoeken van gedragsverandering rondom duurzaam watergebruik en het voeren van publiekscampagnes. Verder adviseren we onze zakelijke klanten hoe zij hun watergebruik kunnen verminderen en kijken we uiteraard ook kritisch naar ons eigen waterverbruik.

Initiatieven 2023

Acties bij particulieren:

- **'Wijs met drinkwater'-campagne:** we ontwikkelden een vernieuwde aanpak voor het stimuleren van duurzaam watergebruik in de zomer (droge periode met hoog verbruik) via sociale media door betaalde advertenties op TikTok en Facebook.
- Realiseren van gedragsverandering: in 2023 is door een gedragsteam Huishoudelijke klanten een onderzoek uitgevoerd naar kansrijke gedragingen die voor de consument haalbaar zijn als het gaat om waterbesparing. Denk aan de wasmachine pas draaien als deze vol is. De komende jaren wordt actief ingezet op deze gedragingen.

Acties bij klein- en grootzakelijke klanten:

- **Samenwerkingsovereenkomst Vitens-MKB Nederland:** Vitens en MKB Nederland werken sinds eind 2023 samen om ondernemers en hun klanten te stimuleren duurzaam en bewust met drinkwater om te gaan.
- **Toetsingskader voor verantwoord waterverbruik:** nieuwe zakelijke drinkwateraanvragen worden sinds 1 januari 2023 getoetst op extra criteria, waaronder passend gebruik van drinkwater en de eventuele bijdrage die het bedrijf levert aan duurzaam watergebruik van zijn eindgebruikers.

Acties binnen de operatie van Vitens:

- Op productiebedrijf Vechterweerd is een proefonderzoek uitgevoerd om waterverlies bij de zuivering te verminderen. Dit onderzoek toonde aan dat het waterverlies 10 tot 12% gereduceerd kan worden.

- Een deel van het drinkwater dat we produceren wordt niet in rekening gebracht (NIRG). Dat komt onder meer door lekverliezen. In vergelijking met andere drinkwaterbedrijven heeft Vitens in 2023 met 6,7% een gemiddeld lekverlies. Toch zien we onze NIRG langzaam oplopen. Een lekdetectieteam heeft als doel de NIRG te verminderen. Dit doet het team door lekken op te sporen met behulp van satellietbeeld en inspectierobots. Er zijn in 2023 (sluimerende) lekken opgespoord met een volume van 2,3 miljoen kuub per jaar.



2.1.2 Bescherming grondwaterbronnen

Grondwater is onze primaire grondstof. Het beschermen van grondwaterbronnen is daarom een belangrijk thema voor Vitens. De kwaliteit van onze bronnen staat steeds meer onder druk. We hebben te maken met toenemende vervuiling, onder meer door opkomende stoffen, zoals PFAS. Ook restanten van bestrijdingsmiddelen en nutriënten bedreigen onze bronnen. Daarnaast vormt de opkomst van bodemenergiesystemen, zoals geothermie en warmte-koudeopslagsystemen (WKO's), een risico vanwege de kans op vervuiling.

Verontreinigingsindex

De Verontreinigingsindex geeft een indicatie van de mate van verontreiniging van de grondwaterbronnen. De index geeft het verschil aan tussen de huidige situatie en de bronwaarden (streefwaarden die Vitens hanteert voor het ruwe water). Deze KPI is bedoeld om trends op de lange termijn te tonen en dient als hulpmiddel bij gesprekken met overheden om bijvoorbeeld bestuurlijke afspraken te maken over het beschermen van grondwater en de handhaving hiervan.

De index laat zien hoeveel van welke stoffen in het water voorkomen. Hoe hoger de index, hoe hoger het aantal ongewenste stoffen en/of de concentraties daarvan. De stoffen zijn onderverdeeld in vier groepen: macroparameters (nitraat, sulfaat, hardheid), bestrijdingsmiddelen, geneesmiddelen en overige industriële stoffen. Deze stoffen worden gemeten op elk van onze winlocaties. Een uitkomst van 0 betekent dat er voor die stof geen overschrijding van de bronwaarde is. Een uitkomst van 100 betekent de hoogste mate van overschrijding. Per winlocatie tellen we van alle stoffen de overschrijdingen op. Vervolgens nemen we het gemiddelde van alle winlocaties. Dit is de Verontreinigingsindex.

De betekenis van de index ligt vooral in het kunnen volgen van de trend van jaar tot jaar. Zijn we op de goede weg of niet? Is er extra aandacht nodig voor bepaalde bronnen, stoffen of ontwikkelingen? De absolute waarde van de index is dan minder van belang. Per jaar kunnen bovendien nieuwe stoffen of stofgroepen worden meegenomen in de Verontreinigingsindex.

Naast de mate van verontreiniging op totaalniveau, halen we ook veel waarde uit het monitoren van overschrijdingen op bron- en stofgroepniveau. Stel dat er nieuwe overschrijdingen van stoffen worden waargenomen, dan kan dit aanleiding zijn om in gesprek te gaan met de provincie, met als doel na te gaan waar de overschrijding vandaan komt en wat gedaan kan worden om verdere verontreiniging van de bron tegen te gaan.

We hanteren bij het streven naar een schone bron 2 ambitieniveaus: een ambitie voor de korte termijn en een ambitie voor de lange termijn, elk met een eigen lijst van bronwaarden. Zo berekenen we 2 verontreinigingsindices:

- VI-KT (korte termijn)

Bij de VI-KT kijken we naar stoffen en stofgroepen die we aantreffen in ons ruwe water. Bevinden deze zich in een concentratie boven de streefwaarde voor de korte termijn (2030), dan beschouwen we de stoffen als een verontreiniging. De bronwaarden voor de korte termijn sluiten aan bij de drinkwaternormen die gelden voor geproduceerd drinkwater, waarbij alleen rekening gehouden wordt met de verwijdering door een eenvoudige zuivering.

- VI-LT (lange termijn)

Bij de VI-LT kijken we naar dezelfde stoffen en stofgroepen als in de VI-KT, alleen hanteren we hierbij een strengere streefwaarde, namelijk 10 maal lager dan die voor de korte termijn. Hierdoor kunnen we zien welke stoffen of stofgroepen op de lange termijn (2050) mogelijk een probleem kunnen gaan opleveren.

Early Warning

Naast het meten van stoffen in onze bronnen kijken we ook naar stoffen die zich in de ondiepere ondergrond bevinden. Aan de hand van deze Early Warning-metingen zien we welke stoffen we in de toekomst mogelijk in onze bronnen verwachten. Door dit nu al in beeld te hebben, kunnen we vroegtijdig maatregelen nemen en zien we mogelijk ook binnen een paar jaar resultaat van deze maatregelen.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
VI-KT (korte termijn)	Geen toename ten opzichte van 2022	97	95
	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
VI-LT (lange termijn)	Geen toename ten opzichte van 2022	388	399

Toelichting

In 2023 is een aantal stoffen uit de PFAS-groep toegevoegd. De impact hiervan is vrij beperkt gebleven, voor VI-KT nihil en voor VI-LT circa 2%.

De resultaten voor de Verontreinigingsindex korte termijn laten een kleine stijging zien ten opzichte van vorig jaar. Hiermee is de doelstelling niet behaald. De Verontreinigingsindex lange termijn laat een kleine daling zien, waarmee de doelstelling is behaald.

Het doel van de Verontreinigingsindex is dan ook om veranderingen in de trend te kunnen laten zien. Over de afgelopen jaren zien we slechts kleine veranderingen in verontreinigingen op totaalniveau. We meten de Verontreinigingsindex nog maar een aantal jaren, waardoor we nog geen uitspraken kunnen doen over de significantie van trendmatige veranderingen. Desalniettemin is er voortdurend reden tot zorg over het grote aantal stoffen dat in de drinkwaterbronnen wordt gevonden, ondanks de inspanningen van overheden en bedrijven om emissies van verontreinigingen terug te dringen.

De tool wordt in 2024 doorontwikkeld, waardoor we volgend jaar meer hopen te kunnen zeggen over trendmatige ontwikkelingen en ontwikkelingen op stofgroepenniveau.

Initiatieven 2023

- We voerden gesprekken met provincies in ons voorzieningsgebied over verontreinigingen of activiteiten die de kwaliteit van onze bronnen bedreigen. Denk aan lozingen van afvalwater, gebruik van bestrijdingsmiddelen en de winning van bodemenergie in beschermingsgebieden, zoals geothermie. Deze gesprekken hebben als doel de bewustwording te vergroten over de noodzaak van het nemen van maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Bijvoorbeeld door strengere handhaving, maar ook door (uitvoering van) landelijk en provinciaal beleid.
- Het op de agenda krijgen en houden van bronkwaliteit bij uitvoeringsprogramma's, gebiedsdossiers en stakeholders. Dit deden we onder meer bij werkbezoeken en landelijke bijeenkomsten.
- In 2023 is de Verontreinigingsindex als aanbevolen hulpmiddel meegenomen in het nieuwe Protocol gebiedsdossiers en uitvoeringsprogramma's drinkwaterwinningen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Vitens maakte zich hier de afgelopen jaren sterk voor.
- Door gesprekken met lokale stakeholders, zoals gemeenten, waterschappen en agrariërs, probeerden we het bewustzijn te vergroten over het belang van een schone bodem, de samenhang tussen grond- en oppervlaktewater en de impact van bepaalde activiteiten en stoffen.

Vooruitblik

- We willen de uitkomsten van de Verontreinigingsindex en Early Warning-metingen gebruiken voor betere analyses over de herkomst van stoffen. Hierbij zoomen we per gebied in op welke stoffen we aantreffen, in welke concentraties ze voorkomen en wat de (mogelijke) bron is. Deze inzichten moeten leiden tot gerichtere maatregelen.
- Samen met andere drinkwaterbedrijven gaan we meer inzoomen op PFAS. De laatste jaren is steeds meer bekend over de aanwezigheid en schadelijkheid van deze stoffen, ook voor drinkwater(bronnen). Enerzijds ligt de focus van de sector op het aanpakken van de vervuiler en een totaalverbod op PFAS. Tegelijkertijd moeten drinkwaterbedrijven kijken hoe ze hun zuivering hierop kunnen inrichten.
- We blijven aandacht vragen voor het breder gebruik van de Verontreinigingsindex, bijvoorbeeld door provincies, waterschappen en andere drinkwaterbedrijven.

2.2 Veerkrachtige infrastructuur

Om in de toekomst voldoende en kwalitatief drinkwater te kunnen leveren, moeten we de komende jaren flink investeren in onze infrastructuur, onder meer om uitdagingen als klimaatverandering en de stijgende watervraag het hoofd te bieden. Om deze investeringen te kunnen financieren, is het cruciaal dat we financieel gezond zijn en blijven. Alleen dan kunnen we blijven investeren met financiering tegen aantrekkelijke voorwaarden, zoals leningen met gunstige rentetarieven.

De belangrijkste resultaten

- Onze solvabiliteit is 30,3%.
- Ons eigen vermogen is nagenoeg maximaal versterkt.
- We investeerden € 224 miljoen in onze infrastructuur.
- We sloten onze eerste lening via de kapitaalmarkt af.

2.2.1 Financiële gezondheid

De verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen (solvabiliteit) is een belangrijke graadmeter voor het beoordelen van de financiële gezondheid. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder de financiële positie van Vitens. Om de beoogde investeringen te realiseren, moeten we ons eigen vermogen versterken. Een toevoeging vanuit het nettoresultaat draagt hieraan bij.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Solvabiliteit	Minimum 30%, 35% (streefwaarde)	30,3%	31,0%
Nettoresultaat in miljoenen €	€ 32,1 mln	€ 27,2 mln	€ 8,2 mln
Bedrijfsresultaat	€ 61,4 mln	€ 61,0 mln	€ 33,9 mln

Toelichting

Onze solvabiliteit is hoger dan onze doelstelling van ten minste 30%. Toch streven we naar een hogere solvabiliteit (35%), maar dat is (voorlopig) niet haalbaar. Dit heeft voornamelijk te maken met het feit dat ons maximaal nettoresultaat (de winst) beperkt wordt door wettelijke regulering. Voor meer informatie hierover zie 'WACC-regulering'.

Voor 2023 geldt dat het eigen vermogen dat we op konden bouwen, nagenoeg is gerealiseerd. Hiervoor is het nodig dat het bedrijfsresultaat gelijk is aan begroot. Dat is bijna gelukt. De lagere waterafzet wordt bijna volledig gecompenseerd door lagere kosten.

Initiatieven 2023

- We maakten korte termijnkeuzes in het investeringsplan, met focus op onze kerntaak.
- Het 'Green Finance Framework' werd vastgesteld. Hiermee volgen we de nieuwste beschikbare groene normen en richtlijnen voor financiering.
- In 2023 lag de focus op het robuuster begroten en actief sturen op het behalen van het budget.

Vooruitblik

- Het maken van scherpere keuzes in onze investeringsplannen, met een heldere focus op onze kerntaak.
- Het versnellen van de investeringen in de streefstructuur, zodat op termijn minder instandhoudings- of vervangingsinvesteringen hoeven te worden gedaan.
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om ons eigen vermogen te versterken.
- Het actief sturen op het halen van het budget.
- Het aanvragen van een rating, zodat toekomstige investeerders een objectieve indicatie krijgen van onze kredietwaardigheid. Daarmee hopen we tegen aantrekkelijke voorwaarden financiering aan te kunnen trekken.
- Het verbeteren van sturen op kasstromen.
- De efficiency en effectiviteit van onze werkprocessen structureel vergroten.

Investerings- en financieringsopgave

De omvang van onze bruto investeringsopgave groeit de komende 10 jaar fors. Als gevolg van het stijgende investeringsniveau, stijgen onze rentedragende schulden. In 2023 trokken we voor € 175 miljoen nieuwe leningen aan, voor het eerst deels via een onderhandse lening op de kapitaalmarkt.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Bruto investeringen	€ 245 mln.	€ 224 mln. ¹	€ 209 mln.

1 De verantwoorde investeringen in de jaarrekening bedragen € 219 miljoen. Het verschil hiertussen (€ 5 miljoen) betreffen de 'bijdragen reconstructies en hoofdleidingen van derden' en 'overige bijdragen van derden'.

Toelichting

We investeerden in 2023 circa € 224 miljoen. Dat is weliswaar meer dan in 2022, maar minder dan onze doelstelling. Dit komt onder meer door een tekort aan bouwmaterialen en (technisch geschoolde) mensen om de projecten uit te voeren. Niet alleen intern, maar ook bij onze ketenpartners. Ook voor de toekomst blijft dit een uitdaging.

WACC-regulering

De Drinkwaterwet stelt grenzen aan de winst die drinkwaterbedrijven mogen maken. Dit gebeurt via de wettelijk vastgestelde vermogenskostenvoet (WACC). Met de huidige WACC-regulering kunnen we onvoldoende eigen geld gebruiken voor noodzakelijke investeringen. Dit betekent dat we meer geld moeten lenen. Meer leningen in plaats van eigen geld (oftewel eigen vermogen) opbouwen maakt onze financiële positie minder sterk. Een vicieuze cirkel dus. Een snelle aanpassing van deze regulering (WACC) is dan ook noodzakelijk om een gezonde financiële positie te hebben.

In 2023 hebben wij, samen met onze aandeelhouders en de drinkwatersector, de gesprekken met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) over de WACC voortgezet. Inzet daarbij is het aanpassen van de WACC-regels, zodat drinkwaterbedrijven met een gezonde financiële basis investeringen kunnen doen. Ook pleiten we ervoor dat door de WACC begrensde winst over meerdere jaren wordt bekeken, voordat terugbetaling van te veel gemaakte winst aan de klant plaatsvindt.

Dividend aandeelhouders

Het voorstel is over het boekjaar 2023 geen dividend uit te keren aan onze aandeelhouders. Al het eigen vermogen dat we kunnen opbouwen, is de komende jaren nodig voor onze investeringsopgave.

Drinkwatertarief

Voor 2024 is het tarief, exclusief belastingen, verhoogd met 13,7% (2023: 16,4%). Het vastrechttarief is zo laag mogelijk gehouden, zodat waterbesparing zo veel mogelijk wordt beloond. De verwachting is dat het tarief ook de komende jaren stijgt in verband met inflatie en onze investeringsopgave.

2.3 Betrouwbare drinkwateroperatie

Vitens zet zich in voor een optimale (digitale) bedrijfsvoering. We doen ons best om verstoringen in de levering of kwaliteit van drinkwater te voorkomen of de impact hiervan te minimaliseren. Daarnaast zetten we in op maatregelen om de fysieke en digitale veiligheid van onze organisatie en operatie maximaal te waarborgen.

De belangrijkste resultaten

- In totaal leverde Vitens 340,6 miljoen kuub drinkwater in 2023.
- We hadden 12:28 ondermaatse leveringsminuten.
- De waterkwaliteit voldoet aan de gestelde normen. Wel moesten we 2 keer een groot kookadvies afgeven: in Doorn en Didam/Zevenaar-Zuid.
- We hadden 0 ICT Prio1 cybersecurity-calamiteiten en 9 ICT Prio1 calamiteiten.
- Het programma SAP & Transformatie werd afgerond.

2.3.1 Leveringszekerheid van drinkwater

Vitens wil betrouwbaar drinkwater leveren aan haar klanten en voldoen aan de toenemende vraag. Vooral in warme en droge periodes is dat soms een uitdaging. Tijdens de droge periode tussen half mei en half juni hadden we te maken met piekmomenten met een extreem hoge watervraag. Desondanks waren er geen substantiële leveringsproblemen en bleven we grotendeels binnen de jaarvergunningen. Ook onderhoud en storingen kunnen problemen veroorzaken. Om de overlast te minimaliseren, proberen we de tijd dat klanten geen water krijgen zo kort mogelijk te houden.

Ondermaatse leveringsminuten

Het aantal ondermaatse leveringsminuten (OLM) is een jaarlijks gemiddelde van het aantal minuten dat klanten geen water hebben, zowel gepland (onderhoudswerkzaamheden) als ongepland (storingen en calamiteiten). Hoe lager het aantal OLM, hoe beter Vitens voldoet aan de leveringszekerheid van drinkwater.

Resultaat

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Aantal ondermaatse leveringsminuten	<18 minuten	12:28 minuten	12:19 minuten

Initiatieven 2023

- Het reduceren van de watervraag op piekmomenten. Dit deden we onder meer door klanten in de aanloop naar of tijdens een warme en droge periode op te roepen zuinig om te gaan met water.
- Op de productielocatie in Spannenburg hebben we het project opgestart om de leveringszekerheid aanzienlijk te verhogen. Dit gaan we bereiken door de locatie beter bestand te maken tegen fluctuaties in de netspanning, waardoor uitval door spanningsdips voorkomen wordt.

2.3.2 Kwaliteit van drinkwater

Een uitstekende waterkwaliteit heeft voor Vitens een hoge prioriteit vanwege de gezondheid, tevredenheid én het vertrouwen van onze klanten. Daarom monitoren we onze waterkwaliteit per productielocatie voortdurend, zowel real-time met sensoren als door middel van bemonstering. Desondanks kan het gebeuren dat drinkwater (tijdelijk) niet voldoet aan onze eisen, bijvoorbeeld door een bacteriebesmetting. Dit kan leiden tot een kookadvies. Doet een kwaliteitsincident zich voor dan volgt een evaluatie, waarna we – indien nodig – maatregelen nemen om herhaling op dezelfde of een andere locatie te voorkomen.

Waterkwaliteitsindex

Voor het waarborgen van de kwaliteit van ons drinkwater, gebruiken we de Waterkwaliteitsindex (WKI). Deze index vertegenwoordigt met één getal in hoeverre het water voldoet aan de geldende wettelijke normen. De WKI wordt berekend op basis van normen uit het Drinkwaterbesluit. Deze normen geven aan in welke concentraties bepaalde parameters in drinkwater mogen voorkomen.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Waterkwaliteitsindex	≤ 0,019	0,017	0,015

Toelichting

Een WKI van 0,017 betekent dat de waterkwaliteit op jaarbasis voldoet aan de gestelde normen. De WKI laat een minimaal verschil zien ten opzichte van vorig jaar. In 2023 werd op 2 productiebedrijven (Manderveen en Hoenderloo) eenmalig legionella aangetoond in het reinwater. Op de productiebedrijven in Dinxperlo en Veenendaal was een eenmalige overschrijding met E. coli. In Zevenaar-Zuid/Didam en Doorn vormden meerdere overschrijdingen van enterokokken aanleiding een grootschalig kookadvies af te geven.

Initiatieven 2023

- We voerden innovaties en optimalisaties in onze zuivering door. Bijvoorbeeld het gebruik van een ander type filterzand, meer beluchting aan de voorkant en toepassing van actief kool of membraantechnologie met omgekeerde osmose op meerdere locaties.

Vooruitblik

- We gaan de kwaliteitsincidenten en waterkwaliteitsprestaties uitgebreider en frequenter evalueren om beter en sneller bij te kunnen sturen.

2.3.3 Digitalisering en dataveiligheid

Vitens beheert een vitale infrastructuur van de drinkwatervoorziening voor Nederland. Een steeds groter deel van deze infrastructuur wordt digitaal aangestuurd. Digitale veiligheidsincidenten vormen een grote dreiging voor het 24/7 leveren van betrouwbaar drinkwater. Daarom zetten we vol in op de veiligheid van onze systemen, data, productielocaties, kantoren en (klant)gegevens.

Dataveiligheid

De toenemende digitalisering van onze operatie en organisatie vraagt om steeds betere bescherming tegen cybercriminelen en cyberaanvallen. Als aangewezen essentiële dienst (AED) volgt Vitens de richtlijnen uit de [Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen](#). Om onze organisatie weerbaar te maken tegen nieuwe dreigingen en kwetsbaarheden rondom cybersecurity, moeten we de noodzakelijke resources in huis halen. De aandacht voor dit onderwerp blijft binnen Vitens dan ook onverminderd groot.

Calamiteiten

Cybersecurity betreft de beveiliging van elektronische gegevens, systemen, netwerken, computers, mobiele apparaten en servers van Vitens. Om te rapporteren over en te sturen op het risico van schadelijke aanvallen meten we 2 KPI's:

- ICT Prio1 calamiteiten

Bij ICT Prio1 calamiteiten gaat het om toevallige verstoringen, bijvoorbeeld door technische problemen. Een verstoring geldt als Prio1 calamiteit wanneer deze invloed heeft op een primair bedrijfsproces, zoals de productie, distributie of facturering van drinkwater, en minstens 50 gebruikers er last van hebben.

- ICT Prio1 cybersecurity-calamiteiten

Bij ICT Prio1 cybersecurity-calamiteiten gaat het om moedwillige en kwaadwillende verstoringen, zoals sabotage door een hacker. Zo'n cybersecurity-calamiteit vormt een bedreiging voor bijvoorbeeld de beschikbaarheid of vertrouwelijkheid van informatie of geleverde diensten voor de drinkwatervoorziening.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
ICT Prio1 calamiteiten	<10	9	5

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
ICT Prio1 cybersecurity-calamiteiten	0	0	0

Initiatieven 2023

- De digitale architectuur werd gemoderniseerd, bijvoorbeeld door veiligheidsaspecten al in het ontwerp mee te nemen bij een aanpassing of innovatie. Een speciaal security-team ziet erop toe dat dit ook gebeurt.
- Voortdurend zijn verbeterprocessen op het gebied van cybersecurity uitgevoerd. Een groep van ethische hackers controleerde periodiek of deze verbeterprocessen ook daadwerkelijk veilig genoeg zijn of toch nog 'lekken' vertonen.
- De veiligheidsoperatie is verder geprofessionaliseerd. Bijvoorbeeld door het samenbrengen van veiligheidsexperts binnen een afdeling die 24/7 beschikbaar zijn. Daarnaast worden preventieve risicobeheersmaatregelen niet meer uitsluitend door het security-team opgepakt, maar – conform het Vitens Security Framework – ook door de primair verantwoordelijke afdelingen. Hierdoor wordt het risico op zo veel mogelijk plaatsen beheerst.
- We maakten medewerkers attent op veiligheidsrisico's, onder meer met de Vitens Veilig week, een bewustwordingscampagne rondom phishing en via het Bewust veilig platform.
- Het permanent blijven trainen op de omgang met kleine en grote cyberincidenten. Dit doen we bijvoorbeeld door jaarlijkse deelname aan ISIDOOR, een grootschalige cyberoefening. Vitens doorstond deze oefening in 2023 wederom goed.

Vooruitblik

- De belangrijkste doelstelling is om het huidige stabiele niveau van cybersecurity voort te zetten. Dat doen we aan de hand van dezelfde maatregelen en initiatieven als in 2023.

Digitalisering

Digitalisering en automatisering dragen bij aan betere kwaliteit en leveringszekerheid van drinkwater en het gemak, de betrouwbaarheid en duurzaamheid waarmee we onze werkzaamheden kunnen uitvoeren. Ook zorgt het voor efficiëntere communicatie met en naar onze klanten, zoals het doorgeven van de waterstand of de afhandeling van klachten. Binnen Vitens lopen op het gebied van digitalisering van de productie diverse projecten rond datagestuurde operationele beslissingen. Ook zijn we bezig met het ontwikkelen van een volledig nieuwe standaard voor procesautomatisering. Als het gaat om bedrijfsvoering en klantafhandeling is Vitens in de transformatie met SAP bezig alle processen te herzien.

Initiatieven 2023

- De volledige uitrol van het glasvezelnetwerk naar onze productielocaties werd afgerond.
- In 2023 schreven we het programmaplan voor de vervanging van onze procesautomatisering naar één uniforme en veilige standaard. De aanbesteding hiervoor werd tevens opgestart.
- Uniforme gebiedssturing werd verder uitgerold. In 2023 is het besturingsgebied Utrecht-West in bedrijf gesteld. Met uniforme gebiedssturing kan de vraag beter voorspeld worden. Dit resulteert onder meer in minder handmatige ingrepen, minder energieverbruik, minder slijtage en een hogere waterkwaliteit.
- In 2023 maakten we de Digitale Tweeling Distributie (DTD) van onze productie- en distributie-infrastructuur beschikbaar in Friesland en op een paar plekken in Overijssel en Gelderland. Deze digitale kaarten van onze infrastructuur helpen (nieuw) personeel adequate beslissingen te nemen bij bijvoorbeeld onderhoud. Dit is van belang om kennis van personeel dat met pensioen gaat te borgen.
- Onze klantenservice- en facturatieomgeving is in het kader van de transformatie met SAP in 2023 geheel vervangen. Hiermee is ook het programma SAP & Transformatie afgerond. De transformatie loopt nog door, maar resterende projecten worden in de lopende organisatie opgepakt.

Vooruitblik

- We gaan de Digitale Tweeling Distributie verder uitrollen naar ons volledige voorzieningsgebied.
- De nieuwe standaard voor procesautomatisering wordt eerst in gebruik genomen op een pilotlocatie: de Ceintuurbaan in Deventer. In 2024 wordt deze pilot opgestart.
- Met de inzet van kunstmatige intelligentie (AI) worden bedrijfsvoeringsapplicaties – waar mogelijk – verder autonoom gemaakt.
- Het programma SAP & Transformatie heeft veel geld, tijd en energie gevraagd van onze organisatie. Vanaf 2024 ligt de focus nog nadrukkelijker op de baten die het systeem kan en moet opleveren.
- Er is nog een aantal SAP-projecten die in 2024 doorlopen, namelijk de (door)ontwikkeling van processen gericht op klant en facturatie, aansluitingen, beheer en onderhoud (ondergronds), HR en droogteschade.

Fysieke veiligheid

Vitens investeert via het Programma Beveiliging in de verbetering en vernieuwing van de fysieke beveiliging. Het grootste deel van de investeringen richt zich op het vervangen en uniformeren van verouderde systemen, zoals inbraak en toegangsbeheer van de diverse rechtsvoorgangers van Vitens. Doel is in 2025 zo veel als mogelijk overal eenzelfde beveiligingsniveau te hebben en alles aan te sturen vanuit één centraal security managementsysteem.

Binnen Vitens kennen we de 'Vitens Security Stresstest'. Hierin onderzoeken we gedurende het jaar hoe het staat met:

- de bekendheid van securityrisico's en ons eigen handelen daarin;
- in hoeverre de beveiligingsmiddelen op orde zijn;
- hoe we als organisatie bestand zijn tegen *mystery guests* en daadwerkelijke indringers (inbraak, insluiting) op Vitens locaties.

Deze onderzoeken geven ons waardevolle informatie over de sterkte van de hele beveiligingsketen, inclusief de mens. Zo werd afgelopen jaren zichtbaar dat de scherpte en alertheid van medewerkers toeneemt.

De stresstest biedt meetbare indicatoren waarmee de effectiviteit van het beveiligingsbeleid en -processen in de loop van de tijd kan worden geëvalueerd. Deze indicatoren helpen zwakke punten te identificeren en bij te sturen door verbeteringen in de securityorganisatie. Na 2 jaar monitoring komt in 2024 meer de nadruk te liggen op verbetering van het proces. Zo gaan we het beheer van de toegangsbeveiliging automatiseren en wordt het incidentmanagement verbeterd.

2.4 Positieve impact op mensen

Om onze taak als drinkwaterbedrijf te kunnen vervullen, hebben we al onze ruim 1600 medewerkers hard nodig. Daarom hechten we veel waarde aan aantrekkelijk werkgeverschap, veiligheid op de werkvloer en een inclusieve en diverse organisatie. Ook zien we het als onze maatschappelijke verplichting drinkwater voor iedereen betaalbaar en beschikbaar te houden. Extra aandacht gaat daarom uit naar onze kwetsbare klanten.

De belangrijkste resultaten

- De bevlogenheidsscore (7,0) ligt lager dan de benchmark (7,4).
- Het ziekteverzuim is 5%.
- Er deden zich ten opzichte van vorig jaar minder ongevallen voor met verzuim.
- Vitens is erkend referent geworden en mag dus kennismigranten aannemen.
- 117 vroegconvenanten in het kader van vroegsignalering van betaalachterstanden.

2.4.1 Aantrekkelijk werkgeverschap

Vitens wil een innovatieve en maatschappelijk betrokken werkgever zijn, waar mensen gezond en veilig werken. We streven ernaar dat medewerkers goed in hun vel zitten, productief zijn en zich kunnen doorontwikkelen. Goed en aantrekkelijk werkgeverschap draagt bij aan het behoud van medewerkers en het aantrekken van de juiste mensen. Door aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt was het in 2023 opnieuw een uitdaging mensen aan ons te binden en nieuwe medewerkers te werven.

Bevlogenheid

Bevlogenheid gaat over de mate waarin medewerkers geïnspireerd raken door en energie krijgen van hun werk. Het heeft ook betrekking op hun positieve relatie met Vitens. Bevlogen medewerkers ervaren hun werk als betekenisvol en dankbaar, zijn trots op hun baan en voelen zich binnen Vitens op hun plek. Zij zullen zich extra inzetten voor de organisatie, omdat ze hun werk en de organisatie zo leuk vinden.

De bevlogenheid wordt uitgedrukt in de bevlogenheidsscore. Deze wordt gemeten in het medewerkersonderzoek, dit jaar uitgevoerd in oktober. Alle vaste medewerkers wordt gevraagd het onderzoek in te vullen. De respons lag op 63% (1034 medewerkers).

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022*
Bevlogenheidsscore	≥ 7,4 (benchmark)	7,0	7,4

**Vorig jaar rapporteerden we een alternatieve KPI met betrekking tot het materiële thema 'aantrekkelijk werkgeverschap', namelijk de betrokkenheidsindex. De bevlogenheidsscore werd in 2022 al wel gemeten, waardoor we in staat zijn het vergelijkende cijfer over 2022 te rapporteren.*

Toelichting

Vitens scoort lager dan de benchmark (de doelstelling) en ten opzichte van vorig jaar. Als oorzaak hiervoor benoemen medewerkers de onrust als gevolg van wijzigingen in het bestuur en de directie. Daarnaast ervaren medewerkers onduidelijkheid over organisatierichting en doelen. Tegelijkertijd zeggen medewerkers vertrouwen te hebben in hun leidinggevende. Ook geven zij aan dat ze zich geaccepteerd voelen en bij Vitens zichzelf kunnen zijn.

Initiatieven 2023

- In 2023 is binnen HR een apart team opgezet voor opleiding en ontwikkeling, de Vitens Academy. Doel hiervan is nog beter en gericht het aanbod aan ontwikkelmogelijkheden af te stemmen op medewerkers.
- Gerichte aandacht voor leiderschap en cultuur, onder andere met een teamontwikkelingsprogramma en periodiek een managersdag. Ook is onder leiding van Berenschot een start gemaakt met teamontwikkeling op bestuurs- en directieniveau.
- Aandacht voor gezondheid en [vitaliteit](#).

Vooruitblik

- Voor het verbeteren van de bevoegdheid en betrokkenheid van medewerkers, wordt met hoge prioriteit opvolging gegeven aan de uitkomsten van het medewerkersonderzoek. Een samengestelde kopgroep gaat werken aan een integraal plan van aanpak, gebaseerd op gesprekken met medewerkers in de afdelingen en teams.

Wervingsopgave

Ook dit jaar ontstond door krapte op de arbeidsmarkt en (natuurlijke) uitstroom een grote wervingsopgave. De uitdaging is het grootst voor technisch geschoold personeel. Onze recruitmentafdeling en medewerkers zetten zich hard in om nieuwe collega's aan te trekken.

Resultaten

	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Instroom	219	205
Doorstroom	200	154
Uitstroom	183	127

Initiatieven 2023

- Het team recruitment is versterkt.
- We ontwikkelden gerichte campagnes voor onder andere de werving van ICT-professionals. De campagne bestond uit werkverhalen en video's met ICT-collega's in de hoofdrol. Voor de verspreiding zijn nieuwe kanalen ingezet, zoals Google, YouTube en Reddit.
- De werkenbij-website van Vitens is vernieuwd.
- In 2023 is de netwerkbonus herzien en opnieuw bij medewerkers onder de aandacht gebracht. Doel hiervan is collega's actief in te zetten voor de werving van nieuwe collega's. Draagt een medewerker iemand succesvol aan, dan ontvangt de medewerker hiervoor de netwerkbonus.

Vooruitblik

- Via campusrecruitment willen we ons richten op de werving van studenten en starters. Het gaat om (afstudeer)stages, traineeships, leerwerkplekken en startersbanen. Dit is een kans om studenten in een vroeg stadium aan Vitens te binden.
- Versterken van de samenwerking met hogescholen en universiteiten.
- Bouwen aan een sterk werkgeversmerk (employer branding), zodat we in staat zijn huidige medewerkers aan ons te binden en nieuwe medewerkers aan te trekken.

Verzuim en vitaliteit

Verzuim is een belangrijk thema binnen Vitens dat structureel aandacht krijgt van de directie. Dit komt onder meer doordat een grote groep medewerkers ouder is dan 50 jaar. We werken actief samen met onze arbodienst om de inzetbaarheid van medewerkers te vergroten en verzuim te voorkomen en beperken.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
Ziekteverzuim	4,75%	5,0%	5,0%

Toelichting

Het verzuimpercentage is 5% en gelijk aan 2022. Daarmee is de doelstelling niet behaald. We zagen een afname in de gemiddelde meldingsfrequentie per medewerker, maar een stijging in de verzuimduur van langdurig zieken (>7 weken).

Initiatieven

- We creëerden een expertisegebied 'Gezondheid & Vitaliteit', met als doel het bevorderen van de capaciteit van medewerkers en het ontwikkelen van een proactieve gezondheidscultuur.
- In 2023 is een vervolg gegeven aan het preventief medisch onderzoek uit 2022, onder meer met een *health check* met fysieke testen en metingen bij medewerkers. Hierdoor zijn we beter in staat welzijn en leefstijl vroegtijdig te monitoren en zo de verzuiminstroom te beperken.
- In 2023 was het voor het eerst mogelijk het *employability*-budget in te zetten voor gezondheidsadvies. Bijvoorbeeld voor een analyse van de huidige lichamelijke en geestelijke gezondheid en advies om deze waar mogelijk en wenselijk te verbeteren.

Vooruitblik

- We starten een pilot waarbij een Verzuimcoördinator aangewezen wordt. Dit is een specialist die alle (case)managers en medewerkers ondersteunt bij verzuimvraagstukken en ook verantwoordelijk is voor het doorontwikkelen van ons verzuimbeleid en -proces. Dit is anders dan de huidige situatie waarin 'verzuim' een van de werkzaamheden van de HR-adviseurs is.
- Het (door)ontwikkelen van onze instrumentaria om verzuim preventief en effectief te managen, bijvoorbeeld door e-learnings en trainingen.

Veiligheid

Veilig werken is essentieel bij Vitens. We hechten groot belang aan veiligheidsbewustzijn en veilig handelen van onze medewerkers, wat cruciaal is voor arbeidsveiligheid. We constateerden in 2023 dat ons veiligheidsbewustzijn een impuls nodig heeft. Daarom is het Aanvalsplan Veiligheid opgesteld. Hiermee streeft Vitens naar een ongevalsvrije organisatie.

Ons arbomanagementsysteem is ISO 45001 gecertificeerd en we integreren veiligheid in al onze processen. Regelmatige trainingen en instructies over veilig werken zijn standaard. Ook zetten circa 50 veiligheidsambassadeurs zich in voor een veilige werkomgeving. Dit alles leidde in 2023 onder andere tot meer dan 200 veiligheidsmeldingen. Daarnaast waarborgen we risico-gestuurd werken binnen alle werkprocessen. Door per afdeling de specifieke veiligheidsrisico's te analyseren, treffen we gerichte maatregelen om risico's te verkleinen of te voorkomen.

LTIF: Lost Time Injury Frequency

Lost Time Injury Frequency is een maatstaf die wordt gebruikt om het aantal verloren werkdagen als gevolg van letsel te meten. Het is een belangrijke indicator voor de veiligheidsprestaties van een organisatie of industrie. De LTIF wordt uitgedrukt in het aantal ongevallen met verzuim per 1 miljoen gewerkte uren. Hoe lager het LTIF-niveau, hoe beter de veiligheidsprestaties doorgaans worden beschouwd.

Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
LTIF	0	1,0	1,9

Toelichting

De LTIF is gedaald in vergelijking met vorig jaar. Deze verbetering is vooral toe te schrijven aan de uitrol van het Aanvalsplan Veiligheid en de bijbehorende maatregelen.

Initiatieven 2023

- Het Aanvalsplan Veiligheid werd volledig uitgerold. Voorbeelden van uitgevoerde maatregelen binnen dit plan zijn uitbreiding van het team Veiligheid & Gezondheid, verbetering van de veiligheidsorganisatie en -overlegstructuur en het doorvoeren van innovaties bij de uitvoering van veiligheidsinspecties.
- Meer dan 160 Projectmedewerkers en Projectleiders werden getraind met betrekking tot veiligheidsaspecten van de Vitens Project Aanpak (VPA).
- We organiseerden een interactieve dag voor alle veiligheidsambassadeurs binnen Vitens. De veiligheidsambassadeurs werden ondergedompeld in de wereld van *serious gaming*. In een interactieve sessie verkenden ze de mogelijkheden van deze vernieuwende methode en of deze methode het veiligheidsbewustzijn en -gedrag binnen Vitens zou kunnen versterken.

Vooruitblik

- Vitens heeft de ambitie om in 2030 volledig gecertificeerd te zijn op trede 4 van de Veiligheidsladder. Trede 4 betekent dat een organisatie proactief investeert in veiligheidsbewustzijn bij medewerkers en het terugdringen van veiligheidsrisico's.

Diversiteit, inclusie en gelijke behandeling

Medewerkers van Vitens moeten zich ongeacht geslacht, geaardheid en culturele en/of etnische achtergrond bij onze organisatie thuis voelen. Ook willen we dat de organisatie een goede afspiegeling is van de maatschappij. Het bevorderen van diversiteit, inclusiviteit en gelijke behandeling heeft daarom aandacht binnen Vitens. Daarnaast willen we al het beschikbare talent op de (krappe) arbeidsmarkt kunnen bereiken en aantrekken. In dit kader besteden we ook aandacht aan het aantrekken van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit sluit ook aan bij de banenafpraak van het kabinet en werkgevers over het creëren van banen voor mensen met een fysieke of geestelijke beperking.

Initiatieven 2023

- Vitens is erkend referent geworden. Dat betekent dat we bevoegd zijn niet-Europese kennismigranten aan te nemen en de aanvraag en procedure hiervan zelf uit te voeren.
- In de nieuwe cao is bij de arbeidsvoorwaarden een pilot opgenomen over het ruilen van feestdagen. Medewerkers kunnen een vrije dag voor een christelijke feestdag, zoals Hemelvaart of Pinksteren, omruilen voor een feestdag van een andere religie, zoals het Suikerfeest.

- Diversiteit en inclusie is als vast onderdeel opgenomen in het medewerkersonderzoek. Hierdoor kunnen we ervaringen van medewerkers analyseren en vanuit daar werken aan verbeteringen.
- Er is een start gemaakt met de aanbesteding voor het inhuren van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er Harrie Helpt-trainingen gegeven aan medewerkers. Harrie staat voor: hulpvaardig, alert, realistisch, rustig, instruerend en eerlijk. De Harrie Helpt-training is een tweedaagse training waarin een Vitens-medewerker wordt opgeleid tot de ideale collega van iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Vitens is een samenwerking aangegaan met De Beroepentuin in Utrecht. Doel is mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op te leiden tot of in dienst te nemen als monteur.

Vooruitblik

- We gaan de samenwerking met de Refugee Talent Hub – die in 2022 is opgezet – verder verdiepen. We starten in 2024 een recruitmentpilot en mogelijk aanvullend een mentorschapsprogramma.
- We ronden de aanbesteding af voor een samenwerking met partijen die zich richten op mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Zo hopen we eerder onze doelstelling te behalen voor het aantal plaatsingen voor medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (in 2026 64 plaatsingen).
- Vanaf 2024 voeren we elke 3 jaar een genderloonkloofonderzoek uit. Hiervoor schakelen we een onafhankelijke externe partij in. Indien mogelijk wordt hierbij verder gekeken dan alleen de verschillen tussen mannen en vrouwen.

2.4.2 Maatschappelijke verplichting aan kwetsbare klanten

Klanten kiezen niet voor een drinkwaterleverancier. We willen drinkwater daarom voor iedereen betaalbaar en beschikbaar houden, ook voor onze kwetsbare klanten. Zo werkt Vitens samen met nagenoeg alle gemeenten in haar voorzieningsgebied om klanten met schulden vroegtijdig te bereiken en helpen. De drinkwaterrekening is meestal de laatste rekening die mensen niet kunnen betalen. Als het toch zover komt, is er vaak meer aan de hand. Vitens en andere partners van eerste levensbehoeften melden daarom betalingsachterstanden bij de gemeente. De gemeente kan dan contact met de klant zoeken. Sinds 2016 sluiten we hiervoor zogenaamde vroegconvenanten met gemeenten. Het idee hierachter: hoe eerder je mensen helpt, hoe minder groot hun financiële problemen worden.

Vroegsignalering van betaalachterstanden

Per eind 2023 hadden we 117 vernieuwde en getekende convenanten (2022: 116) ten behoeve van vroegsignalering met gemeenten en vastelastenpartners, oftewel een gegevensuitwisseling bij betalingsachterstanden met 129 gemeenten in ons voorzieningsgebied (2022: 127). Enkele gemeenten hebben in het kader van een samenwerkingsverband een gezamenlijk convenant.

Drinkwater beschikbaar houden voor kwetsbare klanten

In 2023 is het mogelijk gemaakt om online via de Mijn Vitens-omgeving – zonder tussenkomst van een medewerker – een uitstel van betaling af te spreken. Hierdoor geven we klanten op een laagdrempelige manier, indien nodig, extra ruimte.

Bericht van de ondernemingsraad

De ondernemingsraad van Vitens constateerde in 2023 dat het realiseren van de doelstellingen binnen Elke druppel duurzaam in toenemende mate een uitdaging is. Dit heeft te maken met het borgen van de continuïteit, de financiële maakbaarheid en onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. De ondernemingsraad vindt het daarom belangrijk dat het bestuur en de directie blijvend aandacht hebben voor goed werkgeverschap, leiderschap, de vraag naar meer wendbaarheid, werken met data, nieuwe kennis en vaardigheden, nieuwe manieren van (samen) werken, inspelen op vergrijzing onder het personeelsbestand en instroom van nieuwe generaties. Hierover is afgelopen jaar dan ook veelvuldig het gesprek gevoerd.

Het verloop van medewerkers, ook in het management, zorgt voor een toename van de werkdruk. De pensioenuitstroom en krapte op de arbeidsmarkt zorgt ook bij Vitens voor een groot aantal vacatures. Dit is terug te zien in de uitkomsten van het medewerkerbetrokkenheidsonderzoek van oktober 2023.

Ook zag de OR dat de transformatie met SAP afgelopen jaar veel vroeg van de medewerkers. De impact op de organisatie is groot. Maar met de implementatie van stroom 3.3 is door ruim 500 collega's een hele mooie stap gemaakt in het digitaliseren van onze klantprocessen. Daar mogen we trots op zijn.

Een veilige en gezonde werkomgeving staat voor de ondernemingsraad bovenaan. Het meldproces sociaal onveilige situaties en de gedragscode zijn afgelopen jaar in overleg met de OR tot stand gekomen. De recente maatschappelijke ontwikkelingen tonen het grote belang hiervan aan. We zijn dan ook blij dat deze onderdelen op orde zijn.

Tot slot was en is de samenwerking met de Raad van Bestuur en andere betrokkenen constructief. De gesprekken verlopen open en eerlijk. Dat neemt niet weg dat we in sommige gevallen een andere mening of kijk op de zaken hebben. Wij zien het als onze taak onderwerpen vanuit diverse perspectieven te belichten. Die rol blijven we als ondernemingsraad ook in 2024 vervullen.

Hans Teunisse

Voorzitter ondernemingsraad Vitens

2.5 Positieve impact op de natuur

De productie van drinkwater heeft impact op de natuur en het milieu. Deze negatieve impact proberen we te minimaliseren.

De belangrijkste resultaten

- Vitens stootte 124 kiloton CO₂-eq uit.
- Er is 6 GWh duurzame energie opgewerkt.
- 99,6% van de reststromen kreeg een circulaire bestemming.
- Er zijn meerdere initiatieven uitgerold rondom natuurontwikkeling en biodiversiteit, zoals antiverdrogingsprojecten en de aanleg van natuurvriendelijke oevers.
- Er zijn nieuwe stappen gezet op weg naar een duurzaam watersysteem, onder meer binnen het concept Panorama Waterland.

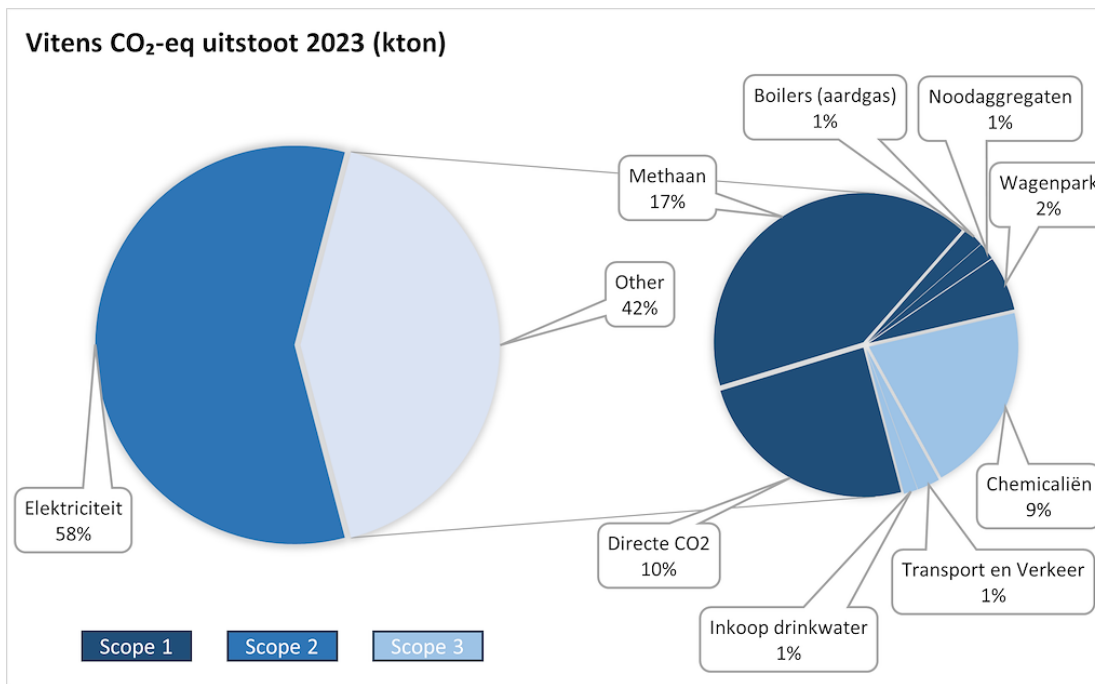
2.5.1 Klimaatimpact

Klimaatverandering wordt steeds zichtbaarder. Zo waren mei en juni extreem warm en droog en was de rest van het jaar juist heel nat. Vitens zorgt daarom voor adaptieve maatregelen om met deze weersextremen om te gaan. Samen met partners werken we aan een duurzaam watersysteem. Tegelijkertijd wil Vitens haar impact op het klimaat beperken. Dat gebeurt door vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, inzet op hoogwaardig hergebruik van reststromen en door duurzaamheidscriteria op te nemen in aanbestedingen.

Uitstoot van broeikasgassen

Met het beperken van de uitstoot van broeikasgassen wil Vitens bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering. Dit is in lijn met het nationaal klimaatbeleid. Onze uitstoot meten we aan de hand van CO₂-equivalent (CO₂-eq). Dit is een maateenheid die verschillende broeikasgassen omrekenet naar de broeikaswerking van 1 kilo CO₂.

58% van onze uitstoot is gerelateerd aan elektriciteitsverbruik om water te winnen, te zuiveren en te distribueren. Daarnaast is circa 17% gerelateerd aan methaan, wat bij het oppompen van grondwater mee omhoog komt. Hier ligt het grootste potentieel voor Vitens om zelf onze uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Op onze grootste productielocatie in Spannenburg vangen we dit methaan al af en gebruiken we het om duurzame energie mee op te wekken. Daarnaast willen we – daar waar dit relevant is – ook methaanafvang toepassen op onze overige locaties. Dit gebeurt zodra de gelegenheid zich voordoet, bijvoorbeeld tijdens een grootschalige verbouwing of nieuwbouw.



Resultaten

	Doelstelling 2023	Resultaat 2023	Resultaat 2022
CO ₂ -eq	136,5 kiloton	124 kiloton	141 kiloton

Toelichting

Het behalen van deze doelstelling is vooral het gevolg van vergroening van het Nederlandse energiesysteem. Door de nationale energietransitie wordt de stroommix die Vitens gebruikt steeds groener, waardoor de uitstoot als gevolg van ons elektriciteitsverbruik afneemt. Circa 10 van de 13 kiloton CO₂-eq-reductie ten opzichte van 2022 is hierdoor te verklaren. Deze afname was voldoende om de gestelde doelstelling te behalen.

Initiatieven 2023

- Ook in 2023 wekten we eigen energie uit zonnepanelen op daken van productielocaties, kantoren en waterreservoirs. Deze opwekking is stabiel gebleven.
- Er is een kerngroep op methaanreductie ingericht, met als doel het vergroten van de aandacht om scope 1-emissies (directe uitstoot door eigen activiteiten) te reduceren.
- In een pilot is onderzoek gedaan naar methaanafvang met membraantechnologie. Doel is op termijn de efficiëntie van methaanafvang te kunnen verhogen van 90% naar maximaal 99%.
- Bij investeringsbeslissingen wordt de impact van methaanemissies vertaald naar een interne kostprijs van € 100/ton CO₂-eq.
- We stelden aanvullende maatregelen vast die nodig zijn om ons 2030 doel (100 kiloton CO₂-eq) te realiseren.

Vooruitblik

- In de loop van 2024 wordt het beleid met betrekking tot energieverbruik en broeikasgasemissies geëvalueerd en geactualiseerd.
- Een geselecteerde zonnepartner start met de uitrol van zonnepanelen op daken van onze productiebedrijven.

- In 2024 is Vitens voornemens om groene stroom in te kopen via Garanties van Oorsprong certificaten. Vanaf 2025 gaat een energiecontract in waarin dit al meegenomen is.
- De aanvullende maatregelen die onder 'initiatieven' genoemd zijn, vertalen naar concrete projecten opgenomen in het investeringsportfolio.

Circulaire economie en reststromen

Vitens zet in op het omzetten van afvalstromen naar reststromen, waarbij we streven naar hoogwaardig hergebruik. We richten ons op het hergebruiken van reststoffen als grondstof voor onze eigen processen. Dat helpt bij het verminderen van het delven van nieuwe grondstoffen en de daarbij horende milieubelasting. De voornaamste reststromen uit drinkwaterproductie zijn ijzerwater en kalkkorrels. Vitens biedt het materiaal dat hergebruikt kan worden aan bij gecontracteerde marktpartijen, zodat onze reststromen een nieuwe bestemming kunnen krijgen, in bijvoorbeeld bouwmaterialen of biovergistingsinstallaties. Het doel is om 100% hergebruik te bereiken.

Initiatieven 2023

- In 2023 hebben we circa 5.000 liter ijzerslib kunnen afzetten als bodemverbeteraar. Dit betreft waterijzer van Spannenburg dat vrij is van chemicaliën en daardoor geschikt is voor landbouwtoepassingen.
- We hebben veel inspanning gestoken in de introductie van het materialenpaspoort en het bewegen van aannemers hiermee aan de slag te gaan. Met dit paspoort krijgen we nog beter zicht op onze assets en materialen in het leidingnet, die geschikt zijn voor hergebruik. In een centraal systeem verwerken aannemers alle informatie over materialen die ze gebruiken.

Vooruitblik

- We willen nieuwe stappen zetten in het verzamelen en verwerken van afval. Hierbij gaat het om betere bronscheiding en betere verwerking van reststromen met hoogwaardigere toepassingen. Hiervoor loopt een aanbestedingstraject voor een nieuwe afvalverzamelaar/-verwerker.

Stimuleren duurzaam watergebruik

De meest duurzame druppel is de niet geproduceerde druppel. Daarom zetten we actief in op waterbesparing bij onze particuliere en zakelijke klanten en binnen onze eigen operatie. Hoe we dat in 2023 deden, beschreven we eerder in het jaarverslag onder 'Voldoende en schone bronnen'.

Leefomgeving en biodiversiteit

Een schone leefomgeving met veel biodiversiteit vormt een belangrijke bescherming van onze bronnen. We investeren actief in natuurontwikkeling en het bevorderen van de biodiversiteit. Dit doen we vooral in gebieden waar we in de toekomst ook water winnen, passend binnen het concept van de streefstructuur.

Initiatieven 2023

- In Rodenmors zijn we gestart met natuurontwikkeling en een project voor het tegengaan van de droogte. Slenken in het weidevogelgebied moeten het water beter vasthouden. De aanleg van een natuurvriendelijke oever moet zorgen voor meer variatie in plantensoorten.
- In Weerselo zijn, in combinatie met nieuwbouw, vleermuizenkasten geïntegreerd in het productiebedrijf. Voor de bevordering van biodiversiteit is ook een poel gegraven in een soortenarm deel van het terrein.

- Met een zonnepomp – een apparaat dat water pompt met behulp van zonne-energie – gaan we verdroging en verzuring van rietlanden tegen. Dit moet zorgen voor behoud van bijzondere natuurwaarden.
- Vitens stelde in 2023 3 natuurbeheerders aan voor het vertalen en uitvoeren van de natuurbeheerplannen voor onze 105 waterwingebieden.

Vooruitblik

- In 2024 gaan we kijken of we natuurontwikkeling en biodiversiteit meetbaar kunnen maken in een KPI.
- In het waterwingebied Hoge Hexel wordt via herinrichting van de waterstroom nat schraalland aangelegd. Een vochtige en natte bodem moet zorgen voor een toename van biodiversiteit in dit gebied.

Duurzaam watersysteem

We investeren samen met partners, zoals provincies, gemeenten, waterschappen, agrariërs en natuurbeheerders, in het verduurzamen van het watersysteem. We willen de waterbeschikbaarheid in onze strategische harten vergroten, zodat er in de toekomst voldoende water beschikbaar is voor verschillende functies. Dit doen we onder meer door water zo veel mogelijk vast te houden en te infiltreren. Een goed voorbeeld van een concept voor het duurzaam en robuust inrichten van het watersysteem is [Panorama Waterland](#).

Initiatieven 2023

- Aan het begin van dit jaar voerden we een scan uit om te bepalen welke gebieden van Vitens interessant zijn voor het concept. Dit heeft geleid tot 3 projecten: bij Lochem, Haarlo Olden Eibergen en Epe. Voor deze gebieden is een hydrologische analyse gedaan en een eerste ontwerpslag uitgevoerd. Dit vormt het vertrekpunt voor het gebiedsproces dat eind 2023 is gestart.
- Het concept Panorama Waterland is in 2023 integraal meegenomen bij de ontwikkeling van strategische harten zoals op de Veluwe, het Ketelmeer, de IJsselvallei en 't Gooi. Ook is het concept meegenomen bij de (door)ontwikkeling van winningen in Utrecht en rond de Utrechtse Heuvelrug.

Vooruitblik

- We gaan nog meer inzetten op het integreren van Panorama Waterland in de strategische harten van onze streefstructuur en in lopende en nieuwe projectgebieden, zoals in Twente, op de Veluwe of op de Utrechtse Heuvelrug.
- We zetten de lijn om het concept van Panorama Waterland verder te onderbouwen met concrete toepassingen in gebieden door. Daarnaast blijven we het concept aan de buitenwereld presenteren op verschillende platforms, zowel online als offline.

2.6 Onze impact op de maatschappij in euro's

Door impactmeten werken we aan een geïntegreerd beeld van onze impact. Inzicht krijgen in (materiële) impact helpt Vitens ook bij het voldoen aan de verplichtingen die ontstaan uit nieuwe duurzaamheidswetgeving, zoals de EU Taxonomie en de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Deze wetgeving vereist dat we inzicht bieden in de impact van onze organisatie, zowel direct als in de keten.

Voor het impactmeten kwantificeren we over 2023 een beperkt aantal impacts en drukken deze uit in euro's. Dit maakt het makkelijker om ze met elkaar te vergelijken en te zien waar we de meeste waarde toevoegen aan de maatschappij. Voor deze aanpak volgen we de richtlijnen uit het 'Handboek impactmeten infrabedrijven' (versie 2023). Meer informatie over hoe Vitens dit doet, is te vinden in de 'Verantwoording impactmeten'.

Maatschappelijke jaarrekening

De prestaties van Vitens van het afgelopen jaar staan in de maatschappelijke jaarrekening. Hierin belichten we veel verschillende effecten, ingedeeld in 6 kapitaalcategorieën. Dit geeft een duidelijk beeld van waar wij waarde toevoegen of onttrekken aan de samenleving. Het impactmodel is nog volop in ontwikkeling. Daarom tonen we in de maatschappelijke jaarrekening 2 soorten impact: kwantitatief en kwalitatief. De kwantitatieve effecten zijn berekend volgens de methoden in het handboek. Voor de overige effecten maken we een kwalitatieve beoordeling, waarbij we aangeven of Vitens een positieve of negatieve invloed heeft. Dit geeft echter geen informatie over hoe groot deze specifieke effecten zijn. De beoordeling van de kwalitatieve effecten bouwt voort op een eerdere 'Impact Journey', uitgevoerd met andere infrastructuurorganisaties.



*Andere milieu-impacts: bodemvervuiling, watervervuiling en uitputting fossiele brandstoffen

Negatief **Positief**
 Impact gekwantificeerd Waarde in € miljoen
 Impact (positief of negatief) kwalitatief ingeschat (geen waarde berekend)

Economische impact

Vitens investeert de komende jaren fors in onderhoud en de uitbreiding van de ondergrondse en bovengrondse infrastructuur om de vraag naar drinkwater te kunnen blijven beantwoorden. In 2023 bedroeg dit € 180 miljoen. Door het stellen van criteria aan de investeringen vanuit het beleid op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Inkopen (MVOI) kan Vitens hiermee een positieve impact maken.

De investering in de infrastructuur, die Vitens hiermee onderhoudt en uitbreidt, vertaalt zich direct door in concrete waarde voor huishoudens en zakelijke klanten. Denk bij de klant bijvoorbeeld aan het comfort dat de toegang tot drinkwater biedt. Tegelijkertijd steeg het tarief over 2023 wel aanzienlijk.

Impact op mens

Bij Vitens zetten we ons in voor een positieve impact op mensen:



De positieve impact op medewerkers door het hebben van werk nam in 2023 af. Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door een lagere bevlogenheidsscore.

Impact op natuur

In onze strategie 'Elke Druppel Duurzaam' staat een positieve impact op mens en natuur centraal. We zetten onder andere in op het versterken van de natuurwaarden in onze waterwingebieden en het verminderen van broeikasgassen. Vitens heeft op veel manieren impact op de natuurlijke omgeving. Het doel is deze impact steeds verder inzichtelijk te maken.

Een belangrijke stap voor het verkrijgen van inzicht in onze impact op de natuurlijke omgeving, is het in kaart brengen van onze (negatieve) impact op het klimaat:



*In 2023 ziet Vitens af van het compenseren van de CO₂-uitstoot middels garanties van oorsprong (GVO's).

Ondanks de dalende uitstoot, blijft de maatschappelijke impact nagenoeg gelijk. Dit omdat de in het handboek gehanteerde monetaiseringfactor van CO₂-eq emissies van 0,152 naar 0,163 per kg/CO₂-eq is bijgesteld. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat het CO₂-budget dat over is om de doelen in het Klimaatakkoord van Parijs te halen, steeds verder krimpt.

Vitens heeft al een gedetailleerde methode voor het meten van CO₂-uitstoot. Het in kaart brengen van de impact op biodiversiteit is uitdagender. In 2023 namen we deel aan een gezamenlijk project met andere infrastructuurbeheerders, gericht op het verkrijgen van een eerste inzicht in de impact op biodiversiteit. Dit onderzoek richtte zich op 2 hoofdgebieden: de impact in de keten, veroorzaakt door de inkoop van producten, en de impact van het gebruik van land.

Een belangrijk aspect voor Vitens is de impact van grondwateronttrekking. Vanwege de complexiteit en het feit dat dit minder relevant was voor de andere netbeheerders, werd deze impact niet meegenomen in het onderzoek. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt voor Vitens, omdat het een essentieel onderdeel is van onze activiteiten en invloed op de natuur. Daarmee is het ook relevant voor de verdere implementatie van onze strategie Elke Druppel Duurzaam.



3 Borging van onze continuïteit

3.1 Besturing

Vitens is een naamloze vennootschap (N.V.). De aandelen zijn voor 100% in handen van lokale en provinciale overheden in het voorzieningsgebied van Vitens. Vitens kent een two-tier bestuursstructuur en wordt bestuurd door de Raad van Bestuur (RvB). De Raad van Commissarissen (RvC) houdt toezicht op het beleid van de RvB en de algemene gang van zaken. De RvB en RvC leggen over de uitvoering van hun taken verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

Ontwikkelingen in 2023

In 2023 wijzigde de samenstelling van de RvB. Marike Bonnhof trad op 31 januari 2023 uit dienst en rondde op 16 december 2022 haar taken af. Nieke Martens trad 15 mei 2023 in dienst als CFO en droeg haar taken per 1 december over aan Nynke Dalstra.

De huidige RvB bestaat uit Jelle Hannema (Bestuursvoorzitter) en Nynke Dalstra (CFO a.i.). Jelle Hannema kondigde in oktober 2023 aan in 2024 terug te treden als Bestuursvoorzitter. Met de komst van de nieuwe Bestuursvoorzitter, in april 2024, gaat Jelle Hannema binnen Vitens verder in de rol van Programmabestuurder 'versnelling streefstructuur'.

Daarnaast is een aantal wijzigingen doorgevoerd in de overlegstructuur van Vitens. Reden hiervoor is de besturing meer in lijn te brengen met de strategische opgave waar Vitens voor staat. Met deze wijzigingen zijn verantwoordelijkheden lager in de lijn belegd.

3.2 Bestuursstructuur

Als bedrijf met een belangrijke maatschappelijke taak en rol in de samenleving, hechten we bij Vitens aan transparantie en goed bestuur. De zeggenschap over Vitens is verdeeld over 3 lagen: aandeelhouders, de RvC en de RvB.

Aandeelhouders

Vitens is een naamloze vennootschap met **publieke aandeelhouders**. Dit zijn de gemeenten en provincies in het voorzieningsgebied van Vitens. De aandeelhouders komen ten minste 2 keer per jaar bijeen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

De AvA is het hoogste orgaan van Vitens. De aandeelhouders nemen hier beslissingen over belangrijke onderwerpen, zoals:

- Nieuwe tarieven: de aandeelhouders beslissen over de tarieven van drinkwater.
- Jaarverslag en jaarrekening: de aandeelhouders bespreken het jaarverslag van het bestuur en stellen de jaarrekening vast.
- Strategie & beleid: de aandeelhouders bespreken het integrale bedrijfsplan, investeringsprogramma en de financiële projectie van Vitens.

Daarnaast is de AvA verantwoordelijk voor de benoeming van het bestuur en de leden van de RvC.

Raad van Commissarissen

De RvC van Vitens kent 4 rollen:

1. Toezicht: de RvC houdt toezicht op het beleid van de RvB en op de algemene gang van zaken bij Vitens.
2. Werkgever: de RvC is de werkgever van de RvB.
3. Klankbord: de RvC fungeert als klankbord van de RvB.
4. Netwerk: de RvC is ambassadeur van de organisatie en heeft relaties met stakeholders.

De RvC is gebonden aan wettelijke voorschriften, de statuten en het reglement Raad van Commissarissen.

Commissies Raad van Commissarissen

De RvC kent 2 vaste commissies:

- Auditcommissie: houdt toezicht op de financiële kant en interne beheersing van Vitens en de verantwoording daarover.
- Remuneratie- en Benoemingscommissie: houdt zich onder meer bezig met het bezoldigingsbeleid en de benoemingen van bestuurders.

Lees het verslag van de RvC in het verderop in het jaarverslag onder 'Verslag van de Raad van Commissarissen'.

Raad van Bestuur

De RvB van Vitens is het dagelijks bestuur van het bedrijf. De RvB is verantwoordelijk voor de koers van organisatie, het doelbereik van de strategie en het beleid van Vitens. De RvB legt verantwoording af aan de aandeelhouders en de RvC.

Kennis duurzaamheid

Om de kennis, vaardigheden en ervaring op duurzame ontwikkeling te bevorderen, krijgt het bestuur permanente educatie over duurzaamheid, duurzame bronnen en ontwikkelingen rond duurzaamheid in het waterecosysteem. Via presentaties, kennisnetwerken zoals Springtij en via NG Infra wordt kennis actueel gehouden. Verder is kennis vergaard op het gebied van een Green Finance Framework.

Beloningsverhouding

De beloning van de voorzitter van de Raad van Bestuur is 3,3 maal hoger dan de mediaan van de jaarlijkse totale beloning voor alle medewerkers. De mediaan jaarlijkse beloning steeg 5,12% ten opzichte van 2022. De beloning van de voorzitter van de Raad van Bestuur steeg met 4,24%.

De RvB is gebonden aan wettelijke voorschriften, de statuten en het reglement Raad van Bestuur.

Meer informatie over de RvC en RvB is beschikbaar op onze [website](#).

Directeuren

De Directeuren van de afdelingen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de strategie.

Medezeggenschap en ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) draagt bij aan de besluitvorming binnen Vitens met een gezonde balans tussen medewerkers- en organisatiebelang. De OR van Vitens streeft een verbonden medezeggenschap na: in verbinding staan met de praktijk van de medewerkers en tegelijkertijd ook met diegenen die over de praktijk van medewerkers besluiten. Daarom heeft elk bedrijfs onderdeel 2 contactpersonen in de OR. Op deze manier vormt de OR een goede afspiegeling van alle medewerkers en is er met iedereen binnen Vitens (zowel de medewerkers als het bestuur en de directie) een directe lijn.

Eén keer per jaar wordt op initiatief van de OR een Radenbijeenkomst gehouden. In deze zogenaamde 'gouden driehoek' gaan de OR, de RvB en de RvC met elkaar in gesprek over actuele thema's binnen Vitens. Dit jaar stond het thema 'het werken met processen en data binnen Vitens' centraal. Er was aandacht voor Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), het vergroten van veerkracht in de toekomstige drinkwaterinfrastructuur (streefstructuur) en datasturing middels SAP. Ook werd stilgestaan bij de uitdagingen die Vitens heeft op het gebied van medewerkers, leiderschap en goed werkgeverschap. De bijeenkomst werd afgesloten met rondetafelgesprekken over milieu, medewerker en toezicht en de rol van de 3 raden hierin.

Nederlandse Corporate Governance Code

De Nederlandse Corporate Governance Code 2022 (de Code) is een gedragscode voor Nederlandse vennootschappen met beursgenoteerde aandelen. De Code wordt gezien als een algemene opvatting over goed en verantwoord corporate governance. De aandelen van Vitens zijn niet beursgenoteerd. Daarom hebben we geen wettelijke verplichting om de Code toe te passen. Vitens past de Code, voor zover mogelijk en indien van toepassing, vrijwillig toe.

Vitens heeft de *best practice*-bepalingen uit de Code geïmplementeerd in haar bedrijfsbesturing, voor zover deze toepasbaar zijn voor een drinkwaterbedrijf met publieke aandeelhouders.

3.3 Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten

Vitens neemt naleving van wet- en regelgeving zeer serieus. De Drinkwaterwet is leidend voor het uitvoeren van onze primaire taak: het leveren van voldoende drinkwater van goede kwaliteit. Ook nemen we onze verantwoordelijkheid in de bescherming van persoonsgegevens, het bevorderen van diversiteit in leidinggevende posities en het naleven van milieuwetgeving. Maar onze inzet gaat verder dan alleen het volgen van de regels. Als drinkwaterbedrijf zijn we nauw verbonden met de samenleving en voelen we een diepe verantwoordelijkheid voor de maatschappij waarin we werken. We nemen actief onze maatschappelijke verantwoordelijkheden op, met speciale aandacht voor thema's als sociale veiligheid, diversiteit, milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Onze aanpak op deze thema's is onder meer vastgelegd in beleid en gedragscodes.

Three Lines Model

De governance van Vitens is ingericht volgens het 'Three Lines Model'. Hiermee wil Vitens ervoor zorgen dat de organisatie en haar medewerkers zich houden aan wet- en regelgeving, beleid en gedragscodes. Ook draagt het model bij aan de integriteit van de organisatie. Binnen het 'Three Lines Model' is de eerste lijn verantwoordelijk voor risicobeheersing en het naleven van wet- en regelgeving. De tweede lijn adviseert en controleert of de eerste lijn haar taken vervult. De derde lijn voert onafhankelijke controles uit om te verzekeren dat het systeem van interne controle werkt.

In 2023 is het 'Three Lines Model' herzien. Bij deze herziening is een speciaal team voor de tweede lijn opgezet. De taken op het gebied van advisering en toezicht worden nu uitgevoerd buiten de operationele verantwoordelijkheidslijnen. Deze aanpak verhoogt de onafhankelijkheid van de tweedelijnstaken, waaronder die op het gebied van *compliance* en *privacy*. Ook zijn de functies voor *compliance* en *privacy* van elkaar gescheiden en is de capaciteit vergroot, met als doel het verbeteren van de kwaliteit van deze disciplines.

Drinkwaterwet

De Nederlandse Drinkwaterwet garandeert de kwaliteit en levering van drinkwater. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) ziet namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat toe op de naleving van deze wet door Vitens. Zo moeten we als drinkwaterbedrijf een melding maken bij normoverschrijdingen van de drinkwaterkwaliteit.

Vanaf 2023 is er elk half jaar een bestuurlijk overleg tussen ILT en Vitens. Tijdens deze overleggen rapporteert Vitens over de voortgang en uitdagingen bij de uitvoering van haar leveringsplannen en de investeringsopgaven. Het accent in deze overleggen ligt op de versterking van de beschikbare reserves en de hiervoor benodigde inspanningen.

Privacy

Bij Vitens behandelen we persoonsgegevens van klanten, medewerkers en leveranciers met grote zorg. We zetten ons continu in voor het verhogen van privacybewustzijn. Alle medewerkers volgen daarom verplicht een e-learning over privacy. Vitens heeft 3 Privacy Officers in dienst. Daarnaast heeft elke afdeling een eigen eerste aanspreekpunt voor privacykwesties. Deze contactpersonen overleggen regelmatig met de Privacy Officers over verschillende privacygerelateerde zaken. Door deze aanpak behouden we korte communicatielijnen tussen de afdelingen en de Privacy Officers en zorgen we voor uitgebreide privacykennis binnen Vitens.

Sociale veiligheid

Vitens wil een sociaal veilige organisatie zijn en blijven. Een organisatie waar je elkaar kunt aanspreken, eerlijk mag en durft te zijn en waar respectvol met elkaar wordt omgegaan. Sociale veiligheid heeft een sterke verbintenis met wie wij zijn, onze bedrijfscultuur en hoe we werken binnen Vitens.

Gedragscode

De *gedragscode* vormt de basis voor hoe we met elkaar omgaan. Het geeft medewerkers houvast bij het maken van de juiste keuzes als het gaat om zaken als integriteit, veiligheid, omgaan met klanten, met elkaar en de omgeving. In 2023 is de gedragscode vernieuwd.

Fraude

Frauduleuze handelingen kunnen zowel intern als extern gepleegd worden. Vitens neemt gerichte maatregelen om het risico op fraude te minimaliseren, met een focus op het bevorderen van sociale veiligheid. Hierbij streeft de organisatie naar een werkomgeving waarin medewerkers intrinsiek gewenst gedrag vertonen en handelen in het belang van de organisatie. Daarnaast implementeert Vitens *hard controls*, waarbij beheersmaatregelen worden ingezet om zowel gewenst als ongewenst gedrag direct of indirect te sturen. Om proactief te kunnen reageren op potentiële bedreigingen, voert Vitens regelmatig analyses uit van de belangrijkste frauderisico's. De interne beheersing is zorgvuldig opgezet, waarbij het proces van fraudepreventie een voortdurende cyclus binnen onze organisatie vormt. De risicomanager monitort zowel de interne controlemaatregelen als potentiële risico's.

Vertrouwenspersonen

Bij een dilemma over sociale veiligheid of een vermoeden van een misstand, kunnen medewerkers van Vitens terecht bij een van de vertrouwenspersonen. Vitens kent 5 interne vertrouwenspersonen en één externe vertrouwenspersoon, specifiek voor kwesties rond ongewenste omgangsvormen.

Meldpunt voor sociale veiligheid

Wanneer een medewerker van Vitens zich in een sociaal onveilige situatie bevindt, is het advies eerst te proberen het incident binnen het team of met een collega op te lossen. Dit draagt bij aan een betere werksfeer en sterkere onderlinge werkrelaties. We sturen daarom altijd aan op een gesprek met de direct betrokkenen. Biedt dit gesprek geen oplossing, dan kan de medewerker een persoonlijke of anonieme melding doen bij het Centraal Meldpunt sociale veiligheid. Hier kunnen meldingen gedaan worden over bijvoorbeeld ongewenste omgangsvormen, integriteitskwesaties of (vermoedens van) misstanden. Alle meldingen worden vertrouwelijk behandeld.

Voor ongewenste omgangsvormen (in de breedste zin van het woord) en (vermoeden van) misstanden is de [regeling sociaal onveilige situaties](#) en de [klokkenluidersregeling](#) van toepassing.

Diversiteit in de top

Diversiteit zien wij als een van de voorwaarden voor een goede taakvervulling door het bestuur en de RvC. Diversiteit heeft naast deskundigheid en achtergrond ook betrekking op aspecten zoals gender, cultuur en leeftijd. Bij benoemingen streeft de RvC naar een gebalanceerde man-vrouwverhouding in zowel het bestuur als de RvC: een streefgetal van ten minste 30% vrouwen en ten minste 30% mannen. In 2023 was de man-vrouwverhouding bij het bestuur 50%-50% en bij de RvC 66,6%-33,3%. Het streefpercentage is daarmee behaald.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen

Begin 2023 heeft Vitens het MVOI-beleid aangenomen en geïmplementeerd. Dit beleid ondersteunt onze ambities om de samenwerking met marktpartijen te verduurzamen. Uitgangspunt van het beleid is het selecteren van de meest duurzame marktpartijen voor onze opdrachten. Hierbij letten we niet alleen op hun eigen bedrijfsvoering, maar ook op de manier waarop zij hun opdrachten voor Vitens uitvoeren. Ons MVOI-beleid omvat duurzaamheid in de breedste zin van het woord en richt zich op 6 hoofdthema's: milieu, klimaat, circulariteit, Internationale Sociale Voorwaarden (ketenverantwoordelijkheid), diversiteit en inclusie, en social return. Voor meer informatie verwijzen we naar ons [MVOI-beleid](#).

Milieu

Zorg voor het milieu is fundamenteel voor onze strategie en onze taak om grondwatervoorraden te beschermen. We houden ons niet alleen aan de bestaande wet- en regelgeving, maar zoeken ook naar manieren om onze rol in de bescherming van het milieu en de leefomgeving te verbeteren. De verantwoordelijkheden van Vitens als het gaat om milieu zijn vastgelegd in ons milieubeleid. We gebruiken een ISO 14001-gecertificeerd milieumanagementsysteem om milieuaspecten binnen onze werkzaamheden te beoordelen en te beheren. Bepaalde milieuaspecten zijn vastgesteld als belangrijk, waaronder energieverbruik, directe emissie naar de lucht, emissie naar bodem en water en het ontstaan van afvalstoffen. Voor deze aspecten heeft Vitens specifieke milieubeleidslijnen en streven we naar continue verbetering. De effectiviteit van ons beleid en het bereiken van deze doelen worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Dit betekent echter niet dat we de overige milieuaspecten negeren. Voor deze aspecten geldt ons algemene beheersysteem. Indien nodig worden passende acties ondernomen.

3.3.1 Meldingen en sancties in 2023

Naleving wet- en regelgeving

Vitens heeft in 2023 geen sancties gekregen voor het niet naleven van wet- en regelgeving.

Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)

In 2023 is er sprake van 41 meldingen bij de ILT (2022: 38). De stijging ten opzichte van vorig jaar wordt verklaard door een wettelijke verhoging van de meetfrequentie.

Privacy

In 2023 deden Vitens-medewerkers in totaal 69 privacy-gerelateerde meldingen. Onder deze meldingen waren 10 vraagstukken over Data Protection Impact Assessments (DPIA's), 21 vragen over gegevensuitwisseling en 38 gevallen van datalekken, gerapporteerd aan de Privacy Officers. Van deze 38 datalekken is slechts één geval gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). De overige datalekken werden niet beschouwd als een groot risico voor de rechten en vrijheden van de betrokken personen. Voor alle datalekken zijn maatregelen getroffen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Sociale veiligheid

In 2023 is 46 keer gebruikgemaakt van een interne vertrouwenspersoon. Er zijn in totaal 9 meldingen ontvangen van sociaal onveilige situaties, waarvan 6 meldingen in 2023 zijn afgerond. Het aantal en de aard van de meldingen is gedeeld met de RvB en RvC.

3.4 Stakeholdermanagement

Vitens hecht veel waarde aan een continue dialoog met haar stakeholders. Deze interactie wordt deels ingegeven door wetgeving, maar wordt ook steeds belangrijker vanwege de grote uitdagingen in de drinkwatersector. Er ligt een gedeelde verantwoordelijkheid rond kwesties als waterkwaliteit, waterbeschikbaarheid en het fundamenteel anders inrichten van het watersysteem. Voor het aanpakken van deze uitdagingen is goede samenwerking cruciaal.

De communicatie met onze stakeholders vindt plaats op verschillende niveaus binnen de organisatie. Zo organiseren we bijvoorbeeld themasessies met stakeholders, maar doen we ook breder onderzoek naar hun inzichten en verwachtingen. De resultaten dienen als waardevolle input voor onze strategie.

In onderstaande tabel beschrijven we wie onze belangrijkste stakeholders zijn en hoe we met hen in gesprek zijn.

Stakeholder	Wat willen we bereiken?	Vorm van dialoog	Gespreksonderwerpen
Medewerkers	Aantrekkelijk en goed werkgeverschap	Continue talentdialoog, teamoverleggen, medewerkersonderzoek, Ondernemingsraad, intranet en personeelsblad, evenementen en activiteiten	Strategie en beleid, werkprocessen, (sociale) veiligheid, werk/privé-balans arbeidsvoorwaarden, leren en ontwikkelen, duurzame inzetbaarheid, medewerkerstevredenheid
Particuliere klanten	Tevreden klanten die duurzaam omgaan met drinkwater	Klantpanels, onderzoek, klantenservice, website en (social) media, campagnes, digitale nieuwsbrief, www.waterstoring.nl	Tarieven, betaalbaarheid, leveringszekerheid, waterbesparing/ duurzaam watergebruik, watervriendelijk bouwen, waterkwaliteit, storingen, klachten, administratieve aangelegenheden/waterzaken
Zakelijke klanten	Tevreden klanten die duurzaam omgaan met drinkwater	Digitale nieuwsbrief, klantendagen en accountmanagement, samenwerkingsverband MKB	Inzicht en advies over waterbesparing, passend gebruik van drinkwater, bijdrage die het bedrijf levert aan duurzaam watergebruik, drinkwaterkwaliteit, onderhoud en storingen

Stakeholder	Wat willen we bereiken?	Vorm van dialoog	Gespreksonderwerpen
Aandeelhouders	Gezonde bedrijfsomgeving, waarin vertrouwen wordt opgebouwd, risico's worden beheerd en de betrokkenheid wordt bevorderd	Algemene vergadering van Aandeelhouders, rondleidingen en bezoeken, transparante verslaglegging, informeel ambtelijke ondersteuners CvA	Aandelen, benoeming RvB en RvC, bedrijfsplan (waaronder drinkwatertarieven en eventuele grote organisatiewijzigingen), bestuursverslag, jaarrekening, financieel beleid (waaronder WACC-lobby), dividendbeleid, statuten
Ondernemingsraad	Beschermen van het werkklimaat en medewerkersbelangen	Structureel overleg en afstemming	Strategie, organisatiewijzigingen en ontwikkelingen en werkklimaat
Raad van Commissarissen	Verbeteren van de algehele prestaties en strategische richting van Vitens	RvC-vergaderingen, Commissievergaderingen, vergaderingen met OR	Algemene gang van zaken, strategisch beleid, doelen en voortgang, risicomangement, bestuursverslag, jaarrekening, benoeming RvB
Provincies, gemeenten, waterschappen, Rijksoverheid en EU	In cocreatie werken aan onze strategie 'Elke druppel duurzaam', zodat we nu én in de toekomst 24/7 water kunnen blijven leveren	Regionaal: continue dialoog op ambtelijk en bestuurlijk niveau door overleggen, dialoogtafels, netwerken en evenementen Landelijk: vertegenwoordiging via Vereniging waterbedrijven in Nederland (Vewin), netwerken en evenementen, pers en media Europees: vertegenwoordiging via bureau Brussel/Vewin, samenwerkingsverbanden	Strategie 'Elke druppel duurzaam', onder meer duurzaam watersysteem, duurzaam watergebruik, duurzame bedrijfsvoering, veerkrachtige infrastructuur voor de toekomst, duurzame bronnen, winvergunningen, ruimtelijke inrichting
Partners en omwonenden (agrariërs, landschapsbeheerders, natuurorganisaties en industrie)	Goede relatie, waarin vertrouwen wordt opgebouwd en wederzijds begrip en betrokkenheid wordt bevorderd	Samenwerkingsverbanden, bijeenkomsten, netwerken en evenementen	Bronbescherming, meststoffen en bestrijdingsmiddelen, duurzame landbouw, droogteschade, vervuiling, landgebruik, biodiversiteit
Drinkwatersector	Samenwerken aan gezamenlijke opgaven, kennis delen en vormen van standpunten	Afstemming en werkgroepen, stuurgroepoverleggen, samenwerkingsverbanden, kennisdeling en ontwikkeling	Drinkwaterkwaliteit en -kwantiteit, technische innovaties, educatie, financiering (WACC), droogteschade, bedrijfsvoering, benchmarks, cybersecurity
Leveranciers	Optimaliseren van onze samenwerking	Afstemming, accountmanagement en bezoeken en rondleidingen	Samenwerkingsmogelijkheden, maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI)

3.5 Risicomanagement

Ieder jaar evalueren wij de risico's die de grootste invloed kunnen hebben op het bereiken van onze strategische doelen; de topbedrijfsrisico's. De sturing op deze beheersmaatregelen en de monitoring van de risico's, inclusief hun ontwikkeling, zijn een essentieel onderdeel van onze planning- en controlcyclus. We werken elk risico uit door het te voorzien van een beheeraanpak en bijbehorende maatregelen, die we gedurende het jaar implementeren. Tijdens deze implementatie monitoren we zowel de voortgang als het effect van de maatregelen.

De voor 2023 geïdentificeerde bedrijfsrisico's zijn:

1. Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur
2. Cybersecurity
3. Drukke in de ondergrond
4. Aantrekkelijk werkgeverschap
5. Klimaatimpact

De door Vitens onderkende topbedrijfsrisico's worden hieronder nader toegelicht. Deze toelichting omvat een beschrijving van het risico en de getroffen maatregelen om de risico's te beheersen. Daarnaast gaat de toelichting in op de (verwachte) gevolgen voor de risico-ontwikkeling en het behalen van onze strategische doelen.

3.5.1 Maakbaarheid toekomstbestendige infrastructuur

Als de vraag sterker blijft stijgen dan de afgelopen jaren en we onze realisatiesnelheid niet vergroten, zijn we mogelijk niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken, waardoor we niet 24/7 kunnen leveren en vergunningen overschrijden. We onderscheiden bestuurlijke maakbaarheidsrisico's en technische maakbaarheidsrisico's, voor beschikbare (personele) capaciteit, zowel intern als extern.

Bestuurlijke maakbaarheid: de vraag naar drinkwater neemt naar verwachting de komende jaren toe. Daar moeten we tijdig onze win- en productiecapaciteit op afstemmen. Beschikbaarheid van voldoende schone bronnen vormt hierin een potentieel knelpunt, omdat we afhankelijk zijn van o.a. provincies en waterschappen voor het verkrijgen van winvergunningen. Vergunningsprocessen zijn complex en langdurig, onder meer door instemmings- en goedkeuringsprocedures, en de uitkomst is daarmee niet gegarandeerd.

Technische maakbaarheid: de vraag naar drinkwater neemt naar verwachting de komende jaren toe. De toename is bovendien groter dan in voorbije jaren. De snelheid waarmee wij hier voldoende infrastructuur-aanpassingen en -uitbreidingen toe kunnen realiseren, staat echter onder druk, vanwege beschikbare capaciteit (in- en extern), materialen, en oplopende kosten. Mogelijk zijn we niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken met leveringsproblemen en vergunningoverschrijdingen tot gevolg.

Risicobeheersing

- Het plan over de streefstructuur 2.0 is opgeleverd. Er zijn 10 strategische harten bepaald, deze zijn naast de voor de hand liggende kortetermijnbouwstenen opgenomen in de adaptieve strategieën, die bestuurlijk worden afgestemd met de provincies.

- Ten behoeve van de bestuurlijke maakbaarheid heeft de ontwikkeling van Living Lab "IJsselvallei" ten behoeve van 'challenges' en omdenken inzake bestuurlijke en technische mogelijkheden verder vorm gekregen. Het aanbestedingstraject is in 2023 afgerond met het selecteren van het consortium. De ontwerpfase is van start gegaan.
- Vitens heeft 'Combi's' gevormd met marktpartijen ten gunste van technische maakbaarheid. Hierbij is de aanbesteding ondergronds uitgevoerd en zijn contracten ondertekend.
- In het eigen proces en bij klanten zijn maatregelen voor waterbesparing, ten gunste van de drinkwaterprognose genomen. Het reduceren van lekverliezen en productieverliezen heeft de aandacht in projectteams. De focus is in die gebieden waar niet te veel reserves zijn. Uiteraard zijn ook grote lekken opgespoord en verholpen op basis van onder andere nachtmonitoring en het werk van detectieteams.
- Er wordt sterk ingezet op het realiseren van extra vergunningsruimte. Per provincie ligt er een plan dat leidend is voor het vinden en realiseren van extra vergunningsruimte.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is toegenomen. Over het algemeen hebben de ingezette maatregelen een positief effect op de ontwikkeling van risico's. Echter, het initiatief om combinaties (combi's) te vormen met andere partijen kent uitdagingen, voornamelijk vanwege de arbeidsmarktkrapte, die zowel Vitens als deze partijen ervaren. Bovendien blijven omgevingsrisico's een rol spelen in de effectiviteit van beheersmaatregelen, zoals bij de ontwikkeling van de streefstructuur. Ter verbetering hiervan wordt onder andere een specifieke programmabestuurder ingezet. En Vitens blijft actief zoeken naar samenwerking en mogelijkheden voor vergunnings- en personeelscapaciteit met onze partners. Deze inspanningen worden over het algemeen goed ontvangen, maar dergelijke processen vergen tijd en doorzettingsvermogen. Verder draagt de verbetering in onze (resource)planning bij aan een toename in voorspelbaarheid.

3.5.2 Cybersecurity

Als genoemde cyberdreiging gelijk blijft of toeneemt, zijn we, door toename van ons 'digitaal oppervlak', kwetsbaar voor een succesvolle cyberaanval, waardoor de drinkwatervoorziening kan worden verstoord, we kunnen worden afgeperst, of klantgegevens op straat terecht komen.

Het cybersecurity-risico is een permanente factor geworden voor Vitens. Onze systemen en gegevens moeten goed beschermd zijn tegen invloeden van buitenaf en binnenuit. De afhankelijkheid van ICT en data wordt steeds groter en de bescherming hiervan wordt steeds belangrijker. Denk bijvoorbeeld aan de onderdelen van Vitens die de maatschappelijk vitale taak van het produceren en leveren van water verzorgen. Maar daarnaast ook aan de grote hoeveelheden klant-personeelsgegevens die Vitens verwerkt.

Risicobeheersing

- Met een programmatische aanpak realiseert Vitens een inhaalslag op het gebied van cybersecurity, evenals in de optimalisatie van onze organisatie, processen en systemen. De voortgang van dit cybersecurityprogramma, inclusief de bijbehorende projecten, wordt beheerd door de Vitens Security Board (VSB).
- Techniek: we hebben een permanente, multidisciplinaire taskforce opgezet die zich met voldoende tijd en aandacht richt op alle technische aanpassingen die voortkomen uit (penetratie)testen. Alle grote structurele verbeteringen daaruit zijn benoemd en opgenomen in het projectenportfolio voor 2022/2023. Voor 2024 gelden nog 2 projecten op de roadmap rond digitaal toegangsbeheer. Voor alle overige digitale projecten geldt dat ze *secure-by-design* moeten zijn.

- Mensen: de sleutel tot verhoogde veiligheidsweerbaarheid ligt bij onze medewerkers. Daarom heeft Vitens ook het afgelopen jaar aanzienlijk geïnvesteerd in bewustwordingsactiviteiten, trainingen en oefeningen. Dit alles is gericht op het leren en beoordelen van de effectiviteit van Vitens in het weerstaan van deze dreigingen.
- Processen: In 2022 zijn de business-continuïteits- en herstelplannen voltooid, en in het najaar van 2023 zijn deze door de Taskforce geüpdatet en verbeterd. Voor de situatie van het totaal verlies van alle systemen, is er een gedetailleerd draaiboek voor het Security Incident Respons Team. Ook het gehele management in de calamiteitenorganisatie is getraind op de coördinerende rol in het geval van een aanval. In 2021 heeft Vitens een intern IT General Controls (ITGC) stelsel ingericht. Dankzij dit stelsel zijn we in staat om periodieke controles van onze beveiligingsmaatregelen zelfstandig uit te voeren, zonder externe auditeur.

Risico-ontwikkeling

Het dreigingsniveau is de afgelopen periode constant gebleven. De digitale dreiging, waaronder phishing, ransomware, cybercriminaliteit en datalekken, is onverminderd hoog en permanent. De dreiging van statelijke actoren is daarbij (zeer) hoog. Aanvallen met gijzelsoftware worden steeds vaker ingezet met dubbele of zelfs drievoudige afpersing waardoor niet alleen de primair getroffen organisatie wordt afgeperst, maar ook de klanten, partners of leveranciers daarvan. De situatie rondom de oorlogen in Israël en Oekraïne heeft geleid tot een complex digitaal speelveld, waarvan de impact op Nederlandse organisaties beperkt, maar voorstelbaar is. Er zijn 2 grote voorbeelden gevonden van aanvalsoftware op procesautomatisering, die aan een statelijke actor geattribueerd worden.

3.5.3 Drukke in de ondergrond

Vitens is niet de enige partij die de ondergrond gebruikt. De ondergrond wordt in toenemende mate gebruikt voor andere opgaven, zoals opslag van energie en warmte. Als gevolg van deze toename (bijvoorbeeld voor energie/warmte-opslag) bestaat de kans dat de grondwaterkwaliteit verslechtert en ultimo bronnen niet meer beschikbaar zijn voor waterwinning (nu en in de toekomst). Met als gevolg dat de waterlevering door Vitens, in kwaliteit en kwantiteit, in gevaar komt.

Het Rijk (systeemverantwoordelijk) dient hierin te zorgen voor de juiste condities voor drinkwater(winning), conform, dient toe te zien op de zorgplicht van provincies en gemeenten, die bij ruimtelijke keuzes het drinkwaterbelang “zwaar mee moeten laten wegen”. Vitens op haar beurt heeft de verantwoordelijkheid voor een voldoende en duurzame uitvoering van de drinkwatervoorziening. Hierin werken we adaptief aan het borgen van voldoende bronnen/capaciteit/kwaliteit. Dagelijks, door het meten en bewaken van de waterkwaliteit, en met de ontwikkeling van de streefstructuur, voor oplossingsrichtingen voor de langere termijn.

Vanwege de nog onbekende en moeilijk te beheersen risico's pleit Vitens voor functiescheiding. Dit betekent: geen aardwarmte (geothermie en bodemenergie) in gebieden bestemd voor drinkwater. Voor de beheersing van het risico is het met name van belang dat de overheden primair de drinkwaterbelangen borgen in hun beleid en wet- en regelgeving.

Risicobeheersing

- Beleid conform voornoemde uitgangspunten is recent opgenomen in de Beleidsnota Drinkwater 2021-2026. Dit geldt als basis voor gezamenlijke uitwerking (provincies, waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven, Rijk) met een Implementatie- en Uitvoeringsagenda voor regionale oplossingen.

- Om onze infrastructuur beter te beschermen tegen de risico's van Bodemenergie-systemen (BES), opslag en geothermie agendeerden we het belang van goede registratie en van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) bij de provincies. Daarnaast heeft Vitens input geleverd op aanpassing mijnbouwwet ten behoeve van aardwarmte die per 1 juli 2023 ingegaan. De Adaptieve Strategie met betrekking tot de diepe ondergrond is vastgesteld en wordt uitgedragen door Vitens.
- Ons eigen standpunt inzake dit thema hebben we deels aangepast; we kiezen een meer adaptieve aanpak, waarin we het principe van functiescheiding niet loslaten, maar meer handelingsperspectief proberen te (helpen) bieden, zonder concessies te doen aan het drinkwaterbelang.
- Om uniform grondwaterbeschermingsbeleid van provincies op activiteiten in de ondergrond te stimuleren, hebben we gestuurd op een éénduidige en consistente lijn hierin (via het Rijk en via ons (strategisch) overleg met de provincies). Zo hebben wij deelgenomen aan botsproef Friesland, Interview Drenthe en input geleverd aan de provincie Utrecht.
- Om het drinkwaterbelang te (laten) borgen in de zogenaamde Warmtevisies en de Regionale Energie Strategieën (2.0) brengen we bij gemeenten onder de aandacht dat het van belang is dat de functiescheiding tussen aardwarmte en drinkwater van kracht blijft in drinkwaterbeschermingsgebieden (inclusief de ASV-gebieden).
- Vitens volgt daarnaast de ontwikkelingen actief, en hanteert een adaptieve werkwijze. Hiertoe zijn interne (proces)afspraken ingeregeld en vindt periodieke monitoring van nieuwe initiatieven plaats door een zogenoemde themagroep (Diepe Ondergrond). Tevens nemen we actief deel aan de externe werkgroep 'Kwetsbare gebieden'. Dat is een overleg tussen provincies, de geothermiesector, EBN en de VEWIN/drinkwaterbedrijven gericht op het definiëren van kwetsbare gebieden en bescherming van de grondwaterkwaliteit.

Risico-ontwikkeling

Onze inschatting is dat, ondanks de urgentie en positieve ontwikkelingen, het risico voor de bronnen onverminderd hoog blijft. We hebben onze aanpak op dit gebied herzien, omdat we in de praktijk regelmatig te maken hebben met situaties waarin drinkwater en bodemenergie/geothermie elkaar beïnvloeden of dreigen te beïnvloeden. Op 1 juli is bijvoorbeeld de aanpassing van de mijnbouwwet rondom geothermie ingegaan. Dit om de energietransitie te kunnen versnellen. Het is van groot belang dat deze versnelling niet leidt tot een gevaar voor de drinkwatervoorziening, vergelijkbaar met problemen die zijn ontstaan door netcongestie. Dit benadrukt de noodzaak om zorgvuldige beslissingen te nemen en goed afgewogen keuzes te maken.

Een ander voorbeeld betreft de kwestie van PFAS, waarbij het afgelopen jaar bepaalde waarden werden toegestaan om te worden gestort in diepe zandwinplassen die grenzen aan drinkwaterbeschermingsgebieden. Hoewel dit formeel mogelijk was, werd dit door ons als onwenselijk beschouwd en lijkt het bevoegde gezag geneigd te zijn om dit aan te passen.

We blijven daarom 'aan de voorkant' van planprocessen het belang van functiescheiding benadrukken bij provincies en gemeenten. We zijn ook actief betrokken bij diverse initiatieven waarin de drinkwater- en energiesector, samen met provincies en onderzoeksinstituten, de ontwikkelingen monitoren en onderzoeken hoe om te gaan met risico's. Zo wordt het drinkwaterbelang uiteindelijk beter beschermd, en kunnen instanties in de toekomst gaan handhaven, maar het maakt de directe kans op het risico nu nog niet kleiner.

3.5.4 Aantrekkelijk en goed werkgeverschap

Als gevolg van een hoge uitstroom in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt bestaat de kans dat Vitens niet in staat is om te voorzien in de recruitmentopgave en onderliggende kwantitatieve en kwalitatieve arbeidsbehoefte, met als gevolg dat werkzaamheden/activiteiten deels of niet uitgevoerd kunnen worden.

Risicobeheersing

- Vitens doorloopt jaarlijks het proces voor (strategische) personeelsplanning, waarbij elke afdeling inzicht creëert in (toekomstige) formatie en invulling van posities met de benodigde talenten.
- In dit jaar heeft de uitrol van campusrecruitment en voortzetting van de traineeships voor hbo-, wo- en mbo-studenten studenten plaatsgevonden;
- Het doelgroepen- en imago-onderzoek is uitgevoerd en de uitkomsten dienen als input voor het verbeteren van HR-middelen. Dit is vormgegeven in een *employer branding* strategie én een vernieuwde website. Hierdoor is Vitens beter in staat om geschikte kandidaten aan te trekken.
- Er is in 2023 gestart met het meten van de zichtbaarheid van Vitens, om als input te dienen voor datagedreven recruitment.
- Waar nodig worden maatwerkoplossingen toegepast voor specifieke functies/kandidaten (arbeidsvoorwaardelijk).
- Waar het kan worden dergelijke tijdelijke maatregelen vertaald in structureel beleid.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is toegenomen, met name door de aanhoudende spanning op de arbeidsmarkt en tegenvallende resultaten van het uitgevoerde medewerkersonderzoek. Verder is de werkloosheid iets opgelopen als gevolg van een milde recessie, maar er is nog steeds sprake van een hoger aantal vacatures dan werkzoekenden, zoals ook het CBS stelt. Vitens heeft hierin met name last van het structurele tekort aan vakmensen in techniek en ICT. Hoewel Vitens erin is geslaagd meer vacatures te vervullen dan in 2022, vergt dit proces nu meer inspanning en tijd. De vergrijzing en de daarmee samenhangende uitstroom zullen in de komende jaren verder toenemen. Hierdoor moet Vitens zich nog meer richten op nieuwe maatregelen om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden. In het afgelopen jaar zijn al maatregelen ontwikkeld en momenteel in uitvoering. Bovendien worden het komende jaar aanvullende maatregelen getroffen en extra monitoring geïmplementeerd.

3.5.5 Klimaatimpact

Vitens wil haar impact op het klimaat en omgeving terugbrengen en inspelen op de (gevolgen van) klimaatverandering voor wat betreft de drinkwatervraag en infrastructuur. Als gevolg van de (beperkte) maakbaarheid van onze infrastructuur (adaptatie) bestaat de kans dat we niet (tijdig) aan onze klimaat- en -impactdoelstellingen voldoen.

Enerzijds gaat het om anticiperen op de klimaatverandering, onder andere middels de streefstructuur en inrichting van onze infrastructuur op de lange termijn. Anderzijds betreft het het effect van ons handelen op het klimaat.

Deze 2 onderdelen staan daarmee ook niet los van elkaar. Adaptatie-maatregelen (bijvoorbeeld versneld inrichten van de streefstructuur) maakt ook dat de footprint toe kan nemen.

Risicobeheersing

- De reductieopgave voor wat betreft de CO₂-uitstoot is opgenomen in de zogenoemde infrastructuurplannen. Het toepassen van deze curve in combinatie met een eerder ontwikkelde (MACC)lijst van mitigerende maatregelen maakt het concrete handelingspotentieel inzichtelijk. Benodigde maatregelen kunnen vertaald worden naar project- en afdelingsdoelstellingen, en daarmee omgezet in actie.
- Vanuit KWR is een onderzoeksprogramma opgestart om de impact van waterbedrijven op het klimaat inzichtelijk te kunnen maken.
- Vitens ontwikkelt een prestatie-indicator en een target, voor monitoren en kunnen bevorderen van de biodiversiteit.

- In de gehanteerde ontwerpstandaarden voor infrastructuur stelt Vitens hogere eisen aan veerkracht/flexibiliteit, om de gevolgen van weersextremen te beperken. Tevens verricht ze preventief onderhoud en vervanging van hoog-risico leidingen en wordt een budgetreservering gedaan voor het snel en adequaat kunnen verhelpen van leidingbreuken, wanneer ze zich aandienen.
- Omdat de beschikbaarheid van zoetwater kan afnemen door extreme weersomstandigheden (bijvoorbeeld droogte) ontwikkelt Vitens met stakeholders de streefstructuur. Voor realiseren van een kleiner aantal winningen, duurzaam ingepast, met beperkte impact op de omgeving. In relatie hiertoe onderzoeken we in een Living Lab, samen met marktpartijen, ook de mogelijkheden voor brondiversificatie. Daar waar nodig, door negatieve impact van onze winningen, passen we droogteschadebeleid toe.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is toegenomen. Het klimaat verandert sneller dan gedacht, zoals blijkt uit het meest recente IPCC-rapport. We ervaren in onze directe omgeving ook een toename van weersextremen als gevolg van deze veranderingen, zoals te zien was in het zeer natte en stormachtige najaar. Dit laatste maakte zichtbaar dat de extra maatregelen om snel op calamiteiten te reageren helpen, maar ook dat we de effecten van het weer op onze infrastructuur nog niet allemaal kennen. Zo hebben we gemerkt dat er extra leidingbreuken optraden als gevolg van verzadigde bodems in combinatie met stormachtig weer.

Wat betreft onze impact op het klimaat in termen van uitstoot, worden er weliswaar maatregelen ontwikkeld en deels geïmplementeerd, zoals bijvoorbeeld het verminderen van methaanuitstoot, maar het effect van deze maatregelen is nog marginaal. Maatregelen worden stapsgewijs ontwikkeld en in gang gezet, maar zijn voornamelijk gericht op de langere termijn. We verwachten aanzienlijke vooruitgang te boeken door fundamentele wijzigingen en verduurzaming van onze productie-infrastructuur, gebaseerd op het streefstructuur-denken. Hierdoor zullen grote stappen worden gezet om onze impact op het klimaat te verminderen.

3.6 Bestuursverklaring

De Raad van Bestuur verklaart dat voor zover hem bekend:

- De jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van Vitens N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen.
- Het jaarverslag een getrouw beeld geeft omtrent de toestand per 31 december 2023, de gang van zaken gedurende het boekjaar van Vitens N.V. en van de met haar verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in haar jaarrekening zijn opgenomen.
- In het bestuursverslag de wezenlijke risico's waarmee Vitens N.V. wordt geconfronteerd, zijn beschreven.

Daarnaast verklaart de Raad van Bestuur conform best practice bepaling 1.4.3 van de Corporate Governance Code 2022 naar beste weten dat:

- Het jaarverslag in voldoende mate inzicht geeft in tekortkomingen in de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen met betrekking tot de risico's zoals genoemd in het reglement Raad van Bestuur artikel 15.3.
- Voornoemde systemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

- Het naar de huidige stand van zaken gerechtvaardigd is dat de financiële verslaggeving is opgesteld op *going concern* basis.
- In het jaarverslag de materiële risico's als bedoeld in het reglement Raad van Bestuur artikel 15.3 en de onzekerheden zijn vermeld voor zover die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag.

Zwolle, 14 maart 2024

Jelle Hannema, Bestuursvoorzitter



Vitens LAAT WATER VOOR JE WERKEN

4 Verslag van de Raad van Commissarissen

In dit verslag legt de Raad van Commissarissen (RvC) verantwoording af over het uitgeoefende toezicht in het afgelopen jaar. De belangrijkste onderwerpen waar de RvC bij betrokken was, komen aan de orde.

4.1 Strategie en realisatie bedrijfsplan

De RvC van Vitens houdt toezicht op de manier waarop het bestuur op de lange termijn invulling geeft aan waardecreatie. Tijdens onze vergaderingen bespreken we regelmatig de strategie, de voortgang van de uitvoering en de belangrijkste risico's. De focus ligt op het bedrijfsplan, het investeringsplan, de langetermijnvisie op infrastructuur (de LTV) en de streefstructuur, waarin de waardecreatie concreet wordt.

Het afgelopen jaar spraken we meerdere keren met het bestuur over de strategie 'Elke druppel duurzaam'. De RvC heeft meer gefocust op streefstructuur en leveringszekerheid. De RvC besteedde ook aandacht aan zaken als financierbaarheid op middellange termijn, WACC-regulering en de toenemende investeringsvraag, met name richting de aandeelhouders.

Jaarlijks stelt Vitens een integraal bedrijfsplan op. Dit plan vertaalt strategische doelen naar concrete en meetbare operationele doelstellingen. De specifieke doelen voor het jaar worden uitgedrukt in goed meetbare financiële en niet-financiële prestatie-indicatoren (KPI's). Indien nodig, vindt bijsturing plaats. De hoofdpunten van 2023 waren: 1. Water voor nu en later, 2. SAP en Transformatie, en 3. Aantrekkelijk werkgeverschap. In de vergadering van oktober 2022 presenteerde het bestuur het integrale bedrijfsplan voor 2023, dat vervolgens door de RvC is goedgekeurd.

4.2 Financiële verslaglegging

De RvC besprak in aanwezigheid van de onafhankelijke accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., het jaarverslag en de jaarrekening 2023, inclusief het begeleidende accountantsrapport. Gedurende 2023 verstrekke het bestuur kwartaalrapportages aan de RvC met de actuele financiële resultaten, afgezet tegen het budget voor 2023, de jaarverwachting 2023 en de resultaten van 2023. Onderwerpen die onder meer aan bod kwamen, waren de ontwikkeling van de waterreserves, de kosten en de waterafzet, de olopende investeringen, de financieringsbehoefte en de financiële ratio's. Voor al deze onderwerpen verrichtte de Auditcommissie (AC) van de RvC intensief voorwerk. Tevens is in de kwartaalrapportages informatie verstrekt om de voortgang van de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen te monitoren.

4.3 Jaarrekening en dividendvoorstel

Dit jaarverslag bevat, naast het verslag van het bestuur, de jaarrekening van Vitens. De RvC stelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om de jaarrekening 2023 vast te stellen en de leden van het bestuur en de leden van de RvC kwijting te verlenen voor het, blijkens de jaarrekening en het verslag, door het bestuur gevoerde beleid en voor het door de RvC uitgeoefende toezicht. PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. heeft een goedkeurende assuranceverklaring verstrekt bij de jaarrekening 2023.

Het nettoresultaat over het boekjaar 2023 bedraagt € 27,2 miljoen. De RvC stelt met het bestuur voor het volledige bedrag - met het oog op onze opgave, de solvabiliteitsdoelstelling en de vereisten van de banken - toe te voegen aan de reserves.

4.4 Samenstelling RvC

De samenstelling van de RvC is in 2023 ongewijzigd.

De heer drs. H.C.P. (Han) Noten (1958), voorzitter, Nederlandse

Overige functies:

- Voorzitter Ambulancezorg Nederland (AZN)
- Voorzitter RvT Pensioenfonds PGB

De heer drs. M.R. (Mark) van Lieshout (1963), vicevoorzitter, Nederlandse

Overige functies:

- CFO HES International B.V.

Mevrouw drs. H. (Henriette) Setz MBA (1968), commissaris, Nederlandse

Overige functies:

- Directeur Operations Essent

Mevrouw prof. dr ir G.M. (Gerda) van Dijk (1960), commissaris, Nederlandse

Overige functies:

- Directeur Zijlstra Center for Public Control, Governance & Leadership, Vrije Universiteit, Amsterdam
- Hoogleraar "Publiek Leiderschap", Vrije Universiteit, Amsterdam
- Zelfstandig adviseur NOSCERE
- Lid Raad voor Dieraangelegenheden
- Voorzitter van de Commissie Integriteit Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg
- Lid van de Raad van Commissarissen van WoCoZon B.V.

De heer ir. drs. P.A.N. (Paul) ten Kroode (1961), commissaris, Nederlandse

Overige functies:

- COO Innovus Group
- Voorzitter Raad van Commissarissen Woningcorporatie Staedion
- Voorzitter Bestuur Nationale Milieu Database

Voor aanvullende details is er informatie te vinden over het jaar van de eerste benoeming en het [rooster](#) van aftreden van de RvC.

Onafhankelijkheid

Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van best practice-bepalingen 2.1.7, 2.1.8 en 2.1.9 van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Geen tegenstrijdig belang

In 2023 deden zich geen transacties voor waarbij potentiële tegenstrijdige belangen spelen die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of de betreffende bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of de externe onafhankelijke accountant. Over de nevenfunctie van Nynke Dalstra (CFO a.i.) bij Evides N.V. zijn afspraken gemaakt, zodat geen tegenstrijdige belangen kunnen ontstaan.

Permanente educatie

In het kader van de permanente educatie liet de RvC zich informeren over waterwingebieden en filter 0, streefstructuur, waterreservemonitor en ICT-cybersecurity.

Zelfevaluatie

In 2023 nam de RvC de tijd om het eigen functioneren, het functioneren van de afzonderlijke commissies binnen de RvC en dat van de individuele commissarissen te evalueren. Deze evaluatie werd extern begeleid. De leden onderzochten methodisch in hoeverre zij elkaar aanvullen. De conclusie is dat de samenstelling van de RvC voldoende evenwichtig is om alle taken en functies adequaat te vervullen. Tijdens de evaluatie werd ook gesproken over het vertrek van Nieke Martens (voormalig CFO) en de manier waarop de raad daarmee is omgegaan. Naar aanleiding van de evaluatie is een aantal afspraken gemaakt. In 2023 vond vanwege personeelwisselingen geen evaluatie plaats binnen het bestuur.

4.5 Vergaderingen in 2023

Vergaderingen RvC

Naast de bilaterale overleggen vergaderde de RvC in de verslagperiode 6 keer plenair. De RvC vergadert het eerste halfuur van elke reguliere vergadering in besloten kring. Overige deelnemers aan de RvC-vergaderingen zijn de leden van het bestuur en op uitnodiging de onafhankelijke accountant en managementleden.

De kwartaalvergaderingen waren gewijd aan de ontwikkelingen binnen Vitens. Onder andere de jaarcijfers en de kwartaalcijfers, het investeringsplan, het budget en de drinkwatertarieven voor 2023 werden behandeld. De vergadering waarin het geïntegreerde jaarverslag aan de orde kwam, werd tevens bijgewoond door de onafhankelijke accountant. De accountant is bij iedere Auditcommissie in 2023 aanwezig geweest.

Buiten de vergaderingen om legde de RvC een werkbezoek af aan het productiebedrijf Epe. Het bezoek is afgesloten met een informeel samenzijn met het hoger management van Vitens.

In de jaarlijkse Radenbijeenkomst (Ondernemingsraad, bestuur en RvC) was het onderwerp 'Sturen op data en processen'. De artikel 24-bijeenkomst vond in het najaar plaats.

Overige onderwerpen die uitvoerig in de RvC zijn behandeld: cybersecurity, infrastructuurplannen 2023-2033, streefstructuur, waterreservemonitor en leveringszekerheidsplan en SAP en transformatie.

Vergaderingen Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC)

De Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC) van Vitens bestaat uit voorzitter Gerda van Dijk en Han Noten. In 2023 kwam de RBC tweemaal samen. Tijdens deze bijeenkomsten lag de focus op strategische HR-thema's zoals Strategische Personeelsplanning (SPP), talentontwikkeling, het gewenste besturingsmodel en sociale veiligheid. Daarnaast was er regelmatig informeel overleg met de Ondernemingsraad.

Aan het begin van 2023 startte de commissie een wervings- en selectieproces voor een nieuwe CFO. Nieke Martens trad op 15 mei 2023 in dienst. Tegen het einde van het jaar kondigde zij haar vertrek aan. Als gevolg hiervan startte de commissie een nieuw wervings- en selectieproces op voor een interim-opvolger. Vanaf 1 december 2023 heeft Nynke Dalstra de rol van interim-CFO op zich genomen.

Vergaderingen Auditcommissie (AC)

De Auditcommissie bestaat uit Mark van Lieshout (voorzitter), Henriëtte Setz en sinds april 2023 Paul ten Kroode. De commissie kwam in het verslagjaar 4 keer bijeen. Buiten en tijdens deze vergaderingen onderhield de voorzitter van de AC contact met de onafhankelijke accountant en de interne auditfunctie.

Ter voorbereiding op de vergaderingen van de voltallige RvC, beoordeelde de AC de jaarcijfers en besprak het accountantsverslag en de managementletter. Andere onderwerpen die in de AC-vergaderingen aan bod kwamen, waren het integrale bedrijfsplan voor 2024, het investeringsplan 2024-2033, de financiële projectie 2024-2028, het controleplan voor 2023, de topbedrijfsrisico's, de interne beheersing en de drinkwatertarieven voor 2024. De toenemende investeringen en de financierbaarheid op de lange termijn waren een regelmatig terugkerend gespreksonderwerp. Ook werd aandacht besteed aan de voortgang van belangrijke lopende projecten, waaronder de transformatie met SAP en de infrastructuurplannen voor 2024-2033.

Totaaloverzicht vergaderingen en aanwezigheid commissarissen

Data	RvC	AC	RBC
2-2	allen aanwezig	-	allen aanwezig
15-3	afwezig: Van Dijk	allen aanwezig	-
21-6	allen aanwezig	allen aanwezig	allen aanwezig
25-7 (extra vergadering)	allen aanwezig	-	-
5-9	allen aanwezig	allen aanwezig	-
20-10	allen aanwezig	allen aanwezig	-



5 Overige informatie

5.1 Assurancerapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Vitens N.V.

Assurancerapport met beperkte mate van zekerheid over de duurzaamheidsinformatie 2023

Onze conclusie

Op grond van de door ons uitgevoerde beoordelingswerkzaamheden en de verkregen assurance-informatie hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag 2023 van Vitens N.V. geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, getrouwe weergave geeft van:

- het beleid ten aanzien van duurzaamheid; en
- de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied over het jaar geëindigd op 31 december 2023,

in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend toegepaste rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria'.

Wat we hebben beoordeeld

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie, opgenomen in de volgende secties van het jaarverslag beoordeeld over 2023 (hierna: de duurzaamheidsinformatie):

- 2023 in cijfers
- 1 Wie we zijn en wat we doen
- 2 De waarde die we creëren
- 3.1 Besturing
- 3.2 Bestuursstructuur
- 3.4 Stakeholdermanagement
- 5.3 Connectiviteitsmatrix

Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling verricht volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N 'Assuranceopdrachten inzake duurzaamheidsverslaggeving'. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie'.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Onafhankelijkheid en kwaliteitsbeheersing

Wij zijn onafhankelijk van Vitens N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO). Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

PwC past de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikt PwC over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Rapportagecriteria

De toegepaste rapportagecriteria voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie zijn de Sustainability Reporting Standards van Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend toegepaste rapportagecriteria, zoals toegelicht in secties '5.2 Over dit verslag' en '5.5 Rapportagedefinities' van het jaarverslag. Voor de economische impact, de impact op mens en milieu en de impact op natuur (hierna: de impactdata) zijn de rapportagecriteria verder uitgewerkt in het Handboek Impactmeting Infrabedrijven (v1.2), zoals beschikbaar op de website van het Impact Institute en in de Notitie 'Verantwoording impact meten', beschikbaar gemaakt op de website van Vitens N.V.: <https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/jaarverslagen/notitie-verantwoording-impact-meten.pdf>¹.

Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van de duurzaamheidsinformatie biedt de mogelijkheid verschillende, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten onderling en in de tijd beïnvloed worden.

Daarom moet de duurzaamheidsinformatie gelezen en begrepen worden samen met de toegepaste rapportagecriteria.

Beperking in de reikwijdte van onze beoordeling

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen, verwachtingen en schattingen. Inherent aan deze toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst onzeker zijn, en waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie.

In de duurzaamheidsinformatie zijn de berekeningen om de impactdata te bepalen veelal uitgevoerd aan de hand van assumpties en gebaseerd op bronnen van externe partijen. De assumpties en gehanteerde bronnen zijn toegelicht in sectie 'Rapportagecriteria' van ons assurancerapport. Wij hebben ten aanzien van de inhoud van deze assumpties en externe bronnen geen werkzaamheden verricht, anders dan het beoordelen van de geschiktheid en plausibiliteit van deze assumpties en externe bronnen.

In de duurzaamheidsinformatie worden verwijzingen gemaakt naar externe bronnen of websites. De informatie in deze externe bronnen of websites maken geen deel uit van de duurzaamheidsinformatie die wij hebben beoordeeld. Wij verstrekken daarom geen zekerheid over deze informatie.

¹ Het onderhoud en de integriteit van de website van Vitens N.V. vallen onder de verantwoordelijkheid van de directie. Bij de door ons uitgevoerde werkzaamheden wordt geen rekening gehouden met deze zaken en daarom aanvaarden wij geen verantwoordelijkheid voor eventuele wijzigingen die zich hebben voorgedaan in de notitie 'Verantwoording impact meten' zoals gepresenteerd op de website van Vitens N.V., na de datum van dit assurance-rapport.

Verantwoordelijkheden voor de duurzaamheidsinformatie en de beoordeling daarvan

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de duurzaamheidsinformatie

De raad van bestuur van Vitens N.V. is verantwoordelijk voor het opstellen en getrouw weergeven van de duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria', inclusief het selecteren van de rapportagecriteria, het identificeren van belanghebbenden en het bepalen van materiële onderwerpen. De raad van bestuur is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze rapportagecriteria en voor het bepalen dat deze rapportagecriteria toereikend zijn voor de gerechtvaardigde informatiebehoefte van de beoogde belanghebbenden, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving. De door de raad van bestuur gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in secties '5.2 Over dit verslag' en '5.5 Rapportagedefinities' van het jaarverslag.

De raad van bestuur is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de entiteit ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen als basis voor de door ons af te geven conclusie.

Onze opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de duurzaamheidsinformatie geen afwijkingen van materieel belang bevat en het tot uitdrukking brengen van een conclusie met beperkte mate van zekerheid in ons rapport. De werkzaamheden variëren in aard en timing, en zijn ook geringer in omvang dan die bij een assuranceopdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een beoordeling (beperkte mate van zekerheid) is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een controle (redelijke mate van zekerheid) met betrekking tot zowel de werkzaamheden ten aanzien van de risico-inschatting, inclusief het verwerven van inzicht van de interne beheersing, als de werkzaamheden verricht ten aanzien van het inspelen op de geïdentificeerde risico's.

Uitgevoerde werkzaamheden

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een analyse van de externe omgeving en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte rapportagecriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan. Dit omvat het evalueren van de materialiteitsanalyse van de entiteit en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur.

- Via het inwinnen van inlichtingen, het op hoofdlijnen inzicht verkrijgen in de interne beheersingsmaatregelen, de rapporteringsprocessen, de informatiesystemen en het risico-inschattingsproces van de entiteit relevant voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie, niet voor het doel van het verwerven van assurance-informatie over het bestaan of het toetsen van de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen.
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie waar het waarschijnlijk is dat misleidende of onevenwichtige informatie of een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of fouten zich zal voordoen. Het bepalen en uitvoeren van de verdere werkzaamheden is gericht op het beoordelen van de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie in reactie op onze risico-inschatting. Deze overige werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - Het afnemen van interviews met het management (en/of relevante medewerkers) op groepsniveau (en afdelingsniveau) verantwoordelijk voor de (duurzaamheids)strategie en het -beleid en de -prestaties.
 - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie.
 - Het verkrijgen van assurance-informatie dat de duurzaamheidsinformatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit.
 - Het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie.
 - Het overwegen van data en trends.
 - Het overwegen van de redelijkheid van de assumpties in de berekening van de impactdata.
 - Het beoordelen van de geschiktheid en plausibiliteit van de assumpties en externe bronnen die zijn gehanteerd voor de berekeningen die ten grondslag liggen aan de impactdata.
- Het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening.
- Het overwegen van de consistentie van de duurzaamheidsinformatie met de overige informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze beoordeling.
- Het overwegen van de algehele presentatie en inhoud van de duurzaamheidsinformatie.
- Het overwegen of de duurzaamheidsinformatie als geheel, inclusief de behandelde onderwerpen en de opgenomen toelichtingen, duidelijk en toereikend is toegelicht in overeenstemming met de toegepaste rapportagecriteria.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Zwolle, 14 maart 2024

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. F.S. van der Ploeg RA

5.2 Over dit verslag

Ons waardecreatiemodel vormt de leidraad van het jaarverslag. We rapporteren niet alleen over financiële resultaten, maar ook over de sociale, menselijke en natuurlijke waarde die we als organisatie toevoegen. Dit doen we in lijn met onze strategische doelstellingen, die gekoppeld zijn aan de materiële thema's. Daarnaast brengen we deze waarden kwantitatief in beeld in onze maatschappelijke jaarrekening.

In het verslag bieden we ook inzicht in onze organisatie: wie we zijn, wat we doen en hoe we dit realiseren. De Raad van Commissarissen licht toe hoe hij zijn rol in 2023 vervulde. Voor details over onze financiële prestaties verwijzen we naar de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Materiële thema's

In het jaarverslag rapporteren wij over de onderwerpen die onze interne en externe stakeholders belangrijk ('materieel') vinden. Bij het vaststellen van de materiële thema's zijn zowel interne als externe stakeholders geconsulteerd. Het is belangrijk te weten wat er leeft onder onze stakeholders en waar hun informatiebehoeften liggen. Er zijn interviews afgenomen voor verdieping op de thema's en de standpunten van onze stakeholders te belichten. De prioritering van thema's is mede gebaseerd op de input van onze stakeholders.

In 2022 voerden we een materialiteitsanalyse uit die gebaseerd is op de Global Reporting Initiative Standards (GRI-standaarden) en waarmee we een start hebben gemaakt om deze te baseren op de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). De CSRD hanteert het principe van dubbele materialiteit, waarbij zowel de financiële impact als de maatschappelijke impact van de materiële thema's wordt bepaald. De GRI-standaarden, die dit jaar van toepassing zijn op ons jaarverslag, leggen de nadruk op impactmaterialiteit.

Op basis hiervan stelden we de onderstaande 8 materiële thema's vast. Deze thema's zijn niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

- **Leveringszekerheid van drinkwater:** Vitens wil betrouwbaar water aan haar klanten leveren en aan de toenemende vraag voldoen. Daarom zet Vitens zich in om de tijd dat klanten geen water krijgen door onderhoud of storingen zo laag mogelijk te houden met zo min mogelijk overlast, investeert Vitens in voldoende capaciteit en betrouwbare infrastructuur en denkt Vitens creatief mee met haar klanten om leveringszekerheid te waarborgen.
- **Waterschaarste:** Vitens realiseert zich dat onder andere door klimaatverandering, waterschaarste steeds vaker voorkomt. Vitens denkt proactief mee hoe gebieden ingericht kunnen worden om waterschaarste te voorkomen. Daarmee anticipeert Vitens op de gevolgen van waterschaarste en brengt ze verschillende beleidsterreinen samen om het toenemende risico te voorkomen.
- **Kwaliteit van drinkwater:** Vitens zorgt ervoor dat klanten altijd kunnen vertrouwen op veilig en schoon water van topkwaliteit.
- **Aantrekkelijk en goed werkgeverschap:** Vitens streeft naar gezonde en betrokken medewerkers die goed in hun vel zitten en productief zijn. Ook wil Vitens door schaarste op de arbeidsmarkt de juiste mensen aantrekken en behouden. Door strategische personeelsplanning, digitalisering, automatisering, leer-werk-trajecten en campagnes die het werken aan water en het unieke van het bedrijf onder de aandacht brengen, waarborgt Vitens aantrekkelijk en goed werkgeverschap. Vitens zet tevens in op opleiden, persoonlijke en professionele ontwikkeling, psychosociaal welzijn en werkplezier.

- **Klimaatimpact:** Vitens wil haar impact op het klimaat terugbrengen door de broeikasgas uitstoot te verminderen, duurzaamheidscriteria op te nemen in aanbestedingen (zoals leidingmateriaal) en in te zetten op circulaire reststromen. Daarnaast zal Vitens door adaptatie zich moeten aanpassen op de impact die klimaatverandering heeft op Vitens.
- **Bescherming waterbronnen:** Vitens zet zich in voor de bescherming van haar waterbronnen tegen ruimtelijke druk en verontreiniging door bijvoorbeeld agrarische- en mijnbouwactiviteiten.
- **Financiële gezondheid:** Vitens blijft financieel gezond door een goede solvabiliteit, een gezonde leningenportefeuille en strategische investeringen. Door een eerlijk dividendbeleid krijgen aandeelhouders een passend rendement op hun investering en houdt Vitens voldoende reserves.
- **Digitalisering en dataveiligheid:** Vitens beheert een vitale infrastructuur van de drinkwatervoorziening voor Nederland. Vitens zet daarom vol in op de veiligheid van haar systemen, data, productiebedrijven en (klant)gegevens. Vitens streeft daarnaast naar het verder digitaliseren van haar dienstverlening.

Reikwijdte

De verslaggevingsperiode van het jaarverslag 2023 is van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Het verslag is gepubliceerd op 19 april 2024.

Voor de niet-financiële prestaties rapporteert Vitens over de entiteiten waarover zij de beslissende zeggenschap heeft. Dit zijn Vitens N.V., Watermanagement B.V. en Industriewater B.V.

Vitens Evides International (VEI) brengt een eigen jaarverslag uit en wordt niet geconsolideerd in dit verslag.

De data hebben betrekking op de prestaties van Vitens zelf en niet op die van onze klanten en ketenpartners.

Consistentie en betrouwbaarheid

Tijdens de verslaggevingsperiode vonden geen aanzienlijke wijzigingen qua omvang, structuur, eigendom of toeleveringsketen van de organisatie plaats. Ook zijn er geen grote acquisities of desinvesteringen gedaan.

De definities en verslaggevingsgrondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar, tenzij anders toegelicht. Kwantitatieve informatie vergelijken we waar mogelijk met vergelijkende cijfers van voorgaande jaren.

We hebben zo goed als mogelijk geprobeerd de onzekerheden die horen bij kwalitatieve onderzoeken of bij kwantitatieve berekeningen te beperken.

De rapportagedefinities, meetmethodes en rapportageverantwoordelijkheden zijn opgenomen in dit [overzicht](#).

Verslaggevingscriteria GRI en voorbereiding op CSRD

Vitens rapporteert in overeenstemming met GRI-standaarden. De GRI-standaarden zijn wereldwijd geaccepteerde richtlijnen voor het opstellen van niet-financiële jaarverslagen. Vanaf boekjaar 2025 moet Vitens rapporteren over haar duurzaamheidsprestaties conform de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Dit is nieuwe wet- en regelgeving om transparantie en duurzaamheid van organisaties in de EU te verbeteren. De CSRD is uitgebreider dan de GRI. Daarom gaan we in 2024 al aan de slag met de implementatie van de CSRD, zodat we in 2025 kunnen voldoen aan de vereisten. In 2023 hebben we de materialiteitsanalyse uitgevoerd gebaseerd op de principes van de CSRD, waaronder de dubbele materialiteit. Dit gebruiken we als basis voor de gapanalyse en de verdere implementatie in 2024.

Onze duurzaamheidsinformatie over 2023 is beoordeeld door een onafhankelijke accountant, van wie de assurance verklaring is opgenomen in dit jaarverslag.

Contact of vragen?

Contact voor vragen over het verslag of de inhoud daarvan: secretariaatrvb@vitens.nl.

5.3 Connectiviteitsmatrix

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	
1	Waterschaarste	Water voor nu en later, Duurzaam watersysteem, -drinkwaterbedrijf en -drinkwatergebruik	Bestuurlijke, technische en financiële maakbaarheid van infrastructuur, drukte in de ondergrond	We anticiperen op klimaatverandering en de huidige en toekomstige drinkwatervraag en passen onze operatie, strategie, infrastructuur en onze (strategische) reserves hierop aan.	Aantal clusters met positief 'Operationeel verschil' Aantal clusters met voldoende 'Operationele reserves'	≥ 2 ≥ 2	Nederland kan Vitens vertrouwen dat wij anticiperen op een veranderend klimaat en dat wij ons inzetten voor een goede balans tussen de enerzijds een stijgende watervraag en anderszijds de beschikbaarheid van voldoende bronnen en de impact van waterwinning (bijvoorbeeld ruimtebeslag, verdroging).	SDG 6 6.4 In aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen. SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren. SDG 13 13.2 Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.	Maatschappij, klanten	2 2

Oorsprong van onze strategische richting			Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?				
2	Klimaatimpact	Water voor nu en later, Duurzaam watersysteem, -drinkwaterbedrijf en -drinkwatergebruik	Bestuurlijke, technische en financiële maakbaarheid van infrastructuur, klimaatimpact	We streven ernaar om de impact op het klimaat terug te brengen door de broeikasgasuitstoot te verminderen, duurzaamheidscriteria op te nemen in aanbestedingen (zoals leidingmateriaal) en in te zetten op circulaire reststromen.	CO ₂ -uitstoot	≤136,5	Nederland kan Vitens vertrouwen dat wij anticiperen op een veranderend klimaat en dat wij ons inzetten voor een goede balans tussen de enerzijds een stijgende watervraag en anderszijds de beschikbaarheid van voldoende bronnen en de impact van waterwinning (bijvoorbeeld ruimtebeslag, verdroging).	SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren. SDG 13 13.2 Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.	Maatschappij, klanten	124
3	Leveringszekerheid van drinkwater	Water voor nu en later	Bestuurlijke, technische en financiële maakbaarheid van infrastructuur, cybersecurity	We investeren in onderhoud, vervanging en bescherming van productiebedrijven en leidingnet.	Ondermaatse Leveringsminuten (OLM)	≤ 18 minuten	Klanten kunnen rekenen op continue levering van drinkwater.	SDG 6 6.1 Universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen.	Klanten	12:28
4	Kwaliteit van drinkwater	Water voor nu en later	Drukte in de ondergrond, cybersecurity, bestuurlijke, technische en financiële maakbaarheid van infrastructuur	We passen de juiste zuiverings- en onderzoeksmethoden toe.	Waterkwaliteitsindex (WKI)	≤ 0,019	Vitensklanten kunnen blind vertrouwen op drinkwater van hoge kwaliteit.	SDG 6 6.1 Universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen. 6.3 De waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, de lozing van gevaarlijke chemicaliën en materialen een halt toe te roepen en de uitstoot ervan tot een minimum te beperken waarbij ook het aandeel van onbehandeld afvalwater wordt gehalveerd en recyclage en veilig hergebruik wereldwijd aanzienlijk worden verhoogd.	Klanten	0,017

Oorsprong van onze strategische richting			Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?				
5	Aantrekkelijk en goed werkgeverschap	Aantrekkelijk werkgeverschap, Water voor nu en later	Aantrekkelijk werkgeverschap	Vitens streeft naar gezonde en betrokken medewerkers die goed in hun vel zitten en productief zijn. Ook wil Vitens door schaarste op de arbeidsmarkt de juiste mensen aantrekken en behouden.	Bevlogenheidsscore	≥7,4	Medewerkers kunnen werken in een veilige werkomgeving waarin vitaliteit, werkgeluk en ontwikkeling centraal staan voor nu en in de toekomst	SDG 8 8.8 De arbeidsrechten beschermen en veilige en gezonde werkomgevingen bevorderen voor alle werknemers, met inbegrip van migrerende werknemers, in het bijzonder vrouwelijke migranten, en zij die zich in preciaire werkomstandigheden bevinden.	Medewerkers, aandeelhouders	7
6	Financiële gezondheid	Financiële gezondheid & voorspelbaarheid	Bestuurlijke, technische en financiële maakbaarheid van infrastructuur	We hanteren een financieel beleid met continuïteit als uitgangspunt.	Solvabiliteit	≥ 30% en streefwaarde ≥ 35%	Vitens is een financieel gezond bedrijf met een goede balans tussen de prijs van drinkwater, de solvabiliteit en het rendement voor aandeelhouders.	SDG 9 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	Aandeelhouders, klanten	30,3%
7	Digitalisering en dataveiligheid	Water voor nu en later	Cybersecurity	Vitens zet in op het verder digitaliseren van haar bedrijfsvoering en dienstverlening en het vergroten van de veiligheid van haar ICT-platform.	ICT Prio1 calamiteiten	≤10	Klanten kunnen erop rekenen dat wij vertrouwelijk omgaan met hun gegevens en rekenen op continue levering van drinkwater.	SDG 9 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	Maatschappij, aandeelhouders, klanten	9 0

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?				
8	Bescherming grondwaterbronnen	Water voor nu en later	Drukke in de ondergrond	We beschermen onze waterbronnen en vergroten ons inzicht in de ontwikkeling van de kwaliteit van ons grondwater.	Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn (VI)	n.v.t.	Nederlanders kunnen rekenen op betrouwbaar en betaalbaar drinkwater, nu en in de toekomst.	SDG 6 6.3 Waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, onbewerkt afvalwater te halveren en recyclage te verhogen. 6.5 Het geïntegreerde beheer van de waterhulpbronnen implementeren op alle niveaus, ook via gerichte grensoverschrijdende samenwerking. 6.6 Bescherming en herstellen van op water gebaseerde ecosystemen.	SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren.	Maatschappij, aandeelhouders	97 (KT) 388 (LT)

5.4 GRI-index

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
GRI 1	Statement of use	Vitens N.V. rapporteert in overeenstemming met de GRI-standaarden voor de verslagperiode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.	
GRI 1	GRI 1 van toepassing	De GRI-standaarden zijn opgenomen volgens GR 1: Foundation 2021	
GRI 2: algemene richtlijnen			
GRI 2: Organisatie en rapportage			
2-1	Gegevens over de organisatie		Wie we zijn en wat we doen, Besturing, Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening
2-2	Overzicht van alle entiteiten die zijn opgenomen in de duurzaamheidsverslaglegging		Over dit verslag
2-3	Verslaggevingsperiode, frequentie en contactpersoon		Over dit verslag
2-4	Herformulering van informatie		Over dit verslag
2-5	Beleid met betrekking tot assurance		Limited assurancerapport van de onafhankelijke accountant
GRI 2: Werknemers en activiteiten			
2-6	Activiteiten, waardeketen en andere zakelijke partners		Wie we zijn en wat we doen, Ons profiel, zo maken we water, kerncijfertabel, waardecreatiemodel, stakeholdermanagement, Over dit verslag
2-7	Samenstelling en aantallen medewerkersbestand	Vitens kent geen regionale indeling, derhalve wordt niet gerapporteerd over het aantal medewerkers per regio.	Medewerkers
2-8	Medewerkers zonder dienstverband (externe inhuur)		Medewerkers, verwijzing naar rapportagedefinities
GRI 2: Governance			
2-9	De bestuursstructuur van de organisatie		Borging van onze continuïteit, Verslag van de Raad van Commissarissen

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
2-10	Benoeming en selectie van het hoogste bestuursorgaan		Besturing, verwijzing naar de volgende reglementen (artikel 1 en 2)): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en (artikel 1,2,16, 23 en 27): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf
2-11	Voorzitter van het hoogste bestuursorgaan		Besturing
2-12	Rol van het hoogste bestuursorgaan in het toezicht houden op het beheren van impact.		Besturing, Verslag van de Raad van Commissarissen, verwijzing naar reglement (artikel 14, 15 en 17): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en (artikel 17): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf
2-13	Het delegeren van verantwoordelijkheden voor het beheren van impact		Besturing, Bestuursstructuur
2-14	De rol van het hoogste bestuursorgaan in duurzaamheidsrapportage		Besturing, Verslag van de Raad van Commissarissen, verwijzing naar reglement (artikel 14, 16 en 17): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en (artikel 16, 17 en 20): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf
2-15	Belangenconflicten		Besturing, verwijzing naar de volgende reglementen (artikel 5): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en (artikel 8): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf
2-16	Communicatie over kritieke aandachtspunten		Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten: sociale veiligheid, meldingen en sancties in 2023
2-17	Collectieve kennis van het hoogste bestuursorgaan		Besturing
2-18	Prestatie evaluatie van het hoogste bestuursorgaan		Besturing, Verslag van de Raad van Commissarissen, verwijzing naar de volgende reglementen (artikel 14.5): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en (artikel 15.4): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
2-19	Remuneratiebeleid		Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening, noot [39], bestuursstructuur, verwijzing naar de volgende reglementen (artikel 2): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en en (artikel 2): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf
2-20	Proces voor het vaststellen van beloningsvergoeding		Verwijzing naar rapportagedefinities, Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening, noot [39], bestuursstructuur, verwijzing naar de volgende reglementen (artikel 2 en 16): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvB-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en en (artikel 2): https://www.vitens.nl/-/media/Project/Vitens/VitensNI/Over-Vitens/Organisatie/Reglement-RvC-getekende-versie-20-oktober-2023.pdf en verwijzing naar de CAO
2-21	Jaarlijkse total compensation ratio		Bestuursstructuur: Beloningsverhouding, verwijzing naar rapportagedefinities
GRI 2: Strategie en beleid			
2-22	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde van de organisatie.		Voorwoord, Ambitie en strategie
2-23	Door de organisatie gehanteerde waarden, principes, beleid en standaarden en gedragsnormen	Vitens past het voorzorgsprincipe toe op haar niet-financiële risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan beschreven in de paragraaf risicomanagement	Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten
2-24	Verankering van beleid in de organisatie		Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten
2-25	Processen voor het mitigeren van negatieve impacts		Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten: three lines model, sociale veiligheid, De waarde die we creëren.
2-26	Mechanismen voor het inwinnen van advies en melden van incidenten m.b.t. de gedragscode		Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten: sociale veiligheid
2-27	Naleving van wet- en regelgeving		Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten, meldingen en sancties in 2023
2-28	Lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en (inter)nationale belangenorganisaties	Brancheorganisatie: Vewin, WWb Kennisinstellingen/verenigingen: Kiwa Water Research, Wetsus, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Nederland, NextGenerationInfra	Stakeholdermanagement

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
GRI 2: Stakeholder betrokkenheid			
2-29	Uitgangspunten voor de inventarisatie en selectie van belanghebbenden en wijze waarop ze betrokken worden	De selectie van stakeholders vindt plaats op basis van een inschatting van het wederzijdse belang van de belanghebbenden en Vitens	Stakeholdermanagement
2-30	Werknemers onder een collectieve arbeidsovereenkomst		Medewerkers (tabel)
GRI 3: Materiële Thema's			
3-1	Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag en hierbij gehanteerde uitgangspunten	Materialiteitsmatrix	Over dit verslag
3-2	Materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld	Voor de materiële onderwerpen waar de beschikbare GRI KPI's niet passend werden geacht, hebben we onze eigen KPI vermeld. Deze KPI's worden grotendeels per kwartaal gerapporteerd en gebruikt voor sturing.	Over dit verslag
3-3	Managementaanpak		waardecreatiemodel, de connectiviteitsmatrix, de waarde die we creëren en verwijzing naar de rapportagedefinities
Materiële indicatoren die Vitens rapporteert volgens GRI			
Financiële gezondheid			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Veerkrachtige infrastructuur	Verwijzing naar rapportagedefinities, Veerkrachtige infrastructuur: financiële gezondheid
201-1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd	Vitens is een financieel gezond bedrijf met een goede balans tussen de prijs van drinkwater, de solvabiliteit en het rendement voor aandeelhouders. Vitens rapporteert maandelijks over de kpi solvabiliteit.	Veerkrachtige infrastructuur: Financiële gezondheid, geconsolideerde winst- en verliesrekening
201-2	Financiële implicaties en andere risico's en kansen als gevolg van klimaatverandering	De financiële implicaties van de impacts en de kosten van maatregelen om kansen en risico's te beheersen zijn kwalitatief beschreven en worden de volgende jaren verder ontwikkeld.	Positieve impact op de natuur, risicomanagement: klimaatimpact
201-3	Verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen en andere pensioenplannen		Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening; collectieve regelingen
201-4	Financiële bijdragen en subsidies ontvangen van de overheid		Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening [noot 18 Overige omzet]

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
Klimaatimpact			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Doelen en resultaten-positieve impact op de natuur.	Verwijzing naar rapportagedefinities, Positieve impact op de natuur
305-1 en 305-2	Directe broeikasgasemissies (scope 1 en 2), naar gewicht		Positieve impact op de natuur
305-3	Indirecte broeikasgasemissies (scope 3)	In het jaarverslag wordt gerapporteerd over de CO ₂ -uitstoot in scope 3, onderverdeeld naar verschillende categorieën.	Positieve impact op de natuur
305-4	Directe broeikasemissies intensiteit	In het jaarverslag 2023 wordt de CO ₂ -uitstoot gerelateerd aan het aantal geproduceerde liters drinkwater (Mm ³ /jaar).	Waardecreatiemodel
305-5	Reductie van broeikasgasemissies	In het jaarverslag 2023 wordt de CO ₂ -uitstoot in z'n totaliteit uitgedrukt, in relatie tot de doelstelling en het resultaat van 2022. Daarbij wordt gerapporteerd welk deel van de emissiereductie direct te relateren is aan het eigen handelen van Vitens (want ook aan andere factoren onderhevig). De resultaten worden uitgedrukt in kton CO ₂ -eq.	Waardecreatie model, Positieve impact op de natuur
305-6	Emissies van Ozone-depleting substances	Niet van toepassing voor Vitens	
305-7	Nitrogen oxides, sulfur oxides en andere significante luchtemissies	Niet van toepassing voor Vitens	
Materiële indicatoren waar geen GRI standaard voor geldt en een eigen indicator is opgesteld			
Aantrekkelijk en goed werkgeverschap			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Postieve impact op mensen	Verwijzing naar rapportagedefinities,Positieve impact op mensen
In-house KPI	Bevlogenheidsscore	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die gericht is betrokken en gezonde medewerkers die goed in hun vel zitten en productief zijn. Bevlogen medewerkers staan hierbij centraal. De KPI voor dit thema is bevlogenheidsscore. Met de KPI bevlogenheidsscore willen we meten in hoeverre Vitens een aantrekkelijke en gezonde werkgever is.	Positieve impact op mensen

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
Bescherming grondwaterbronnen			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Positieve impact op de natuur	Verwijzing naar rapportagedefinities, Positieve impact op de natuur
In-house KPI	Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn (VI)	Binnen de GRI-indicatoren is geen indicator gericht op beschermingsmaatregelen. De indicator die wij hebben gekozen is additioneel op de GRI-indicator 303-2. Met de KPI verontreinigingsindex bronnen wil Vitens scherper gaan sturen op de kwaliteit van de bronnen met als ideaal een schone bron	Voldoende en schone bronnen
Digitalisering en dataveiligheid			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Veerkrachtige infrastructuur	Verwijzing naar rapportagedefinities, Veerkrachtige infrastructuur
In-house KPI	ICT prio 1 calamiteiten	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde digitalisering weergeeft. Voor 2023 (en eerder) werkt Vitens daarom met de intern gedefinieerde KPI "ICT Prio1 calamiteiten".	Veerkrachtige infrastructuur
In-house KPI	ICT prio 1 cybersecurity calamiteiten	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde veiligheid weergeeft. De KPI "ICT Prio 1 Cybersecurity calamiteiten" is daarom een intern gedefinieerde methode die uitdrukt hoeveel (een enkele of serie) ongewenste moedwillige, wederrechtelijke en/of kwaadwillende gebeurtenissen zich voordoen met een (mogelijk) negatieve impact op Vitens.	Veerkrachtige infrastructuur
Kwaliteit van drinkwater			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Betrouwbare drinkwateroperatie	Verwijzing naar rapportagedefinities, Betrouwbare drinkwateroperatie

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
In-house KPI	Waterkwaliteitsindex (WKI)	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde kwaliteit weergeeft. GRI-indicatoren 417-1 en 417-2 zijn indicatoren gericht op de informatievoorziening van producten waarmee we het onderwerp niet inhoudelijk of kwalitatief kunnen onderbouwen. De WKI is een extern gedefinieerde monitoringsmethode die past binnen de Drinkwaterwet en is daarmee uitstekend voor deze ambitie.	Betrouwbare drinkwateroperatie
Leveringszekerheid van drinkwater			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Betrouwbare drinkwateroperatie	Verwijzing naar rapportagedefinities, Betrouwbare drinkwateroperatie
In-house KPI	Ondermaatse leveringsminuten (OLM)	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde kwaliteit weergeeft. GRI-indicatoren 417-1 en 417-2 zijn indicatoren gericht op de informatievoorziening van producten waarmee we het onderwerp niet inhoudelijk of kwalitatief kunnen onderbouwen. OLM is een extern gedefinieerde monitoringsmethode die past binnen de Drinkwaterwet en is daarmee uitstekend voor deze ambitie. Om voldoende transparantie te geven over deze indicator hebben we ook gekozen voor de KPI waarmee we de meest negatieve/ ongewenste situatie voor de organisatie kunnen duiden.	Wij zorgen voor een betrouwbare drinkwateroperatie
Waterschaarste			
DMA		Managementaanpak in de rapportagedefinities, Voldoende en schone bronnen	Verwijzing naar rapportagedefinities, Voldoende en schone bronnen
In-house KPI	Aantal clusters met positief operationeel verschil en Aantal clusters met voldoende totale reserves	GRI 303 is van toepassing op deze in-house KPI. Echter, is er geen GRI-indicator die de beschikbaarheid van grondwater in bronnen aangeeft. Daarom wordt er gerapporteerd over het aantal clusters, waaruit blijkt dat Vitens zich inzet voor een goede balans van watervraag en beschikbaarheid van voldoende schone bronnen.	Voldoende en schone bronnen

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing jaarverslag
Niet- materiële indicatoren die Vitens rapporteert volgens GRI			
Water en afvalwater			
303-3	Waterontrekking		Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening; waterbalans [noot 29]
303-5	Waterconsumptie		Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening; waterbalans [noot 29]
Energie			
302-1	Energie	Vitens monitort het energieverbruik en zoekt naar mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en hiermee de broeikasgassen te beperken. In het jaarverslag wordt het totale energieverbruik gerapporteerd in aantal gigawatt uur, evenals het aantal gigawatt uur zelf opgewekte, hernieuwbare energie	Waardecreatiemodel, Positieve impact op de natuur
Onze medewerkers			
403-9	Lost Time Injury Frequency (LTIF)	In het jaarverslag wordt alleen gerapporteerd over de LTIF, het ziekteverzuim en, in geval deze zich voordoen, werkgerelateerde sterfgevallen van Vitensmedewerkers in Nederland. De ODR, LDR en AR zijn indicatoren die wij niet rapporteren, maar wel meten. Deze cijfers zijn bij ons op te vragen. Omdat onze werkzaamheden in Nederland uitgevoerd worden, is het niet relevant om te rapporteren over ongevallen die plaatsvinden in andere landen. We rapporteren in het jaarverslag niet de LTIF van onderaannemers. Deze wordt wel met het management besproken. Voor de LTIF wordt niet gerapporteerd over geslacht vanwege non-discriminatie.	Positieve impact op mensen

5.5 Rapportagedefinities

In dit overzicht wordt een toelichting gegeven op de KPI's die aan de materiële thema's verbonden zijn, de meetmethodes en rapportageverantwoordelijkheden.

Aantal clusters met positief 'operationeel verschil':

Definitie: het operationeel verschil is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de noodzakelijke totale productiebehoefte en de beschikbare zuiveringscapaciteit, uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De rapportage-eenheid is het aantal clusters. De berekening van de productiebehoefte en zuiveringscapaciteit wordt gebaseerd op miljoenen m³.

Meetmethode: de indicator wordt als volgt berekend:

1. De noodzakelijke totale productiebehoefte wordt berekend door de geprognoseerde drinkwaterafgifte te vermeerderen met het distributieverlies. Dit getal wordt met 10 procent verhoogd in verband met onverwachte vraagontwikkeling*. De geprognoseerde drinkwaterafgifte wordt per onderdeel berekend, namelijk de onderdelen grootzakelijk, klein zakelijk (inclusief agrarisch) en huishoudelijk.

Na correctie voor engros leveringen (levering tussen waterbedrijven onderling) levert dit de noodzakelijke totale productiebehoefte op.

2. De beschikbare zuiveringscapaciteit wordt bepaald door de bruto vergunningscapaciteit te corrigeren voor niet-inzetbare (kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen), inzetbaar te maken beperkingen en de productieverliezen.

Beschikbare zuiveringscapaciteit minus de maximale productiecapaciteit levert het operationeel verschil op.

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur Asset Management rapporteert over de voortgang en de resultaten en deze worden periodiek besproken met de RvB. Het aantal clusters met positief 'operationeel verschil' dat in het jaarverslag wordt gerapporteerd, betreft de situatie per 1 januari 2023 en is dus gebaseerd op projecten die in het kalenderjaar 2022 gerealiseerd zijn. Oftewel als in een cluster een project gerealiseerd is in 2022, zorgt dit project ervoor dat het cluster qua operationeel verschil in 2023 op orde komt.

Aantal clusters met voldoende 'totale reserves':

Definitie: de totale reserve is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de maximale productiecapaciteit en de noodzakelijke productiebehoefte en is gelijk aan de som van het operationeel verschil en de niet-operationele reserve, uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De niet-operationele reserve is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de nominale vergunningscapaciteit en de noodzakelijke totale productiebehoefte, uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De rapportage-eenheid is het aantal clusters. De berekening van de productiecapaciteit en productiebehoefte wordt gebaseerd op miljoenen m³.

Meetmethode: de indicator wordt als volgt berekend:

1. De noodzakelijke totale productiebehoefte wordt berekend door de geprognoseerde drinkwaterafgifte te vermeerderen

met het distributieverlies. Dit getal wordt met 10 procent verhoogd in verband met onverwachte vraagontwikkeling*. De geprognostiseerde drinkwaterafgifte wordt per onderdeel berekend, namelijk de onderdelen grootzakelijk, agrarisch en huishoudelijk.

Na correctie voor engros leveringen (leveringen tussen waterbedrijven onderling) levert dit de noodzakelijke totale productiebehoefte op.

2. De maximale productiecapaciteit wordt bepaald door de bruto vergunningscapaciteit te corrigeren voor niet-inzetbare (kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen), en de productie verliezen.

De maximale productiecapaciteit minus de noodzakelijke totale productiebehoefte levert de totale reserve op.

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur Asset Management rapporteert over de voortgang en de resultaten en deze worden periodiek besproken met de directie. Het aantal clusters met positief 'operationeel verschil' dat in het jaarverslag wordt gerapporteerd, betreft de situatie per 1 januari 2023 en is dus gebaseerd op projecten die in het kalenderjaar 2022 gerealiseerd zijn. Oftewel als in een cluster een project gerealiseerd is in 2022, zorgt dit project ervoor dat het cluster qua operationeel verschil in 2023 op orde komt.

** De onverwachte vraagontwikkeling is bedoeld om een onverwachte stijging van de vraag op te vangen. Deze kan zich voordoen ten gevolge van (A) langdurig verhoogde levering door extreem weer; (B) risico's op afwijking in prognose en (C) risico's op uitval van beschikbare zuiveringscapaciteit door calamiteiten. Deze 10 procent verhoging ligt in lijn met het reservebeleid en is in lijn met landelijke uitgangspunten (Vewin).*

Bij grootzakelijke klanten is de prognose bepaald op basis van de realisatie inclusief relevante individuele ontwikkelingen vanuit het team Relatiemanagement.

Voor agrarische klanten is de prognose bepaald op basis van realisatie en geïndexeerde verwachtingen gebaseerd op uitkomsten van onderzoek naar de ontwikkeling in de melkveehouderij.

Voor huishoudelijke klanten is de prognose bepaald op basis van realisatie van het huishoudelijk verbruik inclusief ontwikkeling van de bevolkingsaantallen.

CO₂-uitstoot:

Definitie: de hoeveelheid uitgestoten broeikasgasemissies veroorzaakt door de bedrijfsvoering van Vitens.

Meetmethode: CO₂-uitstoot Vitens (in kton CO₂eq) = de som van de uitgestoten broeikasgassen door Vitens in het rapportagejaar. Vitens onderhoudt een procesbeschrijving voor het opstellen van de KPI CO₂-uitstoot Vitens met daarin een beschrijving waarin de PDC-11: 2023 methode specifiek wordt gehanteerd door Vitens.

Broeikasgasemissies worden voor het rapportagejaar vastgesteld op basis van de activiteiten van Vitens in dat jaar met emissies in scope 1, 2 en 3. De activiteitendata (bijv. kWh verbruikte stroom) worden vermenigvuldigd met emissiefactoren (bijvoorbeeld kg CO₂eq/kWh). De uitstoten ten gevolge van de activiteiten in scope 1, 2 en 3 worden uitgedrukt in een massa CO₂-equivalenten (CO₂eq) en gesommeerd tot een totaal voor Vitens. Deze methode is generiek voor Nederlandse drinkwaterbedrijven beschreven in de Praktijkcode Code Drinkwater (PDC-11) 'Berekening CO₂-voetafdruk drinkwaterbedrijven' van KWR. De emissiefactoren zijn te vinden op co2emissiefactoren.nl.

Daar waar nodig, worden - binnen de methode zoals in de PCD11 vastgelegd - gegevens door Vitens ingeschat, zoals het gasverbruik (ingeschat op basis van de verbruiksdata van het voorgaande jaar) en de samenstelling van de verbruikte chemicaliën (ingeschat op basis van het afgerekende verbruik van het voorgaande jaar). Voor de noodstroominstallaties die niet van een draaiurenteller zijn voorzien, wordt een inschatting gemaakt op basis van de draaiuren zoals voorgeschreven in het testregime van de installaties.

Vitens kiest ervoor om de bruto CO₂eq-uitstoot te rapporteren: compensatiemaatregelen ten behoeve van uitstootreductie (zoals aangekochte Certificaten voor Garantie Van Oorsprong) worden niet meegerekend. Voor 2023 zijn geen compensatiemaatregelen getroffen.

Daarnaast hanteert Vitens, in aanvulling op de PCD11, de hoge emissiefactor voor methaan* (34 kg CO₂eq/kg CH₄ in plaats van 28 kg CO₂eq/kg CH₄), ten behoeve van continuïteit in de methode en in lijn met het belang van methaan in het behalen van de klimaatdoelen op kortere termijn.

*Dit betreft het aardopwarmingvermogen van methaan (Global Warming Potential, GWP₁₀₀) wat aangeeft hoeveel sterker methaan is als broeikasgas (ten opzichte van CO₂). De keuze voor 34 in plaats van 28 kg CO₂eq/kgCH₄ is binnen de PCD11(2022) toegestaan als add-on.

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur Asset Management rapporteert jaarlijks over de CO₂-emissies in de afdelingsrapportage.

Prio1 calamiteiten

Definitie Prio1 calamiteiten: een verstoring die betrekking heeft op een bedrijfskritische applicatie of op de daaronder liggende generieke infrastructuur (KA, netwerk, databasecluster, storage). Deze prioriteit wordt gegeven als de storing de uitvoering van het primaire bedrijfsproces (productie & distributie, facturering, klanten en laboratorium) blokkeert, in principe bij meer dan 50 gebruikers.

Meetmethode: het aantal Prio1 calamiteiten dat vastgelegd is in JIRA (werkbeheertool).

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur ICT rapporteert per kwartaal over het aantal Prio1 calamiteiten in de afdelingsrapportage.

Prio1 Cybersecurity-calamiteiten

Definitie Prio1 Cybersecurity-calamiteiten: een (cybersecurity) beveiligingsincident is een enkele of serie van ongewenste moedwillige, wederrechtelijke en/of kwaadwillende gebeurtenissen welke een (mogelijke) negatieve impact hebben op de organisatie, de bedrijfsprocessen, de objecten, middelen of medewerkers die een bedreiging vormen ten aanzien van de beschikbaarheid, integriteit of vertrouwelijkheid van informatie of systemen of geleverde diensten en drinkwatervoorziening. Doelstelling voor het aantal Prio1-incidenten met betrekking tot cybersecurity per kalender jaar is nul.

Meetmethode: het aantal Prio1 Cybersecurity-incidenten dat vastgelegd is in JIRA (werkbeheertool).

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur ICT rapporteert per kwartaal over het aantal Prio1 Cybersecurity-incidenten in de afdelingsrapportage.

Medewerkersbestand:

Gegevensverzameling van medewerkers die in dienst zijn van Vitens en tijdelijke medewerkers op basis van een uitzend- of detacheringsovereenkomst (inhuur) of uitbesteed werk.

Gegevens worden vastgelegd in SAP. Elke nieuwe medewerker, intern of inhuur, wordt aangemeld door een (team)manager. Data worden vastgelegd in SAP en beoordeeld door de medewerker van afdeling HR. In SAP worden verschillende gegevens ingevoerd zoals persoonsgegevens en gegevens arbeidsovereenkomst: geslacht, geboortedatum, type contract bepaald/ onbepaalde tijd, gegevens externe organisatie etc.

De interne medewerkers, met uitzondering van de Raad van Bestuur (RvB), vallen onder de collectieve arbeidsovereenkomst. De arbeidsvoorwaarden voor de RvB worden vastgesteld door de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC) en volgen het bezoldigingsbeleid.

Voor het inhuren van tijdelijk personeel zijn inhuurraamovereenkomsten afgesloten door verschillende afdelingen.

Met tijdelijk personeel wordt bedoeld medewerkers met een inhuur contract.

Beloningsverhouding:

De bruto uurloren 2023 (zoals omschreven in het CAO Waterbedrijven 2023 hoofdstuk 5.1 Waarde van een IB-dag) van alle medewerkers zoals gerapporteerd in disclosure 2.7 van de GRI standaarden zijn uit SAP gehaald om het te vergelijken met het uurloon van 2022 om de gemiddelde procentuele stijging inzichtelijk te maken en de procentuele stijging van het hoogste uurloon inzichtelijk te maken. Daarnaast is het bruto uurloon van de hoogst betaalde medewerker vergeleken met het bruto uurloon van de mediaan verdienende medewerker om deze in verhouding tot elkaar te plaatsen. Deze berekeningen zijn uitgevoerd volgens de GRI standaarden zoals beschreven in disclosure 2-21.

Ondermaatse leveringsminuten (OLM):

Definitie: het gemiddeld aantal minuten dat een inwoner uit ons voorzieningsgebied het afgelopen jaar geen water geleverd krijgt.

Meetmethode: de berekening van de OLM is als volgt:

- Van elke onderbreking wordt het aantal onderbrekingsminuten vastgesteld door de duur van de onderbreking te vermenigvuldigen met het aantal getroffen verbruiksadressen.
- De OLM is dan de som van al deze onderbrekingsminuten gedeeld door het totaal aantal verbruiksadressen in het voorzieningsgebied.
- In de maandelijkse rapportages wordt dit getal nog geëxtrapoleerd naar een geheel jaar door het te delen door het aantal dagen in de rapportageperiode en vervolgens te vermenigvuldigen met 365,25.

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur Asset Management rapporteert maandelijks over de OLM in de (concernbrede) managementrapportage. Een keer per kwartaal worden de uitkomsten besproken in het kwartaalgesprek met de RvB. Deze uitkomsten worden als input meegenomen in het investeringsplan, opdat het aantal storingen en onderbrekingen afneemt.

Solvabiliteit:

Definitie: de solvabiliteit geeft de mate aan waarin Vitens in staat is om aan de verplichtingen (schulden) te voldoen.

Meetmethode: de solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen exclusief achtergestelde leningen te delen door het balanstotaal en de uitkomst uit te drukken in een percentage. Het percentage wordt per einde maand vastgesteld cumulatief over de verslagperiode per jaar. De solvabiliteit is de belangrijkste graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. De

solvabiliteit geeft op de balans de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Doelstelling is minimaal 30 procent en volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent.

Verantwoordelijkheden en rapportage: de solvabiliteit wordt maandelijks gerapporteerd door afdeling Finance & Control in de managementrapportage en wordt per kwartaal besproken met de RvB. De RvB rapporteert aan de RvC en Auditcommissie, waaruit waar nodig actie volgt.

Verontreinigingsindex bronnen:

Definitie: index die de kwaliteit van onze bronnen meet om zo inzichtelijk te maken hoe Vitens haar bronnen beter kan beschermen. De KPI Verontreinigingsindex bronnen wordt gebruikt voor de communicatie met stakeholders over verontreinigingen die de kwaliteit van onze bronnen bedreigen, en voor het bepalen van het handelingsperspectief van Vitens.

Om inzicht te genereren in de kwaliteit van onze bronnen, deze te duiden en een beeld te krijgen bij de ruimte voor beïnvloeding, wordt de werkelijke ruwwaterkwaliteit vergeleken met de door ons gewenste ruwwaterkwaliteit (bronwaarden). Op die manier ontstaat een beeld van waar aandachtspunten (overschrijdingen ten opzichte van bronwaarden) aanwezig zijn.

De wens was om alle aandachtspunten om te zetten tot één indicatiecijfer (een index), vergelijkbaar van jaar tot jaar, met de mogelijkheid tot verdiepende analyses. Dit geïnspireerd op de zuiveringsopgave-index van RIWA. De zuiveringsopgave-index heeft als uitgangspunt dat het water bij een innamepunt zover gezuiverd moet worden, dat alle stoffen voldoen aan hun norm in het Nederlandse Drinkwaterbesluit. Hoe meer stoffen die norm overschrijden, hoe groter de zuiveringsopgave, en hoe hoger de index van RIWA.

Meetmethode: op basis van de volgende drie inputs wordt de verontreinigingsindex bronnen berekend:

Input 1) De eerste input is een lijst met vastgestelde bronwaarden. Toelichting: Voor elke stof die een waterbron kan verontreinigen (bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen of medicijnresten) en waarvoor aan de bron (voor zuivering) maatregelen kunnen worden genomen om verontreiniging tegen te gaan, zijn zogenoemde bronwaarden vastgesteld. Een bronwaarde is een doelstelling/streefwaarde van Vitens voor de aanwezigheid van een bepaalde stof. Per stof zijn steeds twee bronwaarden vastgesteld: één voor de relatief korte (2030) en één voor de lange termijn (2050). Zie de vastgestelde lijst met bronwaarden.

Input 2) De tweede input is een vastgestelde lijst met winningen en ruwwatermonsterpunten die ten grondslag liggen aan de KPI. Toelichting: daarmee is vastgesteld op basis van welke ruwwatermonsterpunten per winning input 3 wordt gecreëerd en de verontreinigingsindex bronnen berekend wordt (waarvan het gemiddelde leidt tot de Vitens-brede verontreinigingsindex).

Input 3) De laatste input zijn de kwaliteitsdata ruwwater van de afgelopen drie jaar, gemeten via de ruwwatermonsterpunten zoals beschreven bij input 2 en vastgelegd in Lims. Toelichting: Kwaliteitsdata van het ruwwater worden verkregen door middel van bemonstering en analyse met een minimale frequentie van 1 x per jaar. Via het jaarlijkse Meetprogramma Waterkwaliteit wordt die bemonstering aangestuurd.

De berekening gebeurt analoog aan de zuiveringsopgave-index van RIWA. De gemeten kwaliteitsdata ruwwater per winning wordt afgezet tegen de bronwaarden. Voor elke stof wordt zo bepaald of de gemeten waarde (op basis van maxwaarde over drie jaar) voldoet aan de bronwaarde of niet (overschrijding). Deze resultaten worden per stof vertaald naar een schaal van 0 t/m 100, waarbij 0 betekent dat er geen overschrijding is (voldoet aan bronwaarde) en 100 de hoogste mate van overschrijding betreft. De scores van alle stoffen worden bij elkaar opgeteld en vormen de verontreinigingsindices voor de winningen.

Om de Vitens verontreinigingsindex bronnen te berekenen, wordt de gemiddelde verontreinigingsindex van alle winningen

berekend: één voor de korte en één voor de lange termijn.

Toekomstige correcties van het laboratorium met betrekking tot vals positieven worden niet meegenomen in de aanpassing van de verontreinigingsindex voor vergelijkende cijfers in de toekomst.

Verantwoordelijkheden en rapportage: voor de KPI en totstandkoming daarvan is de Directeur Asset Management eindverantwoordelijk. De specialist hydrologie is gedelegeerd verantwoordelijk voor de totstandkoming van de KPI.

Waterkwaliteitsindex (WKI):

Definitie: deze index laat zien in welke mate het drinkwater voldoet aan de wettelijke normen zoals bepaald in het Drinkwaterbesluit.

Meetmethode: de WKI bestaat uit gezondheidsparameters (acuut en niet-acuut), bedrijfstechnische parameters en klantgerichte parameters. De WKI wordt berekend op basis van het prestatieprotocol 2022. Voor de berekening wordt het Excel-bestand van de benchmark gebruikt (onderzoek tussen waterbedrijven om de prestaties met elkaar te vergelijken). De geaggregeerde WKI volgt uit een berekening op basis van wegingsfactoren voor zowel de normbepaling als de werkelijkheid. De wegingsfactoren zijn als volgt bepaald: gezondheidskundig parameters acuut 4 keer, gezondheidskundig parameters niet-acuut 2 keer, bedrijfstechnische parameters 1 keer en klantgerichte parameters 3 keer.

De index wordt uitgedrukt per afgeleverd m³ drinkwater en is een dimensieloos getal (DLG).

Verantwoordelijkheden en rapportage: de WKI wordt per kwartaal gerapporteerd door afdeling Winning & Zuivering in de managementrapportage 'Waterkwaliteit' en in de concernbrede managementrapportage en besproken met de RvB.

Aantrekkelijk en goed werkgeverschap:

Definitie: Een aantrekkelijke en goede werkgever biedt werknemers een veilige werkomgeving waarin vitaliteit, werkgeluk en ontwikkeling centraal staan voor nu en in de toekomst

Meetmethode: het (goed en aantrekkelijk) werkgeverschap wordt één keer per jaar gemeten door middel van een medewerkerstevredenheidsonderzoek (pulse meting) via een extern platform Effectory. De beoordeling valt tussen 1 en 10. De beoordeling wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de antwoorden op vragen die betrekking hebben op de bevoegenheid van medewerkers. Deze vragen gaan over werkplezier, energie krijgen van werk, passen bij en trots zijn op de organisatie.

Verantwoordelijkheden en rapportage: de Directeur HR rapporteert (minimaal) een keer per jaar over de bevoegenheid van medewerkers.



6 Financiële resultaten

Kerncijfers

		2023	2022	2021	2020	2019
Klanten						
Aantal administratieve aansluitingen per 31 december (x 1.000)	aantal	2.760	2.737	2.707	2.644	2.622
Gemiddelde drinkwaterprijs per m ³ kleinverbruik (op basis van 100 m ³)	€	1,28	1,10	1,06	1,04	1,00
Verbruik per aansluiting kleinverbruik	m ³	101	103	105	111	107
Personeel						
Aantal medewerkers in vaste dienst per 31 december	aantal	1.635	1.599	1.527	1.443	1.394
Ondernemingsresultaten						
Omzet	mln €	471,1	406,9	396,1	390,4	364,9
Drinkwateromzet	mln €	426,3	366,8	356,7	353,7	328,8
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen (Ebitda)	mln €	174,9	143,0	144,9	153,5	137,5
Bedrijfsresultaat (Ebit)	mln €	61,0	33,9	44,6	52,1	41,4
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders Vitens N.V.	mln €	27,2	8,2	19,4	23,9	11,1
Winstmarge	%	5,8	2,0	4,9	6,1	3,0
Rentedekking	getal	5,1	5,0	5,7	5,4	4,5
Eigen vermogen	mln €	677,7	649,5	600,3	559,2	533,3
Totaal vermogen	mln €	2.237,4	2.096,1	1.988,1	1.899,3	1.826,3
Totaal rentedragende schulden	mln €	1.212,2	1.112,4	1.036,7	996,3	953,7
Netto investeringen (excl. bijdrage nieuwe aanleg)	mln €	219,1	204,7	177,1	157,6	143,4
Solvabiliteit	%	30,3	31,0	30,2	29,4	29,2
Weighted Average Cost of Capital (WACC)	%	2,9	1,8	2,4	2,9	3,3
(Im)materiële vaste activa per aansluiting	€	789	734	705	690	673
Niet-financieel						
Productie en inkoop, exclusief engros	mln m ³	364,9	372,2	374,2	388,0	372,4
Levering aan klanten	mln m ³	340,6	345,6	351,3	362,4	349,4
Niet in rekening gebracht (NIRG)	%	6,7	7,2	6,5	6,6	6,2
Aantal actieve productiebedrijven	aantal	93	93	93	93	93

Toelichting op de resultaten

Financieel Beleid

Het financieel beleid is vastgesteld op de Aandeelhoudersvergadering van november 2022. Het doet recht aan wet- en regelgeving (*compliance*) en aan het belang van de klant en aandeelhouders. Het financieel beleid is uitdagend en realistisch. Het belang van continuïteit staat in het financieel beleid bovenaan.

Continuïteit

De continuïteitsdoelstelling is als volgt geformuleerd: De solvabiliteit moet minimaal 30% zijn, maar Vitens streeft naar een solvabiliteit van minimaal 35%. Daarnaast wil Vitens blijvend compliant zijn aan de gestelde financiële ratio's zoals door kredietverstrekkers zijn opgelegd.

Tarieven

Vitens streeft naar betaalbare drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (ebit) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (*Weighted Average Cost of Capital*). Voor 2023 is ingezet op de realisatie van een bedrijfsresultaat op het niveau van de maximale WACC.

Dividend

Vitens wil haar aandeelhouders een redelijk rendement geven over het ingebrachte vermogen, met inachtneming van de volgende randvoorwaarden:

- het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat;
- het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd, bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat;
- randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd;
- jaarlijks wordt, binnen deze kaders, een dividendvoorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Commissarissen (RvC) en voor finale instemming aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit dividendvoorstel houdt rekening met de specifieke financiële omstandigheden van de onderneming.

Drinkwaterwet

Binnen de drinkwatersector is de afgelopen jaren sprake geweest van een toenemende regulering, overeenkomstig maatschappelijke ontwikkelingen, op het gebied van transparantie. Transparantie gaat over openheid, verantwoording afleggen en toegankelijkheid.

In de Drinkwaterwet zijn belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door drinkwaterbedrijven aan de klant in rekening mogen worden gebracht (tariefbeheersing) en is een maximum gesteld aan het toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen (solvabiliteit). De minister stelt tweejaarlijks vóór 1 november beide financiële kaders vast voor de daaropvolgende twee kalenderjaren. De Drinkwaterwet is hierop in 2022 aangepast waarbij beide financiële kaders worden vastgesteld voor een periode van drie jaar. Voor 2022 tot en met 2024 is de gewogen gemiddelde kostenvoet (WACC) vastgesteld op 2,95% en een maximale toegestane solvabiliteit van 70%. Over 2023 is de verwachte gemiddelde kostenvoet voor Vitens 2,92% en daarmee iets lager uitgekomen dan de vastgestelde norm. De solvabiliteit is ultimo 2023 uitgekomen op 30,3% (2022: 31,0%).

Een ander aspect met betrekking tot tariefbeheersing betreft de transparantie van tarieven. In 2023 is door Vitens het bedrijfsverslag 2022 aangeleverd. In december 2023 heeft de minister aan de Tweede Kamer laten weten positief te oordelen over de totstandkoming van het bedrijfsverslag 2022.

Daarnaast is eind 2023 door Vitens de onderbouwing van de tarieven 2024 aan de toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en Autoriteit Consument en Markt (ACM) aangeleverd. De beoordeling van de totstandkoming van de drinkwatertarieven wordt uitgevoerd door het ILT en is akkoord bevonden.

De drinkwaterbedrijven zijn onder aanvoering van Vewin in 1997 gestart met een vrijwillige benchmark. Daarin vergelijken de drinkwaterbedrijven de onderlinge prestaties op het gebied van milieu, waterkwaliteit, dienstverlening en financiën. In de nieuwe Drinkwaterwet is deze vorm van prestatievergelijking eens in de drie jaar verplicht gesteld. In 2023 heeft de verplichte benchmark plaatsgevonden over het jaar 2022.

Tarieven

Op basis van het uitgangspunt "betaalbare drinkwatertarieven" zijn onze tarieven ingericht. We zijn ervan overtuigd dat we kritisch kunnen en moeten blijven op onze operationele kosten in relatie tot de prestaties. De verhoging van onze investeringen (voor leveringszekerheid op de lange termijn) is terug te zien in een verhoging van de verwachte afschrijvingskosten en de operationele kosten. Op basis van het meerjarenplan 2024-2028 heeft Vitens haar tarieven verhoogd. De verbruikstarieven stijgen harder dan de vastrechtstarieven, zodat water besparen ook financieel wordt beloond. Per saldo gaan klanten meer betalen voor het afgenomen drinkwater. Bij de tariefberekening is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2024.

Investeringen

In 2023 is door Vitens voor circa € 219 miljoen aan netto investeringen gerealiseerd (2022: € 204,7 miljoen), exclusief bijdragen van derden. Evenals in voorgaande jaren heeft Vitens in 2023 fors geïnvesteerd in de vervanging en uitbreiding van de productielocaties en het leidingnet. In moeilijke marktomstandigheden zijn de investeringen in hoofd- en aansluitleidingen naar € 110 mln gestegen (stijging van € 5 miljoen ten opzichte van 2022). Deels door inflatie, maar ook door meer kilometers kwetsbare leidingen te vervangen. Hierbij heeft Vitens nauw samenwerkt met de netbeheerders van gas en elektra.

In 2023 is er volop ingezet op het versneld uitvoeren van projecten om de drinkwaterreserves aan te vullen. In deze projecten werken we parallel aan de voorbereidingen van de nieuwbouw of uitbreiding van een productielocatie alsook aan het verkrijgen van vergunningen. Dit is een bewuste keuze om de doorlooptijd te verkorten en daarmee sneller onze reserves op orde te brengen. Zo willen we de leveringszekerheid veiligstellen.

Vanuit duurzaamheid is in 2023 gestart met een nieuw en geïntensiveerd initiatief voor meer energie uit zon. Dit zal in 2024 tot uitrol gaan komen en daarmee zal meer duurzame energie worden opgewekt. Binnen het ICT portfolio is in 2023 onder andere het klantproces en werkplanning gemigreerd naar de nieuwe SAP omgeving. Voor 2024 blijft de implementatie en optimalisatie van SAP belangrijk binnen het ICT-portfolio. Daarnaast is het project rondom fysieke beveiliging van productielocaties naar een nieuwe geïntensiveerde fase gegaan.

Voor 2024 stuurt Vitens op een verdere groei van zowel de ondergrondse als bovengrondse investeringen. Zo worden meerdere nieuwe transportleidingen in gebruik genomen en diverse productielocaties vernieuwd. In 2024 wordt onder andere zuivering Epe (vervanging), productielocatie Weerselo (vervanging) en extra onthardingsstap Culemborg in gebruik genomen. Verder wordt er doorgewerkt aan onder meer de projecten vervanging naar nieuwbouw Noardburgum, nieuwbouw Luxwoude, vervangen naar nieuwbouw Bremerberg, renovatie Boerhaar, clustering zuivering Lochem en vervanging en uitbreiding Fikkersdries.

Treasury

Vitens heeft ultimo 2023 een leningenportefeuille van € 1.159,7 miljoen (2022: € 1.064,1 miljoen). Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van renteswaps (financiële instrumenten) om renterisico's door (grote) mutaties in de rente op de variabele leningenportefeuille te voorkomen. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden.

In 2023 heeft Vitens een bedrag van € 79,4 miljoen afgelost op bestaande leningen en is voor € 175 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. Het negatieve saldo op de rekening-courant-positie is gedaald met € 29,1 miljoen naar € 52,4 miljoen (saldo 2022: € 23,3 miljoen). Daarnaast is de kortlopende lening van € 25 miljoen afgelost. Het totaal aan rentedragende verplichtingen (liquide middelen, achtergestelde geldleningen, uitstaande leningen en kortlopende rentedragende verplichtingen) is in 2023 gestegen met € 99,8 miljoen naar € 1.212,2 miljoen (2022: € 1.112,4 miljoen).

Geconsolideerde resultaten

De drinkwatertarieven zijn in 2023 hoger ten opzichte van 2022, waardoor de drinkwateromzet is gestegen (ondanks een dalende afzet). Het resultaat na belastingen is € 27,2 miljoen (2022: € 8,2 miljoen) en is daarmee significant hoger dan voorgaand jaar. Door lagere bestedingen, deels gepland en deels als gevolg van krapte op de arbeids- en aannemersmarkt is het bedrijfsresultaat nagenoeg op budget uitgekomen (in lijn met de maximale WACC voor 2023).

Het tarief voor drinkwater is voor de klant (consument) in 2023 (€ 0,78 per m³ en € 50 vastrecht) significant gestegen ten opzichte van 2022 (€ 0,66 per m³ en € 44 vastrecht), voornamelijk gedreven door sterk stijgende kosten. De tarieven van belasting op leidingwater zijn in 2023 tevens gestegen, van € 0,359 per m³ (2022) naar € 0,382 m³ (2023).

Omzet

Het waterverbruik over 2023 (340,6 miljoen m³) is met 1,4% gedaald ten opzichte van 2022 (345,6 miljoen m³). Het gemiddelde verbruik per aansluiting kleinverbruik is in 2023 gedaald naar 101 m³ (2022: 103 m³). De drinkwateromzet is ondanks het lagere waterverbruik € 59,5 miljoen (circa 16%) hoger uitgekomen op € 426,3 miljoen (2022: € 366,8 miljoen) voornamelijk als gevolg van tariefstijging.

De afgifte aan het drinkwaternet over 2023 is uitgekomen op het niveau van 364,9 miljoen m³ (2022: 372,2 miljoen m³). Het ingeschatte 'Niet In Rekening Gebracht' percentage (NIRG) komt uit op 6,7%. De werkelijke NIRG van 2022 is uitgekomen op 7,2%.

De overige omzet is in 2023 met 12% gestegen naar € 44,8 miljoen (2022: € 40,1 miljoen).

Bedrijfskosten

Het saldo van de bedrijfskosten 2023 is ten opzichte van 2022 met 9,9% gestegen naar € 410,1 miljoen (2022: € 373,0 miljoen). De stijging van de bedrijfskosten wordt voornamelijk verklaard door een stijging van de overige kosten ad € 28 miljoen en een stijging van de personeelskosten met € 7,3 miljoen. De stijging in de overige kosten wordt met name verklaard door hogere energielasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2023 gestegen naar € 113,9 miljoen (2022: € 109,1 miljoen). Verschillen ten opzichte van voorgaand boekjaar worden voornamelijk veroorzaakt door reguliere afschrijvingen van de materiële- en immateriële vaste activa. Deze zijn als gevolg van een hoger investeringsniveau gestegen met € 3,4 miljoen, zie noot [21]. Naast de reguliere afschrijving heeft een boekverlies van € 2,5 miljoen (2022: boekverlies € 2,9 miljoen) plaatsgevonden.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat over 2023 bedraagt € 61,0 miljoen (2022: € 33,9 miljoen).

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten zijn per saldo in 2023 gestegen naar € 33,8 miljoen (2022: € 26,1 miljoen last). Dit wordt veroorzaakt door de stijgende marktrente in 2023 en een stijgende leningenportefeuille. Vitens heeft in 2023 voor € 175 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. De renteniveaus zijn voor 78% (2022: 76%) van het vreemd vermogen gefixeerd voor meerdere jaren. Dit geeft stabiliteit in de rentekosten over de jaren en vermindert de invloed van schommelingen in de marktrente.

Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders

Het nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens bedraagt in 2023 € 27,2 miljoen (2022: € 8,2 miljoen).

Eigen vermogen

Het eigen vermogen stijgt in 2023 met € 28,2 miljoen naar € 677,7 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de toevoeging van het resultaat 2023 (€ 27,2 miljoen) en voor een klein deel door een stijging van de afdekkingsreserve als gevolg van een positieve waardeontwikkeling van de derivaten (€ 0,5 miljoen) en overige mutaties (€ 0,5 miljoen).

De afdekkingsreserve voor ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde van financiële instrumenten als gevolg van toepassing van *cashflow hedge accounting* stijgt in 2023 als gevolg van een hogere marktrente met € 0,5 miljoen (en overige mutaties van € 0,5 miljoen) naar een negatieve waarde van € 18,5 miljoen (2022: € 19,5 miljoen).

De solvabiliteit (eigen vermogen) komt per 31 december 2023 uit op 30,3% (2022: 31,0%) en ligt daarmee onder de doelstelling van 35% zoals geformuleerd in het financieel beleid.

Na vaststelling van het voorstel voor winstbestemming in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal over 2023 € 27,2 miljoen worden toegevoegd aan de reserves en zal geen dividend worden uitgekeerd.

Kasstroom/ financiering

De kasstroom uit operationele activiteiten € 145,0 miljoen (2022: € 130,2 miljoen) is niet toereikend geweest om de investeringsactiviteiten (inclusief bijdragen derden) van € 227,9 miljoen (2022: € 192,1 miljoen) te financieren. In 2023 is voor € 79,4 miljoen op bestaande leningen afgelost (2022: € 56,3 miljoen) en is voor € 174,7 miljoen (2022: € 125 miljoen) aan nieuwe leningen aangetrokken. Daarnaast is de kortlopende lening ad € 25 miljoen afgelost. Het saldo rekening-courant daalt ultimo 2023 met € 29,1 miljoen naar € 52,4 miljoen negatief. Per saldo stijgen de rentedragende schulden (inclusief liquide middelen) in 2023 met € 99,5 miljoen naar € 1.211,9 miljoen per 31 december 2023.

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december

(voor resultaatbestemming)

Activa

	In miljoenen euro's		31-12-2023		31-12-2022
	Vaste activa				
[1]	Immateriële vaste activa	49,7		40,7	
[2]	Materiële vaste activa	2.072,8		1.968,2	
[3]	Activa met gebruiksrecht	20,2		21,6	
[4]	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	6,4		6,3	
[5]	Overige financiële activa	16,2		8,5	
			2.165,3		2.045,3
	Vlottende activa				
[6]	Handels- en overige vorderingen	72,1		50,8	
			72,1		50,8
	Totaal activa		2.237,4		2.096,1

Passiva

	In miljoenen euro's		31-12-2023	31-12-2022
[7]	Eigen vermogen			
	Aandelenkapitaal	5,8	5,8	
	Agioreserve	147,2	147,2	
	Afdekkingsreserve	-18,5	-19,5	
	Overige reserves	516,0	507,8	
	Resultaat boekjaar	27,2	8,2	
			677,7	649,5
	Verplichtingen			
	Langlopende verplichtingen			
[8]	Egalisatierekening bijdragen van derden	155,5	137,2	
[9]	Langlopende geldleningen	1.107,2	984,7	
[10]	Derivaten	7,4	7,2	
[11]	Voorzieningen personeelsbeloningen	0,5	0,7	
[12]	Overige voorzieningen	1,0	1,3	
[13]	Leaseverplichtingen	12,6	12,7	
			1.284,2	1.143,8
[14]	Kortlopende verplichtingen			
	Handelsschulden en overige te betalen posten	160,7	196,3	
	Belastingverplichtingen	14,9	15,3	
	Rentedragende verplichtingen	52,4	23,3	
	Kortlopende leningen	-	25,0	
	Korte termijn personeelsbeloningen	35,9	33,1	
	Overlopende passiva	11,6	9,8	
			275,5	302,8
	Totaal passiva		2.237,4	2.096,1

Noten in de linkermarge van tabellen verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en verder.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening en overzicht totaalresultaat

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	In miljoenen euro's		2023		2022
[16]	Drinkwateromzet	426,3		366,8	
[17]	Overige omzet	44,8		40,1	
	Totaal bedrijfsopbrengsten uit doorlopende bedrijfsactiviteiten		471,1		406,9
	Bedrijfskosten				
[18]	Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel	-54,3		-56,9	
	Grondwaterbelastingen en -heffingen	-5,0		-5,4	
[19]	Overige kosten	-132,6		-104,6	
[20]	Personeelskosten	-104,3		-97,0	
[21]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties en bijzondere waardevermindering van (im)materiële vaste activa	-113,9		-109,1	
	Totaal bedrijfskosten		-410,1		-373,0
	Bedrijfsresultaat		61,0		33,9
[22]	Financiële baten en lasten	-33,8		-26,1	
[23]	Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	0,0		0,4	
			-33,8		-25,7
	Resultaat voor belastingen		27,2		8,2
[24]	Belastingen		0,0		-
	Resultaat na belastingen		27,2		8,2
	Waarvan:				
	Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens		27,2		8,2

Geconsolideerd overzicht totaalresultaat

In miljoenen euro's	2023	2022
Resultaat na belastingen	27,2	8,2
Mutatie in effectief dekkende rentederivaten	1,0	41,0
Totaalresultaat	28,2	49,2
Waarvan:		
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens	28,2	49,2

Het is niet de verwachting dat de mutaties in effectief dekkende rentederivaten in de toekomst zullen worden geherclassificeerd naar de winst- en verliesrekening. Noten in de linkermarge van tabellen verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening en verder.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	In miljoenen euro's		2023		2022
	Resultaat na belastingen		27,2		8,2
	Aanpassingen voor:				
[22]	Financiële baten en lasten	33,8		26,1	
[21]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties, en bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa	97,4		95,8	
[21]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties, en bijzondere waardevermindering van immateriële vaste activa	8,0		6,3	
[8]	Amortisatie egalisatierekening bijdragen van derden	-5,5		-4,8	
[8]	Ontvangsten egalisatierekening bijdragen van derden	24,8		17,9	
[3]	Afschrijvingen lease	6,8		6,3	
[11,12]	Dotatie/vrijval voorzieningen	8,7		3,3	
[4]	Overige mutaties financiële vaste activa	0,0		-0,4	
			174,0		150,5
[6]	Handels- en overige vorderingen	-18,5		0,6	
	Handelsschulden en overlopende passiva	0,8		2,3	
	Verandering in werkkapitaal		-17,7		2,9
[11,12]	Onttrekkingen voorzieningen		-6,2		-4,2
[25]	Kasstroom uit operationele bedrijfsactiviteiten		177,3		157,4
	Betaalde rente	-32,3		-27,2	
[25]	Kasstroom uit operationele activiteiten		145,0		130,2
[1,2,3,21]	Investeringen in (im)materiële vaste activa	-228,2		-193,8	
[2,21]	Desinvesteringen	0,3		1,7	
[25]	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-227,9		-192,1
[9]	Opgenomen langlopende geldleningen	174,7		125,0	
[9]	Aflossingen langlopende geldleningen	-79,4		-56,3	
[3]	Aflossingen leaseverplichtingen	-5,9		-5,5	
[5]	Mutatie leningen FVA	-11,8		-8,3	
[7]	Aflossing derivaten	1,2		-	
[5]	Mutatie kortlopende leningen	-25,0		25,0	
[25]	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		53,8		79,9
	Nettokasstroom		-29,1		18,0

	Liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen per 1 januari		-23,3	-41,3
	Liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen per 31 december		-52,4	-23,3
	Mutatie liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen		-29,1	18,0

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

In miljoenen euro's	Aandelen- kapitaal	Agioreserve gewoon kapitaal	Afdekkings- reserve 1	Overige reserves 1	Resultaat boekjaar	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens
Per 1 januari 2022	5,8	147,2	-60,4	488,3	19,4	600,3
Resultaat boekjaar 2022	-	-	-	-	8,2	8,2
Overig totaal resultaat 2022	-	-	40,4	-	-	40,4
Overige mutaties	-	-	0,5	0,1	-	0,6
Totaal resultaat 2022	-	-	40,9	0,1	8,2	49,2
Bestemming resultaat 2021	-	-	-	19,4	-19,4	-
Vrijval overige reserves	-	-	-	-	-	-
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2022	5,8	147,2	-19,5	507,8	8,2	649,5
Resultaat boekjaar 2023	-	-	-	-	27,2	27,2
Overig totaal resultaat 2023	-	-	0,5	-	-	0,5
Overige mutaties	-	-	0,5	-	-	0,5
Totaal resultaat 2023	-	-	1,0	-	27,2	28,2
Bestemming resultaat 2022	-	-	-	8,2	-8,2	-
Vrijval overige reserves	-	-	-	-	-	-
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2023	5,8	147,2	-18,5	516,0	27,2	677,7

1. Het saldo van de afdekkingsreserve en de overige reserves is vrij uitkeerbaar. De overige reserves betreft een reserve als gevolg van gecumuleerde ingehouden winsten.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Vitens is een naamloze vennootschap. De vennootschap heeft zijn domicilie in Zwolle, Nederland en is statutair gevestigd in Zwolle (KvK 050.69.581), kantoorhoudende te Oude Veerweg 1, 8019 BE Zwolle, en waarvan de aandelen worden gehouden door gemeenten en provincies in haar verzorgingsgebied. De belangrijkste activiteiten van Vitens zijn het oppompen van grondwater, het zuiveren en distribueren van dit drinkwater naar de klant. Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023 dat eindigde op de balansdatum van 31 december 2023. Deze jaarrekening 2023 is op 14 maart 2024 opgemaakt door de Raad van Bestuur en door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen zal de jaarrekening ter vaststelling voorleggen aan de Algemene Vergadering op 19 april 2024.

IFRS

De jaarrekening van Vitens is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard door de Europese Unie (EU). IFRS omvat zowel de IFRS-standaarden als de International Accounting Standards (IAS) die door de International Accounting Standards Board (IASB) zijn uitgebracht, en de interpretaties van IFRS- en IAS-standaarden, uitgebracht door het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), respectievelijk het Standing Interpretations Committee (SIC).

De belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die zijn gehanteerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening worden hierna beschreven. Het historische kostenprincipe wordt gehanteerd. In afwijking hiervan geldt dat bepaalde activa en verplichtingen, met name dienstwoningen en derivaten, tegen reële waarde worden gewaardeerd. Tenzij anders vermeld, zijn deze waarderingsgrondslagen consistent toegepast voor alle boekjaren die in deze jaarrekening zijn opgenomen. De jaarrekening is gepresenteerd in miljoenen euro's (functionele en presentatie valuta) en afgerond naar het dichtstbijzijnde getal.

Continuïteit

Vitens heeft de jaarrekening voor het boekjaar 2023 opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel, dat uitgaat van de continuïteit van de lopende bedrijfsactiviteiten en de realisatie van activa en de afwikkeling van de verplichtingen in het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Nieuwe en gewijzigde IFRS-standaarden

Uit onze analyse blijkt dat zowel de vastgestelde standaarden als de nog te bekrachtigen standaarden geen materiële impact hebben op het vermogen, de kasstromen en het resultaat van de vennootschap en dat geen sprake is van significante additionele toelichtingen. Om die reden zijn de gevolgen van deze wijzigingen voor de vennootschap niet in detail toegelicht in deze jaarrekening.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening staan de financiële gegevens van Vitens en haar groepsmaatschappijen, waarin Vitens direct of indirect een beslissende invloed (control) uitoefent op het zakelijke en financiële beleid. Vitens N.V. staat aan het hoofd van de groep. De activa, passiva en de resultaten van deze groepsmaatschappijen worden volledig in de consolidatie opgenomen. Een onderneming wordt beheerst (control) wanneer Vitens de macht heeft over de relevante activiteiten van de deelneming, blootgesteld is aan of gerechtigd is tot variabele opbrengsten uit hoofde van haar betrokkenheid bij de deelneming ('variable returns') en over de mogelijkheid beschikt haar macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten van de investeerder te beïnvloeden. In het geval dat het belang in de geconsolideerde vennootschap minder dan 100% bedraagt, wordt een aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat opgenomen. De resultaten van de groepsmaatschappijen die in de loop van het boekjaar zijn verworven of afgestoten, worden in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen vanaf de datum van toetreding tot de groep respectievelijk tot de datum van afstoting. De grondslagen voor de balans en resultaatbepaling, alsmede het boekjaar, van de groepsmaatschappijen zijn overeenkomstig aan die van Vitens. Belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures worden niet betrokken in de consolidatie.

Intercompany-transacties, balansposten en ongerealiseerde winsten op transacties tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd.

Toepassing van artikel 2:402 BW

Aangezien de winst- en verliesrekening van Vitens N.V. in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is (in de enkelvoudige jaarrekening) volstaan met weergave van een vereenvoudigde winst- en verliesrekening in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waarderingsgrondslagen en methode voor het bepalen van het resultaat zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar, met inachtneming van wijzigingen in standaarden en interpretaties die met ingang van 1 januari 2023 van kracht zijn.

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa is onderverdeeld in de volgende categorieën:

- software, ontwikkelingskosten en licenties;
- werk in uitvoering.

De investeringen in software, ontwikkelingskosten en licenties gedurende het boekjaar worden gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en de cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs, hetzij waardering op reële waarde in de situatie van overgenomen vennootschappen. De kostprijs van zelfvervaardigde immaterieel actief bestaat uit directe kosten van vervaardiging en toeslagen voor indirecte productiekosten. De kosten van zelfvervaardigde immaterieel actief in de ontwikkelingsfase worden geactiveerd en de kosten met betrekking tot onderzoeksfase worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Immateriële vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur, indien de gebruikersduur bepaalbaar is. Indien het een immaterieel actief zonder bepaalbare gebruikersduur betreft, vindt er geen afschrijving plaats. Jaarlijks zal voor immateriële vaste activa zonder bepaalbare gebruikersduur en welke nog niet in gebruik is een impairment beoordeling plaatsvinden. De afschrijving start op moment van ingebruikname van het betreffende actief.

De gebruikersduren van immateriële vaste activa zijn als volgt:

- software, ontwikkelingskosten en licenties 3-7 jaar;
- werken in uitvoering worden niet afgeschreven.

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa is onderverdeeld in de volgende categorieën:

- bedrijfsgebouwen, terreinvoorzieningen en terreinen;
- kantoorgebouwen;
- dienstwoningen;
- machines en installaties;
- leidingen;
- andere vaste bedrijfsmiddelen;
- werken in uitvoering;
- grond- en hulpstoffen (voorraden).

Bedrijfsgebouwen en terreinen, kantoren, machines en installaties, leidingen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en de cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Als eerste waardering bij toepassingen van IFRS heeft waardering tegen reële waarde plaatsgevonden. Deze reële waarde wordt verondersteld als *deemed cost* waarbij afschrijvingen jaarlijks in mindering worden gebracht.

Dienstwoningen zijn woningen die staan op waterwingebieden van Vitens en worden verhuurd tegen marktconforme huurprijzen aan (ex-)Vitens werknemers. Vitens merkt deze woningen aan als materieel vast actief in overeenstemming met IAS 16, waarbij waardering plaatsvindt tegen reële waarde en mutaties in het eigen vermogen worden verantwoord (herwaarderingsreserve). De reële waarde wordt onder andere afgeleid van de WOZ-waarde van de laatst ontvangen WOZ-beschikking. Voor de ongerealiseerde waardewijzigingen wordt een herwaarderingsreserve gevormd.

Investeringsgedurende het boekjaar worden gewaardeerd tegen de aanschafprijs verminderd met eventueel verkregen subsidies en overige bijdragen. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs, hetzij waardering op reële waarde in de situatie van overgenomen vennootschappen. De kostprijs van zelfvervaardigde activa bestaat uit directe kosten van vervaardiging en toeslagen voor indirecte productiekosten.

De kosten die voor ten minste één verslagperiode worden gemaakt voor de vervaardiging of aanschaf van een materieel vast actief respectievelijk na het moment van ingebruikname worden slechts geactiveerd indien aannemelijk is dat deze kosten toekomstige economische voordelen zullen genereren, economische eigendom is en mits deze kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Afhankelijk van de situatie worden deze investeringen begrepen in de boekwaarde van de desbetreffende activa of worden deze separaat geactiveerd. De boekwaarde van het oorspronkelijke actief wordt gedesinvesteerd bij vervanging.

Materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur van de verschillende componenten waaruit het betrokken actief bestaat. De afschrijving start op moment van ingebruikname van de betreffende activa.

In de overige machines en installaties zitten tevens membranen en watermeters.

De gebruiksduren van de componenten waaruit de activacategorieën bestaan, zijn als volgt opgebouwd:

- bedrijfsgebouwen 40 jaar, terreinvoorzieningen 15 jaar; terreinen (grond) worden niet afgeschreven;
- productielocaties civieltechnisch 40 jaar, elektrotechnisch en werktuigbouwkundig 15 jaar;
- overige machines en installaties 5-15 jaar;
- leidingen: transport en hoofdleidingen 50 jaar, aansluitleidingen 33^{1/3} jaar en watermeters 10-15 jaar;
- andere vaste bedrijfsmiddelen 3-5 jaar;
- kantoorgebouwen 40 jaar;
- werken in uitvoering worden niet afgeschreven;
- grond- en hulpstoffen (voorraden) worden niet afgeschreven.

De verwachte gebruiksduur, de restwaarde en afschrijvingsmethoden worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast. Winsten of verliezen bij afstoting worden bepaald aan de hand van de opbrengsten en de op moment van afstoting geldende boekwaarde.

Toerekening van rentekosten vindt plaats in overeenstemming met IAS 23 aan projecten in aanbouw. Rentekosten worden toegerekend aan projecten met een verwachte looptijd langer dan 12 maanden en een verwacht investeringsbedrag groter dan € 1 miljoen. Toerekening van rentekosten vindt plaats op basis van de gewogen gemiddelde rente over de rentedragende schulden.

De voorraden grond- en hulpstoffen staan ten dienste aan de overige materiële vaste activa. De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs (of lagere realiseerbare waarde) onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt vastgesteld of sprake is van bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van deze activa. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

Het bedrag van de afwaardering wordt ten laste gebracht van de winst- en verliesrekening en zichtbaar in noot [21] afschrijvingen. Nadat een verlies wegens bijzondere waardevermindering is verwerkt, wordt de jaarlijkse afschrijving aangepast aan de herziene boekwaarde verminderd met de restwaarde.

Indien het bedrag van de afwaardering groter is dan de boekwaarde van het actief, moet worden bezien of een voorziening op basis van verplichtingen moet worden gevormd.

Activa met gebruiksrecht

Activa met gebruiksrecht wordt gewaardeerd tegen kostprijs. Deze kostprijs bestaat uit het bedrag van de eerste waardering van de contante leaseverplichting en de gemaakte initiële directe kosten verminderd met afschrijvingen gedurende het boekjaar.

Na de eerste opname moet het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief worden afgeschreven over de gebruiksduur van de onderliggende activa. Het afschrijvingsregime van activa met gebruiksrecht wordt bepaald op basis van de looptijd van het contract.

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten wordt het actuele WACC-percentage van het betreffende boekjaar gehanteerd als disconteringsvoet voor het contant maken van de leaseverplichting met uitzondering van de leaseverplichtingen waarvan de rentepercentages bekend zijn.

Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waar Vitens, direct of indirect, invloed van betekenis uitoefent op het financiële en operationele beleid, maar waar het geen beslissende zeggenschap over heeft. Over het algemeen is hier sprake van als Vitens tussen de 20% en 50% van de stemrechten kan uitoefenen. Geassocieerde deelnemingen worden bij verwerving gewaardeerd tegen kostprijs (zijnde de reële waarde) en vanaf dat moment worden waardemutaties van de geassocieerde deelnemingen direct opgenomen in de winst- en verliesrekening (equity methode).

Bij een negatieve vermogenswaarde worden verliezen op deelnemingen verwerkt tot het bedrag van de netto-investering in de deelneming. In deze netto-investering zijn ook leningen begrepen die aan deelnemingen zijn verstrekt, voor zover deze feitelijk deel uitmaken van de netto-investering. Voor het aandeel in verdere verliezen wordt uitsluitend een voorziening opgenomen indien en voor zover op grond van juridische verplichtingen wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming of indien er een feitelijke verplichting is om de deelneming (voor het aandeel) tot betaling van de schulden in staat te stellen.

Bij mogelijke impairment van deelnemingen wordt verwezen naar de verwerkingswijze zoals opgenomen in de paragraaf 'Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa' in de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'

Joint ventures zijn overeenkomsten waarbij Vitens, tezamen met een of meerdere partijen, activiteiten uitvoert waarbij alle partijen gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen. Investerings in geassocieerde deelnemingen waarop Vitens invloed van betekenis uitoefent en belangen in joint ventures worden gewaardeerd volgens de equity methode. De boekwaarde van de geassocieerde deelneming of de joint venture omvat de goodwill die bij de overname is betaald en het aandeel van Vitens in de wijzigingen in het eigen vermogen van de geassocieerde deelnemingen, respectievelijk joint venture na het moment van overname.

Overige financiële activa

De overige financiële activa betreffen verstrekte leningen en vorderingen en zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Derivaten

Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van derivaten (financiële instrumenten) om renterisico's te beperken. Het doel van dit beheer is de invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten te beperken. Rentederivaten worden gebruikt om de leningenportefeuille te sturen op het gewenste risicoprofiel en worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. Deze rentederivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde vanaf het moment dat het contract is afgesloten (*trade date*). De reële waarde is een resultante van de ontwikkelingen van de marktrente en de vastgestelde rente van het onderliggende derivaat. Veranderingen in de reële waarde van derivaten worden direct verantwoord in het eigen vermogen. De afgesloten rentederivaten worden aangemerkt als hedge-instrumenten.

Vitens hanteert onderstaande waarderingshiërarchie:

- niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben en direct of indirect waarneembaar zijn;
- niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

De derivaten zijn in de waarderingshiërarchie gewaardeerd op de niveau-2-methode, waarbij variabelen met een significant effect op de verwerkte reële waarde direct of indirect waarneembaar zijn. Vitens hanteert een netto contante waardeberekening, rekening houdend met kredietrisico. Relevante variabelen die van toepassing zijn voor waardering derivaten betreffen (i) contante waarden van rentebetalingen en (ii) geprognoseerde rentecurves.

Door toepassing van rentederivaten wordt een vaste *cash outflow* gerealiseerd. Vitens betaalt vastrentend op het derivaat, terwijl de betaalde kortetermijnrente op roll-over-leningen wordt betaald uit de ontvangst van de korte rente op het derivaat. Een hedge wordt geacht effectief te zijn indien, vanaf het begin en gedurende de looptijd van de hedge-relatie, verwacht wordt dat veranderingen van de cashflows van het gehedgde item vrijwel volledig worden afgedekt door veranderingen in de cashflows van het hedge-instrument. Is dit het geval, dan worden de schommelingen in de reële waarde van de derivaten ten gunste/ten laste van de afdekkingsreserve (eigen vermogen) verantwoord (hedge accounting). Indien het derivaat zich niet langer kwalificeert als hedge-instrument worden de schommelingen in de reële waarde ten gunste/ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa

Voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst- en verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Waarderingen tegen reële waarde

Vitens hanteert onderstaande waarderingshiërarchie voor het bepalen van de reële waarde:

- niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde en direct of indirect waarneembaar zijn;
- niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

In onderstaande tabel zijn de financiële activa en verplichtingen opgenomen die worden gewaardeerd tegen reële waarde. Zie voor de toelichting die gewaardeerd wordt tegen reële waarde de toelichting bij de grondslag 'materiële vaste activa'. De toelichting bij derivaten die worden gewaardeerd tegen reële waarde staat bij de grondslag van 'Derivaten'.

Waarderingen tegen reële waarde per 31-12-2023	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
In miljoenen euro's				
Activa				
Dienstwoningen			3,5	3,5
Totaal activa	-	-	3,5	3,5
Passiva				
Derivaten		7,6		7,6
Totaal passiva	-	7,6	-	7,6
Waarderingen tegen reële waarde per 31-12-2022	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
In miljoenen euro's				
Activa				
Dienstwoningen	-	-	4,0	4,0
Totaal activa	-	-	4,0	4,0
Passiva				
Derivaten	-	8,1	-	8,1
Totaal passiva	-	8,1	-	8,1

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een waardecorrectie in verband met mogelijke oninbaarheid. Saldering en presentatie van handels- en overige vorderingen op en ontvangen voorschotten van verbruikers vindt plaats op basis van afrekgroepen: een groeperingsmethodiek van klanten op basis van in de tijd gespreide meteropnames ter bepaling van het te factureren waterverbruik. Handels- en overige vorderingen worden niet langer opgenomen als de gelden zijn ontvangen of als oninbaarheid is vastgesteld.

Liquide middelen

De post liquide middelen bestaat uit banktegoeden en contanten en wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, hetgeen overeenkomt met de nominale waarde. Schulden aan bankinstellingen worden verantwoord onder de rentedragende verplichtingen.

Egalisatierekening bijdragen van derden

De egalisatierekening bijdragen van derden wordt overeenkomstig IFRS 15 gewaardeerd tegen de van derden ontvangen bijdragen in aanleg van aansluitleidingen verminderd met amortisaties. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in 33^{1/3} jaar en is gelijkgesteld aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in aansluitleidingen. De jaarlijkse amortisatie wordt verantwoord onder de overige omzet. Het kortlopend deel van de egalisatierekening bijdragen van derden wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Rentedragende verplichtingen

De rentedragende verplichtingen zijn bij opname gewaardeerd tegen reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. De binnen een jaar vervallende aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen worden gepresenteerd onder de kortlopende verplichtingen.

Voorzieningen personeelsbeloningen

De jubileumvoorziening is gevormd ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen en is actuarieel berekend. Hierbij is rekening gehouden met de overlevingstafel 2017-2022 voor mannen en vrouwen, toekomstig personeelsverloop en salarisstijgingen.

De voorzieningen personeelsbeloningen zijn contant gemaakt tegen een nominale rekenrente van 3,0% (2022: 2,6%).

Het kortlopend deel van de voorziening personeelsbeloningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Overige voorzieningen

Genoemde voorzieningen worden gevormd indien:

- per balansdatum een juridisch afdwingbare en/of feitelijke verplichting bestaat die voortvloeit uit gebeurtenissen vóór de balansdatum;
- het aannemelijk is dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden om de verplichting af te wikkelen;
- een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de verplichting;
- de voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting nodig zijn, tenzij het effect van de tijdswaarde van geld significant is. In dat geval wordt de voorziening gewaardeerd tegen contante waarde;
- het kortlopend deel van de overige voorzieningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Leaseverplichtingen

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten wordt het actuele WACC-percentage gehanteerd als disconteringsvoet voor het contant maken van de leaseverplichting met uitzondering van de leaseverplichtingen waarvan de rentepercentages bekend zijn.

De leaseverplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd door de boekwaarde te verhogen om de rente op de leaseverplichting weer te geven en te verminderen om de verrichte leasebetalingen weer te geven.

Collectieve regelingen

Vitens kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Nutsbedrijven en is daarmee indirect ondergebracht bij het Pensioenfonds ABP. Het betreft collectieve regelingen waarbij meerdere werkgevers zijn aangesloten en het zijn in wezen toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de lengte van het dienstverband en het gemiddeld salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband.

De pensioenregelingen kunnen worden aangemerkt als *multi-employer-funds*. IAS 19 verlangt dat bepaalde informatie inzake toegezegd-pensioenregelingen wordt toegelicht in de jaarrekening. Met name het saldo van de met de regeling samenhangende activa en passiva dient in de balans te worden opgenomen als een vordering of verplichting. Beide pensioenfonds hebben aangegeven dat zij niet in staat zijn om aan de deelnemende ondernemingen de informatie te verschaffen die noodzakelijk is inzake toegezegd-pensioenregelingen. Daarom worden beide regelingen behandeld als toegezegde-bijdragen-regelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar als pensioenlasten in het resultaat verantwoord. De pensioenlasten zijn opgenomen in noot [20].

De beleidsdekkingsgraad van het ABP bedraagt ultimo 31 december 2023 110,5% (31 december 2022: 118,6%). De pensioenen zijn per 1 januari 2023 met 11,96% verhoogd. De financiële situatie van ABP liet het, binnen de regels die gelden in het huidige pensioenstelsel, toe om de pensioenen fors te indexeren. De totale premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen komt bij ABP per 1 januari 2023 uit op 27,9% (2022: 25,9%).

Kortlopende verplichtingen

De kortlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een kortlopende verplichting wordt opgenomen in de balans zodra Vitens contractpartij is en/of een concrete dienst of levering van goederen heeft plaatsgevonden.

Lease- en huurovereenkomsten

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomsten aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten zijn verwerkt volgens IFRS 16.

Drinkwateromzet

De drinkwateromzet bestaat uit de vastrechtvergoeding en de vergoeding voor levering van drinkwater. De verantwoording van de drinkwateropbrengsten wordt gebaseerd op de totaal aan derden geleverde hoeveelheid water. De omzetgegevens worden verkregen uit metingen bij klanten en, voor wat betreft het nog niet afgerekend deel, uit schattingen op basis van ervaringscijfers. Over de drinkwateromzet geheven omzetbelasting en belasting op leidingwater worden niet in de omzet begrepen. De drinkwateromzet wordt genomen op het moment dat de voordelen van eigendom zijn overgedragen op de koper.

Overige omzet

Onder de overige omzet worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten. De overige omzet bestaat onder meer uit de volgende posten:

- Opbrengsten verhuizingen/nieuwe aansluitingen en incasso. Bij verhuizingen/nieuwe aansluitingen brengt Vitens een bedrag in rekening ter dekking van de administratieve werkzaamheden;
- Opbrengst brandkranen heeft betrekking op een eenmalige bijdrage en een jaarlijkse terugkerende vergoeding ten behoeve van het onderhoud;
- Opbrengst werk voor derden betreft diverse activiteiten die Vitens verricht voor derden;
- Opbrengst huur en pacht heeft betrekking op huuropbrengsten van kantoorgebouwen en dienstwoningen (aanwezig op gronden waarop productielocaties zijn gevestigd of winning plaatsvindt). Daarnaast opbrengsten voor het verpachten van gronden;
- Meeliftvergoedingen betreffen vergoedingen van met name gemeenten voor het meeliften op de factuur van Vitens voor verontreinigingsheffingen/ingezetenenomslag en rioolheffingen;
- Opbrengsten analyses en advisering hebben betrekking op verrichte analyses vanuit het laboratorium van Vitens voor derden;

- Opbrengsten dienstverlening aan derden betreffen verrichte front- en backofficewerkzaamheden voor een ander drinkwaterbedrijf en dienstverlening aan VEI B.V.;
- Amortisatie bijdragen van derden betreft klantbijdragen voor aanleg aansluitleidingen. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in $33^{1/3}$ jaar;
- Opbrengsten huurvergoeding standpijpen betreft de verhuur van standpijpen aan derden;
- Opbrengsten reststoffen heeft betrekking op de verkoop van reststoffen welke ontstaan als gevolg van het waterzuiveringsproces;
- De activiteiten uit overige opbrengsten worden als opbrengst verantwoord voor zover levering van goederen en diensten heeft plaatsgevonden en zover de prestaties zijn geleverd.

Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en betreffen uitbesteed werk en inhuur personeel van derden. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Grondwaterbelastingen en -heffingen

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en betreffen belastingen die verbonden zijn aan het onttrekken van grondwater. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige kosten

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en bestaan onder meer uit grond- en hulpstoffen, elektra, autokosten, automatiseringskosten, facilitaire kosten en overige kosten. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Geactiveerde productie

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf betreft directe personeelskosten en indirecte overige kosten die zijn gemaakt ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken van de onderneming. Deze geactiveerde productie wordt in mindering gebracht op de personeelskosten, uitbesteed werk, inhuur personeel en de overige kosten.

Financiële baten

De financiële baten bestaan uit interestbaten op financiële activa, zijnde leningen, berekend op basis van de effectieve-interestmethode en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Daarnaast bestaan de financiële baten uit toerekening van rentekosten aan projecten in aanbouw in overeenstemming met IAS 23.

Financiële lasten

De interestlasten hebben betrekking op rentedragende verplichtingen, berekend op basis van de effectieve-interestmethode en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De rentedragende verplichtingen omvatten vastrentende leningen, roll-over-leningen, rentederivaten en rekening-courant. Daarnaast bevatten ze een vrijval van het verschil tussen de reële waarde en nominale waarde van de leningenportefeuille van overgenomen partijen, oprentingskosten voorzieningen en overige kosten van financiering zoals bereidstellingsprovisies, garanties en bankkosten.

Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Betreft het resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Belastingen

Vanaf 1 januari 2016 zijn Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersonen belastingplichtig. NV's zoals Vitens worden op basis van de wet geacht met hun hele vermogen een onderneming te drijven. Activiteiten welke Vitens verricht vanuit de Drinkwaterwet, zoals het leveren van drinkwater, zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening

Het opstellen van een jaarrekening brengt met zich mee dat gebruik wordt gemaakt van aannames, veronderstellingen en schattingen die zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op factoren die naar het oordeel van het management aanvaardbaar zijn, gegeven de specifieke omstandigheden. Deze aannames, veronderstellingen en schattingen zijn van invloed op de waardering en presentatie van de gerapporteerde activa en verplichtingen alsmede op het resultaat over het boekjaar. De werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van de gehanteerde schattingen en veronderstellingen. Hieronder gaan we in op de genoemde posten.

Voorziening personeelsbeloningen

De genoemde voorzieningen zijn bepaald op basis van veronderstellingen omtrent toekomstige ontwikkelingen van bijvoorbeeld salarissen, sociale wetgeving, verloop personeel en statistisch onderbouwde aannames ten aanzien van overleving. Dit complex van aannames in samenhang met de gehanteerde disconteringsvoeten leidt tot geringe invloed op de waardering van de voorzieningen en de resultaten.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben betrekking op mogelijke vergoeding voor droogteschades in onttrekkingsgebieden rondom een aantal productielocaties en voor een aantal juridische geschillen en lopende huurverplichtingen. De voorzieningen zijn bepaald op basis van de best mogelijke inschattingen van het management waartegen de verplichtingen kunnen worden afgewikkeld.

Waardering van (im)materiële vaste activa

Bij de bepaling van de boekwaarde van (im)materiële vaste activa wordt gebruikgemaakt van schattingen van afschrijvingstermijnen die zijn afgeleid van verwachtingen omtrent de technische en economische levensduur van de onderliggende activa. Als gevolg van veranderingen in de toekomst op het gebied van technologische ontwikkelingen of in het gebruik van de activa kunnen veranderingen ontstaan in de levensduur van de activa en deze kunnen dan aanleiding geven tot bijzondere waardevermindering.

Indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt vastgesteld of sprake is van bijzondere waardevermindering van (im)materiële vaste activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van deze activa. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

Debiteuren

Vitens beoordeelt periodiek de volwaardigheid van vorderingen op basis van ervaringscijfers van het betaalgedrag uit het verleden. Eventuele waardeverminderingen worden in mindering gebracht op het debiteurensaldo. Vitens hanteert onderstaande voorzieningspercentages voor haar openstaande waterdebiteuren intern en extern (overgedragen aan een incassobureau):

Ouderdomscategorie	% debiteuren intern bij Vitens	% debiteuren bij incassobureau
- openstaande handelsdebiteuren 0-30 dagen	1%	1%
- openstaande handelsdebiteuren 31-60 dagen	1%	1%
- openstaande handelsdebiteuren 61-90 dagen	1%	1%
- openstaande handelsdebiteuren 91-180 dagen	7%	32%
- openstaande handelsdebiteuren 181-365 dagen	23%	45%
- openstaande handelsdebiteuren > 365 dagen	100%	65%

De voorziening niet-water-gelden wordt statisch bepaald. Per jaareinde beoordeelt Vitens individueel de oninbaarheid van het openstaand debiteurensaldo.

Reële waardebepaling financiële instrumenten

Afgeleide financiële instrumenten zijn in de balans tegen reële waarde verantwoord. Voor overige financiële instrumenten, waaronder verkregen en uitgegeven leningen, is de reële waarde opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

Omzetverantwoording

De verantwoording van de drinkwateropbrengsten wordt gebaseerd op het totaal aan derden geleverde hoeveelheid water (belasting op leidingwater behoort niet tot de omzet). Vitens hanteert een systematiek van omzetbepaling waarbij het werkelijk gemeten verbruik wordt toegerekend aan maanden/jaren conform de volgende drie stappen:

1. De werkelijk gefactureerde hoeveelheden m^3 /omzet. Per klant wordt het werkelijk aantal gefactureerde m^3 /omzet toegerekend aan de kalenderjaren.
2. De nog te factureren hoeveelheden m^3 /omzet tot en met einde van het kalenderjaar (jaarprognose). Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening hebben ontvangen, wordt een schatting gemaakt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele drinkwaterafgifte. Een hogere/lagere inschatting van de nog af te rekenen omzet van 1% leidt tot een hogere/lagere netto-omzet van circa € 1,2 miljoen. Onder noot [28] staat een nadere toelichting op betreffende afloop balansposten omzet uit voorgaande jaren en het werkelijk vastgestelde 'Niet In Rekening Gebracht' (NIRG) in procenten.
3. Totaal verbandcontrole tussen klantgegevens in het bronssysteem en drinkwaterafgiftecijfers. Ter controle worden de klantgegevens gelegd naast de waterbalansen (afgiftecijfers productielocaties). Mutaties worden geanalyseerd evenals de ontwikkeling van het NIRG.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in geldmiddelen wordt uitgegaan van het resultaat na belastingen volgens de winst- en verliesrekening. Het in het kasstroomoverzicht gehanteerde begrip geldmiddelen betreft de rentedragende verplichtingen zoals in de balans gehanteerd.

Toelichting op de geconsolideerde balans

[1] Immateriële vaste activa

In miljoenen euro's	Software en ontwikkelingskosten	Werken in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2022			
Aanschafwaarde	78,9	15,2	94,0
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-53,6	-	-53,6
Boekwaarde per 1 januari 2022	25,3	15,2	40,5
Mutaties 2022			
Investeringen	-	5,5	5,5
Overheveling naar materiële vaste activa	-	1,0	1,0
Ingebruikname werken in uitvoering	4,9	-4,9	-
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-6,3	-	-6,3
Totaal	-1,4	1,6	0,2
Stand per 31 december 2022			
Aanschafwaarde	83,4	16,8	100,2
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-59,5	-	-59,5
Boekwaarde per 31 december 2022	23,9	16,8	40,7
Mutaties 2023			
Investeringen	-	13,7	13,7
Overheveling naar/van andere activaklasse	-	3,3	3,3
Ingebruikname werken in uitvoering	19,5	-19,5	-
Desinvesteringen	-0,2	-	-0,2
Afschrijvingen	-7,8	-	-7,8
Totaal	11,5	-2,5	9,0
Stand per 31 december 2023			
Aanschafwaarde	93,1	14,3	107,4
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-57,7	-	-57,7
Boekwaarde per 31 december 2023	35,4	14,3	49,7

De investeringen in immateriële vaste activa 2023 hebben betrekking op aangeschafte software en ontwikkelingskosten. In 2023 is € 3,3 miljoen overgeheveld van de werken in uitvoering van de materiële vaste activa naar de werken in uitvoering van de immateriële vaste activa gezien deze betrekking hebben op software en ontwikkelingskosten.

[2] Materiële vaste activa

In miljoenen euro's	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Kantoorgebouwen	Dienstwoningen	Machines en installaties	Leidingen	Andere vaste middelen	Werken in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2022								
Aanschafwaarde	678,8	32,1	7,3	586,6	2.692,3	26,9	88,8	4.112,8
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-370,4	-10,7	-2,9	-455,3	-1.394,6	-17,8	-	-2.251,7
Boekwaarde per 1 januari 2022	308,4	21,4	4,4	131,3	1.297,7	9,1	88,8	1.861,1
Mutaties 2022								
Reële waarde mutaties	-	-	0,1	-	0	-	-	0,1
Investeringen	4,4	-	-	-	95,5	-	99,3	199,2
Ingebruikname werken in uitvoering	11,7	-	-	31,3	21,0	4,7	-68,7	-
Overheveling naar/van andere activaklasse	0,7	-	-	-1,6	0,9	-	-1,0	-1,0
Desinvesteringen	-1,1	-	-0,5	-0,1	-2,8	-	-	-4,5
Afschrijvingen	-13,8	-1,1	-	-20,5	-54,3	-3,3	-	-93,0
Totaal	1,9	-1,1	-0,4	9,1	60,2	1,4	29,6	100,7
Stand per 31 december 2022								
Aanschafwaarde	686,2	32,1	6,8	603,8	2.801,2	30,2	118,5	4.278,8
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-375,9	-11,8	-2,8	-463,4	-1.443,3	-19,7	-	-2.316,9
Boekwaarde per 31 december 2022	310,3	20,3	4,0	140,4	1.357,9	10,5	118,5	1.961,9
Mutaties 2023								
Reële waarde mutaties	-	-	-0,2	-	-	-	-	-0,2
Investeringen	2,7	-	-	-	103,6	-	99,1	205,4
Ingebruikname werken in uitvoering	8,2	3,3	-	16,3	33,7	3,3	-64,8	-
Overheveling naar/van andere activaklasse	-	-	-	-0,2	0,2	-	-3,3	-3,3
Desinvesteringen	-	-	-0,3	-0,1	-1,9	-	-0,5	-2,8
Afschrijvingen	-13,7	-1,2	-	-20,3	-56,1	-3,6	-	-94,9
Totaal	-2,8	2,1	-0,5	-4,2	79,4	-0,3	30,5	104,2
Stand per 31 december 2023								
Aanschafwaarde	695,7	35,4	6,5	617,3	2.930,3	32,0	149,0	4.466,2
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-388,2	-13,0	-3,0	-481,1	-1.493,0	-21,8	-	-2.400,1
Boekwaarde per 31 december 2023	307,5	22,4	3,5	136,2	1.437,3	10,2	149,0	2.066,1

In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Bedrijfsgebouwen en terreinen	307,5	310,3
Kantoorgebouwen	22,4	20,3
Dienstwoningen	3,5	4,0
Machines en installaties	136,2	140,4
Leidingen	1.437,3	1.357,9
Andere vaste middelen	10,2	10,5
Werken in uitvoering	149,0	118,5
Subtotaal materiële vaste activa	2.066,1	1.961,9
Grond- en hulpstoffen (voorraden)	6,7	6,3
Totaal materiële vaste activa	2.072,8	1.968,2

Toerekening van de rentekosten (IAS 23) vindt plaats op basis van de gewogen gemiddelde rente over de rentedragende schulden (2023: 3,0%; 2022: 2,6%) voor projecten waarin minimaal € 1 miljoen is geïnvesteerd en die een looptijd hebben langer dan 12 maanden. In 2023 is € 2,6 miljoen (2022: € 1,8 miljoen) aan rentekosten toegerekend aan projecten in aanbouw. In 2023 heeft een reële waardemutatie plaatsgevonden van € 0,2 miljoen en die heeft betrekking op herwaardering dienstwoningen (2022: € 0,1 miljoen).

[3] Activa met gebruiksrecht

In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Gebouwen	4,7	5,2
Wagenpark	8,1	7,3
Datalijnen	6,4	8,0
Overige	1,0	1,1
Totaal activa met gebruiksrecht	20,2	21,6

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomsten aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten worden verwerkt volgens IFRS 16. De korte termijn lease- en huurovereenkomsten (< 1 jaar) / lage waarde lease- en huurovereenkomsten (< € 5.000,-) zijn onder de NUBBV huurverplichtingen opgenomen, zie noot [15].

In onderstaande tabel is het verloopoverzicht 2023 van de lease- en huurovereenkomsten voor zowel het gebruiksrecht als leaseverplichting opgenomen.

In miljoenen euro's	Gebruiksrecht	Leaseverplichting
Stand per 1 januari 2023	21,6	18,0
Nieuwe en/of gewijzigde leasecontracten	5,0	5,0
Bijkomende kosten	0,4	
Afschrijvingen	-6,8	
Aflossing leaseverplichting		-5,9
Interest		0,4
Stand per 31 december 2023	20,2	17,5

[4] Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Hieronder staat een overzicht van de groepsmaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Per 31 december 2023	Plaats	Belang (in %)
Groepsmaatschappijen (geconsolideerd)		
Vitens Watermanagement B.V.	Zwolle	99,9
Vitens Industrierwater B.V.	Leeuwarden	100
Geassocieerde deelnemingen (niet geconsolideerd)		
AquaMinerals B.V.	Rijswijk	18,1
KWH Water B.V.	Nieuwegein	26,4
SubMerge B.V.	Rotterdam	33,3
Joint ventures (niet geconsolideerd)		
VEI B.V.	Utrecht	50,0
Facturatie B.V.	Utrecht	50,0

In miljoenen euro's	Geassocieerde deelnemingen		Joint ventures		Totaal	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	3,7	3,2	2,6	2,7	6,3	5,9
Mutaties						
Aandeel in resultaat	-	0,5	0,1	-0,1	0,1	0,4
Ontvangen van deelnemingen	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties	-	0,5	0,1	-0,1	0,1	0,4
Boekwaarde per 31 december	3,7	3,7	2,7	2,6	6,4	6,3

Financiële gegevens geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In miljoenen euro's	Activa	Verplichtingen	Omzet	Winst/Verlies	% Belang	Aandeel in netto-activa
2023						
VEI B.V. (2023)	15,0	13,0	21,1	-	50,0%	1,0
AquaMinerals B.V. (2023)	6,0	3,5	18,0	0,1	18,1%	0,4
KWH Water B.V. (2023)	29,8	17,1	26,0	-	26,4%	3,3
SubMerge B.V. (2023)	-	0,2	-	-	33,3%	-0,1
Facturatie B.V. (2023)	34,1	30,5	3,0	-	50,0%	1,8

Van de bovengenoemde geassocieerde deelnemingen en joint ventures is geen definitieve jaarrekening 2023 beschikbaar vóór publicatie van het Vitens jaarverslag 2023. Het verwachte resultaat 2023 van de geassocieerde deelnemingen en joint ventures is wel meegenomen. De genoemde bedragen in bovenstaande tabel hebben betrekking op het geheel van de entiteiten.

[5] Overige financiële activa

In miljoenen euro's		2023		2022
Boekwaarde per 1 januari		8,5		0,2
Verstreckte nieuwe leningen	11,8		8,4	
Ontvangen aflossingen op leningen	-1,2		-0,1	
		19,1		8,3
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-2,9			
Boekwaarde per 31 december		16,2		8,5

Lening aan verbonden partij

De aan Facturatie B.V. verstrekte leningen ad € 20,2 miljoen is bedoeld voor financiering van investeringen in verband met de implementatie van SAP HANA. De lening wordt beschikbaar gesteld voor de periode vanaf 14 oktober 2022 tot 13 oktober 2029.

De rente die voor de leningen in rekening wordt gebracht is gelijk aan de som van de toepasselijke 4-jaars *Interest Rate Swap* (IRS) op het moment van het trekkingsverzoek en de marge. De 4-jaars IRS is hierbij toegepast op basis van de gemiddelde looptijd van de lening. De marge is gebaseerd op een actuele inschatting van de door de markt gehanteerde marge voor een vergelijkbare lening aan een drinkwaterbedrijf.

Algemene voorwaarden van transacties met verbonden partijen

De verkopen aan en aankopen van verbonden partijen vinden plaats op voorwaarden die gelijkwaardig zijn aan die welke gangbaar zijn in *arm's length* transacties. Uitstaande saldi aan het einde van het jaar zijn ongedekt en rentevrij en vereffening gebeurt in contanten. Door Vitens zijn geen garanties verstrekt of ontvangen voor vorderingen of vorderingen op verbonden partijen.

[6] Handels- en overige vorderingen

In miljoenen euro's		31-12-2023		31-12-2022
Handelsdebiteuren	47,3		36,9	
Waardevermindering van debiteuren	-2,2		-1,6	
Meelifters	1,3		0,2	
Nettohandelsvorderingen		46,5		35,5
Belastingen en premies sociale verzekeringen		2,6		0,8
Overlopende activa		23,0		14,4
Totaal		72,1		50,7

Het saldo van de handelsdebiteuren betreft waterdebiteuren in de zakelijke en consumentenmarkt € 31,7 miljoen (2022: € 16,5 miljoen) en overige niet-waterdebiteuren € 15,6 miljoen (2022: € 20,4 miljoen). De reële waarde van de debiteuren is gelijk aan de boekwaarde. De overlopende activa bedraagt ultimo 2023 € 23,0 miljoen en bestaat voornamelijk uit vooruitbetaalde bedragen en nog te factureren omzet. Daarnaast is in 2023 € 3,1 mln aan vooruitbetaalde kosten (voorschot op onderhanden werk positie) verantwoord ten gunste van 2 bouwconsortia.

Ultimo boekjaar bedragen de waardeverminderingen van debiteuren € 2,2 miljoen (2022: € 1,6 miljoen). De dotatie in de winst- en verliesrekening over 2023 is € 0,8 miljoen (2022: vrijval van € 0,6 miljoen). In 2023 is voor € 0,2 miljoen onttrokken aan de voorziening.

Hieronder een verloopoverzicht van de debiteurenvoorzieningen.

In miljoenen euro's	2023	2022
Stand per 1 januari	1,6	2,2
Mutaties		
Dotaties	0,8	-
Onttrekkingen	-0,2	-
Vrijval		-0,6
Totaal mutaties	0,6	-0,6
Stand per 31 december	2,2	1,6

Onderstaand overzicht toont de openstaande handelsdebiteuren naar ouderdom. Dit is exclusief de vorderingen op meelifters voor een bedrag van € 1,3 miljoen (2022: € 0,2 miljoen), aangezien Vitens hierover geen debiteurenrisico loopt.

In het saldo van de handelsdebiteuren per 31 december 2023 zitten geen individuele vorderingen, welke niet reeds zijn voorzien, die bij oninbaarheid een materiële impact hebben op het resultaat van Vitens. In de voorziening is rekening gehouden met toekomstige economische ontwikkelingen welke impact kunnen hebben op de handels- en overige vorderingen. In de debiteuren zijn geen vorderingen opgenomen welke uit hoofde van het *expected credit loss model* niet als openstaande vordering geclassificeerd kunnen worden (IFRS 9).

Waterdebiteuren

In miljoenen euro's	0 - 90 dagen	91 -180 dagen	181 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2023	27,1	2,2	1,3	1,1	31,7
2023 (incl. waardevermindering)	26,9	2,0	1,0	0,3	30,2
2022	14,1	0,7	0,6	1,1	16,5
2022 (incl. waardevermindering)	14,0	0,6	0,3	0,2	15,1

Niet-waterdebiteuren

In miljoenen euro's	0 - 90 dagen	91 -180 dagen	181 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2023	13,8	0,7	0,4	0,7	15,6
2023 (incl. waardevermindering)	13,8	0,7	0,3	0,2	15,0
2022	19,6	0,1	0,2	0,4	20,4
2022 (incl. waardevermindering)	19,6	0,1	0,2	0,3	20,2

[7] Eigen vermogen

Maatschappelijk kapitaal	Gewone aandelen		Totaal
Aantal aandelen	Aantal uitgegeven aandelen	Aandelen in portefeuille bij Vitens	
Stand per 31 december 2022	5.777.247	-	5.777.247
Stand per 31 december 2023	5.777.247	-	5.777.247

Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 18.000.000, verdeeld in 18.000.000 gewone aandelen van nominaal € 1 per aandeel.

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 18.000.000, verdeeld in 18.000.000 gewone aandelen van nominaal € 1 per aandeel. Hiervan zijn ultimo 2023 5.777.247 aandelen geplaatst en volgestort.

De agioreserve betreft een reserve als gevolg van de oprichting van Vitens in 2001. Per geplaatst aandeel (4.475.439) bedroeg dit € 9 per aandeel (in totaal € 40,3 miljoen). In 2006 zijn als gevolg van de fusie 1.887.685 aandelen uitgegeven en per aandeel is € 52,80 toegevoegd aan de agioreserve (totaal van € 99,7 miljoen). In 2006 en 2007 is via een drietal tranches de aandelen van Nuon N.V. ingekocht (totaal aandelen 1.615.655). Hiervan zijn in 2006 619.223 aandelen en in 2007 175.000 aandelen ingetrokken. Per aandeel is € 9 in mindering gebracht op de agioreserve (totaal € 7,1 miljoen). In 2007 is een deel van de aandelen door Nuon N.V. verkocht aan gemeenten en provincies (totaal aandelen 274.935). In 2011 heeft Vitens 208.346 aandelen uitgegeven en per aandeel is € 69 toegevoegd aan de agioreserve (totaal van € 14,4 miljoen).

De afdekkingsreserve is bestemd voor ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde van financiële instrumenten als gevolg van toepassing van *cashflow hedge accounting*. Deze reserve is enkel bestemd voor het effectieve deel van een hedge. In 2021 heeft een break plaatsgevonden. Van één derivaat met een breakclause is per 1 november 2021 het contract beëindigd. Het totaal betaalde bedrag voor de afkoop van het contract (zijnde negatieve marktwaarde) bedroeg € 12,0 miljoen. Het derivaat had een looptijd tot 30 juni 2043. Zolang het onderliggende renterisico niet is verdwenen, wordt het saldo verwerkt over de resterende looptijd tot 30 juni 2043. In 2023 is € 0,5 miljoen vanuit de afdekkingsreserve verantwoord onder de financiële lasten.

De overige reserves betreft een reserve als gevolg van gecumuleerde ingehouden winsten.

Winstbestemming

De Raad van Bestuur stelt de aandeelhouders voor het resultaat na belastingen als volgt te bestemmen (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 14 maart 2024): geen uitkering van dividend en het resultaat ad € 27,2 miljoen toevoegen aan de overige reserves. Dit is conform het financieel beleid.

[8] Egalisatierekening bijdragen van derden

In miljoenen euro's	2023	2022
Stand per 1 januari	142,0	129,0
Ontvangen bijdragen in aanleg	24,8	17,9
Amortisatie ten gunste van winst- en verliesrekening	-5,5	-4,8
Stand per 31 december	161,3	142,0
Kortlopend deel egalisatierekening	5,8	4,8
Langlopend deel egalisatierekening	155,5	137,2
Totaal	161,3	142,0

Vitens past IFRS 15 (*Revenue from Contracts with Customers*) toe voor de bijdragen die Vitens ontvangt van derden voor de aanleg van aansluitleidingen. De amortisatietermijn bedraagt 33^{1/3} jaar en is gelijkgesteld aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in aansluitleidingen.

Het kortlopend deel van de egalisatierekening bijdragen van derden wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen, zie noot [14].

[9] Langlopende geldleningen

In miljoenen euro's		2023	2022
Stand per 1 januari		984,7	939,1
Aflossingsverplichting boekjaar	79,4	56,3	
		1.064,1	995,4
Mutaties			
Nieuwe leningen	174,7	125,0	
Aflossingen	-79,4	-56,3	
		1.159,4	1.064,1
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-52,2	-79,4	
Stand per 31 december		1.107,2	984,7

De langlopende verplichtingen hebben betrekking op onderhandse- en roll-over-leningen. De reële waarden van de langlopende verplichtingen staan onder noot [29].

In 2023 is voor € 174,7 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken (2022: € 125,0 miljoen). Dit bedrag is inclusief gemaakte transactiekosten van € 0,3 miljoen, welke worden verantwoord in de winst- en verliesrekening gedurende de looptijd van de leningen.

Type langlopende geldleningen	Langlopend deel		Kortlopend deel	
	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2022
Roll-over-leningen	225,0	277,2	52,2	77,3
Onderhandse leningen	882,2	707,5	-	2,1
Totaal	1.107,2	984,7	52,2	79,4

De rente over de roll-over-leningen wordt telkens tussen 1-maands en 12-maands Euribor gefixeerd en schommelt afhankelijk van de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt.

Overige informatie over langlopende geldleningen

In miljoenen euro's	2023	2022
Gemiddelde rentevoet in %	3,00%	2,60%
Totaal per 31 december (nominale bedrag)	1.159,7	1.064,1
Aflossingen < 1 jaar	52,2	79,4
Aflossingen > 1 jaar en < 5 jaar	329,8	296,8
Aflossingen > 5 jaar	777,7	687,9

Aangaande de bovengenoemde leningenportefeuille zijn geen zekerheden afgegeven (pandrecht, hypotheekrecht, zekerheidseigendom en dergelijke). De gestelde bankconvenanten zijn behaald in 2023. We verwijzen voor een gedetailleerde uiteenzetting hieromtrent naar noot 29.

[10] Derivaten

Per 31 december 2023 hield Vitens de onderstaande tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten.

In miljoenen euro's	2023	2022
Financiële instrumenten per 1 januari	8,1	48,5
Waardemutatie derivaten door gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-0,5	-40,4
Financiële instrumenten per 31 december	7,6	8,1
Korte termijn financiële instrumenten (< 1 jaar)	0,2	0,9
Lange termijn financiële instrumenten (>1 jaar)	7,4	7,2

De marktwaarde van de derivaten wordt gevormd door ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de rentecurves. Concreet betekent dit dat de te betalen rente op de derivaten hoger is dan de huidige marktrente waardoor een negatieve waarde in 2023 van € 7,6 miljoen (2022: € 8,1 miljoen negatief) ontstaat. De reden voor het afsluiten van deze derivaten is het tegengaan van renterisico's door grote mutaties in de marktrente. De betreffende negatieve waarde zal niet direct door Vitens worden verantwoord in de winst- en verliesrekening, omdat de hedge als effectief wordt gekwalificeerd. IBOR reforming van rente benchmarks door alternatieve benchmarktarieven hebben geen impact op de hedgerelaties van Vitens en overige financiële instrumenten, aangezien er nog geen aanpassing is geweest in de Euribor-tarieven.

Ultimo 2023 heeft Vitens vijf rentederivaten met een hoofdsom van € 195,0 miljoen (2022: zes rentederivaten € 245,0 miljoen) waarbij de variabele rente op de roll-over-leningen wordt gefixeerd gedurende 1 tot 18 jaar. De reële waarde van deze rentederivaten bedraagt ultimo 2023 negatief € 7,6 miljoen (2022: negatief € 8,1 miljoen). Van de hiervoor genoemde derivaten heeft Vitens 1 rentederivaat (2023: € 2,9 miljoen; 2022: € 1,6 miljoen) met een resterende looptijd van 18 jaar (met een hoofdsom van € 25 miljoen), met een breakclause (voor beide partijen) na iedere 10 jaar (in 2031). Voor het derivaat is het kredietrisico (CVA/DVA), dat wordt meegenomen in de waardering, bepaald tot aan de breakclause en niet over de gehele looptijd.

[11] Voorzieningen personeelsbeloningen

Verloopoverzicht inzake personeelsbeloningen	Reorganisatie- voorziening	Jubileum- voorziening	Totaal
In miljoenen euro's			
Stand per 1 januari 2022	0,4	0,9	1,3
Dotatie	-	0,1	0,1
Rentedotatie	-	0,1	0,1
Vrijval	-0,3		-0,3
Onttrekkingen	-0,1	-0,2	-0,3
Stand per 31 december 2022	-	0,9	0,9
Dotatie	-		-
Rentedotatie	-	-	-
Vrijval	-	-0,1	-0,1
Onttrekkingen	-	-0,2	-0,2
Stand per 31 december 2023	-	0,6	0,6
Kortetermijnverplichtingen personeelsbeloningen	-	0,1	0,1
Langetermijnverplichtingen personeelsbeloningen	-	0,5	0,5

Langlopend deel voorzieningen personeelsbeloningen		
In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Jubileumvoorziening	0,5	0,7
Totaal langlopend deel voorzieningen personeelsbeloningen	0,5	0,7

Van het langlopende deel van de voorzieningen personeelsbeloningen heeft € 0,2 miljoen (2022: € 0,7 miljoen) betrekking op verwachte uitgaven tussen 1 en 5 jaar en heeft € 0,3 miljoen (2022: € 0,3 miljoen) betrekking op verwachte uitgaven na 5 jaar. Het kortlopend deel van de voorzieningen personeelsbeloningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen, zie noot [14].

Kortlopend deel personeelsbeloningen		
In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Jubileumvoorziening	0,1	0,2
Niet opgenomen verlof	14,2	12,9
Af te dragen pensioenpremie	1,6	1,6
Overige kortetermijnpersoneelsbeloningen	19,2	18,4
Totaal kortlopend deel personeelsbeloningen	35,1	33,1

Jubileumvoorziening

Hieronder zijn de belangrijkste uitgangspunten weergegeven die bij de bepaling van de jubileumvoorziening zijn gebruikt.

Veronderstellingen	2023	2022
Overlevingstabel/ sterftetabel	overlevingstafel 2017-2022	overlevingstafel 2016-2021
Disconteringsvoet	3,00%	2,60%
Verwachte salarisstijgingen	2,50%	2,50%

[12] Overige voorzieningen

In miljoenen euro's	2023	2022
Stand per 1 januari	1,9	2,4
Mutaties		
Dotatie	9,0	3,4
Rentedotatie	-	-
Vrijval	-0,2	-
Onttrekkingen	-5,9	-3,9
Reclassificatie	-	-
Totaal mutaties	2,9	-0,5
Stand per 31 december	4,9	1,9
Kortlopend deel overige voorzieningen	3,9	0,6
Langlopend deel overige voorzieningen	1,0	1,3
Totaal	4,9	1,9

De overige voorzieningen hebben betrekking op mogelijke vergoedingen voor droogteschades in onttrekkingsgebieden rondom een aantal productielocaties, mogelijke tegemoetkomingen aan derden, reserveringen voor ww-uitkeringen en langdurig zieken en een voorziening met betrekking tot een deelneming met een negatief vermogen.

Voor zover noodzakelijk geacht zijn voorzieningen getroffen zoals vermeld in bovenstaand verloopoverzicht.

[13] Leaseverplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Gebouwen	5,1	5,6
Wagenpark	8,2	7,3
Datalijnen	3,2	3,9
Overige	1,1	1,2
Totaal leaseverplichtingen	17,6	18,0
Kortlopend deel leaseverplichtingen	4,9	5,3
Langlopend deel leaseverplichtingen	12,6	12,7
Totaal	17,6	18,0

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomst aangegaan voor onder andere het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten zijn verwerkt volgens IFRS 16.

Het verloopoverzicht van de lease- en huuroverkomsten voor zowel het gebruiksrecht als leaseverplichting is opgenomen onder activa met gebruiksrecht, zie noot [3].

[14] Kortlopende verplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Handelsschulden	80,5	79,6
Voorschot waterdebiteuren	11,7	18,3
Kortlopend deel derivaten	0,2	0,9
Aflossingsverplichtingen over langlopende verplichtingen	52,3	79,4
Aflossingsverplichtingen over leaseverplichtingen	4,9	5,3
Belastingverplichtingen	14,9	15,3
Rentedragende verplichtingen	52,4	23,3
Kortlopende leningen	0,0	25,0
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	35,9	33,1
Nog te ontvangen facturen	11,0	12,8
Overlopende passiva	11,6	9,8
Totaal	275,5	302,8

De reële waarde van de handelsschulden en overige te betalen posten, belastingverplichtingen, kortetermijnpersoneelsbeloningen, nog te ontvangen facturen en overlopende passiva is, gezien de korte doorlooptijd, overeenkomstig aan de nominale waarde. Handelsschulden en belastingverplichtingen worden in principe binnen een termijn van 30 dagen betaalbaar gesteld. De belastingverplichtingen bestaan uit: af te dragen grond- en leidingwaterbelasting € 11,2 miljoen (2022: € 10,9 miljoen) en af te dragen loonbelasting en premies sociale verzekeringen € 3,7 miljoen (2022: € 4,4 miljoen). Het voorschot waterdebiteuren betreft het saldo van voorschotten en nog te factureren wateromzet van € 11,7 miljoen.

De kortlopende rentedragende verplichtingen, ultimo 2023 bedraagt € 104,9 miljoen (2022: € 128,6 miljoen). Deze bestaan uit de aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen € 52,3 miljoen (2022: € 79,4 miljoen), kortlopend deel derivaten € 0,2 miljoen (2022: € 0,9 miljoen), kortlopende leningen € nihil (2022: € 25,0 miljoen) en uit rentedragende verplichtingen bij bankinstellingen € 52,4 miljoen (2022: € 23,3 miljoen). De rentedragende verplichtingen hebben betrekking op rekening-courantkrediet. Over dit bedrag wordt een variabele rente betaald. Deze is gebaseerd op 1-maands Euribor inclusief een overeengekomen opslagpercentage.

De post kortetermijnpersoneelsbeloningen bedraagt aan het eind van 2023 € 35,9 miljoen (2022: € 33,1 miljoen) en betreft alle verplichtingen aan het personeel zoals het kortlopend deel van de jubileumvoorziening, af te dragen pensioenpremie, reservering te betalen WW en te betalen vakantiedagen/-geld.

[15] Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Energieverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van energiecontracten		
In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Binnen een jaar	23,7	33,7
Tussen 1 en 5 jaar	23,0	12,6
Meer dan 5 jaar	-	-
Totaal	46,7	46,3

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van energiecontracten voor de productiebedrijven en kantoorgebouwen.

Inkoop waterverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van inkoop water		
In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Binnen een jaar	4,5	4,1
Tussen 1 en 5 jaar	17,7	16,7
Meer dan 5 jaar	142,3	128,4
Totaal	164,5	149,2

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van inkoop van water voor een periode tot 40 jaar.

Verplichtingen uit hoofde van Drinkwaterwet (WACC)

In de Drinkwaterwet zijn belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door de drinkwaterbedrijven in rekening mogen worden gebracht (WACC). Vitens heeft in 2023 een voorlopige WACC gerealiseerd dat nagenoeg gelijk is aan de toegestane WACC (2022: onderschrijding). De definitieve WACC wordt vastgesteld middels het Bedrijfsverslag dat voor 1 oktober 2024 aan het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt gerapporteerd. Per 31 december 2023 heeft Vitens een verplichting van nihil (2022: nihil).

Verplichtingen uit hoofde van Drinkwaterwet		
In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
2021	-	-
2022	-	-
2023	-	-
Totaal	-	-

Overige verplichtingen

Overige verplichtingen		
In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Binnen een jaar	8,9	4,0
Tussen 1 en 5 jaar	14,5	9,3
Meer dan 5 jaar	1,6	2,2
Totaal	25,0	15,5

Genoemde verplichtingen zijn verplichtingen uit hoofde van non-lease componenten, huurverplichtingen met een korte looptijd, die niet onder IFRS 16 vallen en verplichtingen uit hoofde van automatiseringskosten, facilitairekosten, financieringskosten en schadeverplichtingen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Vitens vormt samen met Vitens Watermanagement B.V. een fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting; iedere vennootschap is volgens de standaardvoorwaarden hoofdelijk aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

[16] Drinkwateromzet

In miljoenen euro's	2023	2022
Levering van drinkwater	264,2	226,3
Vastrechtvergoeding	162,1	140,5
Totaal	426,3	366,8

Bovenstaande drinkwateromzet is gerealiseerd vanuit 1 segment, het gehele voorzieningsgebied van Vitens. De jaarnota voor een gemiddelde klant (kleinverbruik) is in 2023 gestegen naar € 128 (exclusief belastingen) ten opzichte van 2022 (€ 110 exclusief belastingen). De bedragen zijn gebaseerd op een modelklant, die 100 m³ verbruikt.

De gehele omzet wordt gegenereerd in Nederland.

[17] Overige omzet

In miljoenen euro's	2023	2022
Opbrengsten verhuizing en incasso	1,3	1,5
Opbrengsten brandkranen en sprinklers	8,6	7,3
Opbrengsten werk voor derden	0,9	0,7
Opbrengsten huur en pacht	1,3	0,9
Meeliftvergoedingen	0,2	0,2
Opbrengsten analyses en advisering	4,5	3,7
Opbrengsten dienstverlening aan derden	9,7	9,6
Amortisatie egalisatierekening	5,5	4,8
Opbrengsten aansluitingen	6,7	6,2
Opbrengsten huurvergoeding standpijpen	0,9	0,9
Opbrengsten reststoffen	1,2	1,7
Overige opbrengsten	4,1	2,6
Totaal	44,8	40,1

Onder de overige omzet worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten. De overige omzet bestaat onder meer uit de volgende posten:

- Opbrengsten verhuizingen en incasso. Bij verhuizingen brengt Vitens een bedrag in rekening ter dekking van de administratieve werkzaamheden;
- Opbrengst brandkranen heeft betrekking op een eenmalige bijdrage en een jaarlijkse terugkerende vergoeding ten behoeve van het onderhoud;
- Opbrengst werk voor derden betreft diverse activiteiten die Vitens verricht voor derden;

- Opbrengst huur en pacht heeft betrekking op huuropbrengsten van kantoorgebouwen en dienstwoningen (aanwezig op gronden waarop productielocaties zijn gevestigd of winning plaatsvindt). Daarnaast opbrengsten voor het verpachten van gronden;
- Meeliftvergoedingen betreffen vergoedingen van met name gemeenten voor het meeliften op de factuur van Vitens voor verontreinigingsheffingen/ingezetenenomslag en rioolheffingen;
- Opbrengsten analyses en advisering hebben betrekking op verrichte analyses vanuit het laboratorium van Vitens voor derden;
- Opbrengsten dienstverlening aan derden betreft verrichte front- en backofficewerkzaamheden voor een ander drinkwaterbedrijf en dienstverlening aan VEI B.V.;
- Amortisatie bijdragen van derden betreft klantbijdragen voor aanleg aansluitleidingen. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in 33^{1/3} jaar;
- Opbrengsten huurvergoeding standpijpen betreft de verhuur van standpijpen aan derden;
- Opbrengsten reststoffen heeft betrekking op de verkoop van reststoffen welke ontstaan als gevolg van het waterzuiveringsproces;
- De activiteiten uit overige opbrengsten worden als opbrengst verantwoord voor zover levering van goederen en diensten heeft plaatsgevonden en zover de prestaties zijn geleverd. Van de overige opbrengsten heeft € 0,3 miljoen betrekking op subsidies.

Bedrijfskosten

[18] Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel

In miljoenen euro's	2023	2022
Uitbesteed werk	45,6	42,7
Ingehuurd personeel van derden	24,9	26,4
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf indirecte kosten	-16,3	-12,2
Totaal	54,3	56,9

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Over 2023 bedraagt dit € 16,3 miljoen (2022: € 12,2 miljoen).

Het totaal van het saldo kosten uitbesteed werk en inhuur personeel is hoger ten opzichte van voorgaand jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere uurtarieven en indexaties van contractprijzen.

[19] Overige kosten

In miljoenen euro's	2023	2022
Grond- en hulpstoffen	16,2	14,5
Overige personeelskosten	6,2	6,4
Water inkopen	2,9	2,7
Elektra	39,8	18,7
Autokosten	4,8	4,5
Automatiseringskosten	20,9	20,4
Telecomkosten	1,9	1,7
Facilitaire kosten	21,9	17,4
Belastingen, uitkeringen en verzekeringen	13,7	12,0
Amoveringskosten	2,6	3,0
Overige kosten	8,5	9,1
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf indirecte kosten	-6,8	-5,8
Totaal	132,6	104,6

Grond- en hulpstoffen zijn gestegen naar € 16,2 miljoen (2022: € 14,5 miljoen). Dit komt vooral door hogere kosten chemicaliën als gevolg van stijgende prijzen. Deze trend is in 2022 ingezet.

De overige personeelskosten hebben voor een belangrijk deel betrekking op reis- en verblijfkosten en opleidingskosten.

De energiekosten betreffen kosten voor elektriciteit, gas en overige brandstoffen. De kosten zijn significant hoger door de hoge energieprijzen in 2023. Vitens heeft in 2022 contractueel hoge prijzen vastgezet voor het jaar 2023, waardoor de kosten fors hoger zijn dan in 2022.

De autokosten betreffen servicekosten voor het wagenpark, brandstof en overige autokosten en bedragen over 2023 € 4,8 miljoen (2022: € 4,5 miljoen).

De automatiseringskosten betreffen voornamelijk licentiekosten, onder andere met betrekking tot SAP. De kosten zijn licht hoger dan voorgaand jaar door inflatie.

De facilitaire kosten hebben voor een belangrijk deel betrekking op huurkosten kantoorgebouwen en onderhoud van installaties, kantoorgebouwen en terreinen. De kosten voor onderhoud aan installaties, gebouwen en terreinen over 2023 bedragen € 18,6 miljoen (2022: € 15,2 miljoen). De huurkosten van kantoorgebouwen en machines over 2023 bedragen € 3,3 miljoen (2022: € 4,1 miljoen).

De belastingen, uitkeringen en verzekeringen bestaan voornamelijk uit kosten droogteschades en belastingen en heffingen. De stijging wordt met name veroorzaakt door kosten droogteschades als gevolg van het met terugkerende kracht weersafhankelijk maken van de regelingen.

De overige kosten bestaan voornamelijk uit kosten met betrekking tot contributies en bijdragen en representatiekosten.

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa die betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Dit betreft naast personeelskosten en inleen, diverse overige kosten welke over 2023 € 6,8 miljoen bedragen (2022: € 5,8 miljoen).

[20] Personeelskosten

In miljoenen euro's	2023	2022
Salarissen	99,5	90,9
Sociale lasten	13,7	12,0
Afgedragen premies aan collectieve regelingen die als toegezegde-bijdragenregeling worden behandeld	13,4	13,8
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf personeelskosten	-22,2	-19,5
Subtotaal	104,4	97,2
Reorganisatievoorzieningen	-	0,1
Jubileumvoorziening	-0,1	-0,3
Totaal	104,3	97,0

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen personeelskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Dit betreft voornamelijk directe personeelskosten en bedraagt over 2023 € 22,2 miljoen (2022: € 19,5 miljoen). De personeelskosten voor jubilea volgt hieronder.

In miljoenen euro's	Reorganisatie-voorziening	Jubileum-voorziening	Totaal 2023	Totaal 2022
Dotatie voorzieningen	-	-	-	0,1
Vrijval voorzieningen	-	-0,1	-0,1	-0,3
Totaal	-	-0,1	-0,1	-0,2

Aantal werknemers	2023	2022
Aantal medewerkers in vaste dienst per 31 december	1.635	1.599
Aantal FTE in vaste dienst per 31 december	1.524	1.504

Het gemiddeld aantal FTE komt uit op 1.514 in 2023, waarbij alle medewerkers van Vitens in Nederland werken.

[21] Afschrijvingen, reële-waardemutaties en bijzondere waardeverminderingen van (im)materiële vaste activa

In miljoenen euro's	2023	2022
Afschrijvingen materiële vaste activa	94,9	93,0
Afschrijvingen immateriële vaste activa	7,8	6,3
Afschrijvingskosten vanuit Facturatie B.V.	1,7	0,7
Boekresultaat desinvesteringen	2,5	2,9
Afschrijvingen IFRS 16	6,8	6,3
Reële waarde mutaties	0,2	-0,1
Totaal	113,9	109,1

[22] Financiële baten en lasten

In miljoenen euro's	2023	2022
Rentekosten bullet en lineaire geldleningen	18,5	15,0
Rentekosten derivaten	2,9	11,0
Rentekosten roll-over geldleningen	11,6	1,2
Rentekosten achtergestelde geldleningen	-	-
Rentekosten rekening-courant	1,1	0,2
Rentekosten kortlopende leningen	1,6	0,1
Rentedotatie voorzieningen	-	-
Rentekosten lease	0,4	0,4
Rentekosten doorbelast aan investeringsprojecten (IAS 23)	-2,6	-1,8
Overige kosten leningen	0,3	0,1
Totaal	33,8	26,2
Rentebaten	-	-0,1
Totaal rentebaten- en lasten	33,8	26,1

[23] Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In miljoenen euro's	2023	2022
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-	0,4

[24] Belastingen

Vitens is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Activiteiten welke Vitens verricht vanuit de Drinkwaterwet, zoals het leveren van drinkwater, zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

De belasting over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening bedraagt nihil (2022: nihil). De aansluiting met het effectieve belastingtarief is als volgt:

In miljoenen euro's	2023	2022
Resultaat voor belastingen	27,2	8,2
Onbelaste activiteiten	25,6	9,7
Belastbaar resultaat	1,6	-1,5
Vennootschapsbelasting	-	-

De vennootschapsbelasting is berekend op basis van het geldende belastingtarief in Nederland (2023: 25,8%; 2022: 25,8%).

De effectieve belastingdruk over het resultaat voor de vennootschapsbelasting bedraagt 0%.

Dividendbelasting

Over betaalde dividenduitkering wordt door Vitens dividendbelasting ingehouden en afgedragen.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

[25] Kasstroom uit operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten

De kasstroom uit operationele activiteiten bedroeg € 145,0 miljoen (2022: € 130,2 miljoen) en is niet toereikend om de investeringsactiviteiten van € 227,9 miljoen (2022: € 192,1 miljoen) te financieren. De kasstroom uit operationele bedrijfsactiviteiten is € 19,9 miljoen hoger dan in 2022 wat voornamelijk wordt veroorzaakt door een hoger resultaat. Door een hoog saldo werkkapitaal is de stijging niet zo hoog als de stijging van het netto resultaat. De kasstroom uit investeringsactiviteiten stijgt met € 35,8 miljoen door een stijging van het investeringsvolume.

Over boekjaar 2023 is sprake van een netto kasstroom van € 29,1 miljoen negatief waardoor de rentedragende verplichtingen toenemen met hetzelfde bedrag.

Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

[26] Dividend

In 2023 heeft de aandeelhoudersvergadering ingestemd met de voorgestelde winstbestemming over het resultaat 2022. Als gevolg hiervan is het resultaat toegevoegd aan de overige reserves en is geen dividend uitgekeerd.

in miljoenen euro's	2023	2022
Dividend boekjaar 2022	-	-
Dividend boekjaar 2023	-	-
Aantal gerechtigde gewone aandelen	5.777.247	5.777.247
Dividend per aandeel (in euro's)	-	-

De Raad van Bestuur stelt de aandeelhouders voor om geen dividend over het resultaat 2023 op gewone aandelen uit te betalen in 2024 (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 14 maart 2024).

[27] Verbonden partijen

De aandelen van Vitens worden gehouden door aandeelhouders uit de publieke sector (provincies en gemeenten). Vitens heeft belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, waarin ze ofwel invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap, ofwel gezamenlijke zeggenschap uitoefent in bedrijfsvoering en financieel beleid. Transacties met deze partijen worden uitgevoerd op *arm's length* basis.

VEI B.V.

In 2023 is door de aandeelhouders Vitens (50%) een bedrag van € 2,3 miljoen (2022: € 2,2 miljoen) gestort als bijdrage in de ontwikkelingsactiviteiten van VEI B.V. Daarnaast is door Vitens in 2023 een bedrag van € 1,9 miljoen (2021: € 2,3 miljoen) gefactureerd. Dit betreft uren van Vitens medewerkers die hebben deelgenomen aan projecten van VEI B.V. en kosten als gevolg van afgesloten *service level agreements*.

Facturatie B.V.

Jaarlijks worden door Facturatie B.V. de afschrijvingskosten doorbelast aan de aandeelhouders Vitens (50%) en Evides N.V. (50%). De afschrijvingskosten voor Vitens bedragen in 2023 € 1,7 miljoen (2022: € 0,7 miljoen). Ultimo 2023 staat bij Vitens een bedrag van € 1,2 miljoen (2022: € 0,1 miljoen) op de balans (schuldpositie) voor enerzijds de door te belasten afschrijvingskosten Q4 (€ 0,7 miljoen) vanuit Facturatie B.V. en anderzijds door te belasten rentekosten vanuit Facturatie B.V. (€ 0,5 miljoen). Daartegenover staat een vordering op Facturatie B.V. van € 22,5 miljoen (2021: € 8,4 miljoen), welke voor € 19,0 miljoen bestaat uit leningen verstrekt aan Facturatie B.V. en voor het overige deel aan doorbelasting van investeringskosten SAP stroom 3.3.

Hieronder een overzicht van de andere verbonden partijen.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Belang (in %)
AquaMinerals B.V.	Rijswijk	18,1
KWH Water B.V.	Nieuwegein	26,4
SubMerge B.V.	Rotterdam	33,3

Ultimo boekjaar bedragen de vorderingen en schulden van verbonden partijen:

In miljoenen euro's	2023	2022
Vorderingen op verbonden partijen	22,7	14,4
Schulden aan verbonden partijen	1,2	2,5

Over het boekjaar 2023 zijn totaal voor € 49,4 miljoen aan vorderingen op verbonden partijen gefactureerd (2022: € 23,4 miljoen), hiervan staat ultimo boekjaar nog € 22,7 miljoen open (2022: € 14,4 miljoen). Ten aanzien van de schulden aan verbonden partijen is over het boekjaar totaal € 45,6 miljoen aan facturen ontvangen, hiervan staat ultimo boekjaar nog € 1,2 miljoen open (2022: € 2,5 miljoen).

[28] Waterbalans

In miljoenen m ³	2023	2022
Totaal te bewerken water	370,0	375,8
Productieverliezen	-9,5	-8,0
Totaal geproduceerd reinwater	360,5	367,8
Inkoop reinwater	4,4	4,4
Productie en inkoop	364,9	372,2
Verkoop reinwater buiten voorzieningsgebied	-	-
Afgeleverd in voorzieningsgebied	364,9	372,2
Distributieverliezen en meetverschillen (NIRG)*	-24,3	-26,6
Levering aan klanten**	340,6	345,6
* Niet In Rekening Gebracht (NIRG) in %	6,7%	7,2%
** Percentage reeds gefactureerd ultimo '23	55,6%	99,0%

De drinkwateromzet van Vitens aan het eind van het boekjaar is in belangrijke mate onderhevig aan schattingen van het waterverbruik. De drinkwaterafgifte van alle productielocaties aan het leidingnet wordt maandelijks geregistreerd en is aan het eind van het boekjaar bekend. Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening van hun waterverbruik hebben ontvangen, wordt maandelijks een schatting gemaakt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele drinkwaterafgifte. Aan het eind van het boekjaar is 45-55% van het waterverbruik onderhevig aan schattingen en wordt de levering aan klanten geschat op 340,6 mln³, wat resulteert in een NIRG van 6,7%.

De drinkwaterlevering aan klanten over 2022 is met 2 mln m³ naar beneden bijgesteld (na 99% facturatie). Dit betekent dat het NIRG-percentage is opgelopen naar 7,2% (schatting eind 2022 was 6,6%). Het NIRG-percentage is een belangrijke component van het omzetprognosemodel. Het NIRG geeft het verschil aan tussen de drinkwaterafgifte aan het leidingnet en het waterverbruik dat wordt afgerekend met onze klanten. De gemiddelde afwijking over de afgelopen boekjaren is met +0,4% relatief beperkt.

Resultaat op afloop balanspost verbruik en effect NIRG	2023	2022	2021	2020	2019
Resultaat op afloop balanspost omzet verbruik voorgaand jaar (in miljoenen euro's)	-1,4	-1,3	-1,6	-0,3	-0,5
Werkelijk NIRG in jaarrekening (na > 99,5% facturatie)		7,2%	6,5%	6,6%	6,2%
Verwacht / Gerapporteerd NIRG in jaarrekening (na circa > 45% facturatie)	6,7%	6,6%	6,1%	6,4%	5,9%

[29] Financieel risicomanagement

Beheersing van kapitaal

Het financieel beleid, goedgekeurd op de Aandeelhoudersvergadering van november 2022, doet recht aan wet- en regelgeving (compliance), aan het belang van de klant en aandeelhouders en dient uitdagend, doch realistisch te zijn voor Vitens. Het belang van continuïteit staat in het financieel beleid bovenaan. De continuïteitsdoelstelling is als volgt geformuleerd: De solvabiliteit is vastgesteld op een eigen vermogen minimaal gelijk aan 35% van het balanstotaal. Deze primaire doelstelling staat centraal bij de beheersing van de financiële risico's. Ultimo 2023 bedraagt de solvabiliteit 30,3% (2022: 31,0%).

Vitens heeft in haar treasury statuut opgenomen dat het renterisico niet groter mag zijn dan 25% van de totale vreemdvermogenpositie. Het renterisico is de som van de renteherzieningen (inclusief rente-instrumenten) en hetgeen nodig is aan nieuwe financiering (schuldvernieuwing) in enig jaar.

Vitens heeft met diverse kredietgevers kredietarrangementen afgesloten. In deze arrangementen worden door de kredietgevers voorwaarden (financiële ratio's) gesteld waaraan Vitens moet voldoen.

In oktober 2021 is de WACC voor de jaren 2022 t/m 2024 vastgesteld op 2,95%. Voor deze jaren blijft het maximum aan toegestane solvabiliteit op 70%.

Vitens heeft in 2023 voldaan aan de ratio's zoals opgenomen in de bankconvenanten.

Vitens heeft in 2023 een voorlopige WACC behaald van 2,9%. De definitieve WACC wordt vastgesteld middels het Bedrijfsverslag dat voor 1 oktober 2024 aan het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt gerapporteerd. De behaalde WACC is licht lager dan de gestelde norm van 2,95%.

Financiële ratio's	Streefwaarden ¹	Bank convenant	2023	2022	2021	2020	2019
Solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen)	> 35%	> 25%	30,3	31,0	30,2	29,4	29,2
Solvabiliteit (garantievermogen/ totaal vermogen)	> 35%		30,3	31,0	30,2	30,0	30,6
Leverage ratio (OCF / Rentedragende schulden)	> 7%	> 7%	12,0	11,7	12,2	11,9	13,9
Interest Coverage ratio (Ebit/ (rentelasten en -baten + uitbetaald dividend huidig boekjaar))	> 1,3	> 1,3	1,80	1,30	1,76	1,84	1,17
Debt ratio (Rentedragende verplichtingen (exclusief de achtergestelde leningen)/Ebitda)	< 7,5	< 7,5	6,9	7,8	7,1	6,4	6,8
Weighted Average Cost of Capital (WACC) ²	< 2,95%		2,92%	1,83%	2,41%	2,93%	3,30%

1. De streefwaarden betreffen voorwaarden vanuit het financiële beleid van Vitens.
2. De WACC is vastgesteld voor de jaren 2022 t/m 2024 op 2,95% (voor de jaren 2021 en 2020: 2,75%).

Berekeningswijze financiële ratio's en gebruikte afkortingen

- **Solvabiliteit (eigen vermogen):** eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- **Solvabiliteit (garantievermogen):** (eigen vermogen + achtergestelde leningen) x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- **Leverage:** netto operationele kasstroom gedeeld door rentedragende schulden (inclusief de achtergestelde leningen);
- **Ebit:** bedrijfsresultaat plus resultaat joint ventures en geassocieerde deelnemingen;
- **Ebitda:** ebit plus afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen;
- **WACC:** bedrijfsresultaat drinkwateractiviteiten plus eventuele tariefcompensatie gedeeld door het gemiddelde balanstotaal drinkwateractiviteiten.

Financiële risico's worden binnen Vitens beheerst door de treasurycommissie die onder toezicht staat van de Raad van Bestuur. Belangrijke doelstellingen uit het treasurybeleid zijn het waarborgen van een blijvende toegang tot de kapitaalmarkt, het beheersen van financiële risico's, het realiseren van zo laag mogelijke kosten en het zekerstellen van voldoende liquiditeit.

Vitens is onderhevig aan de volgende financiële risico's: marktrisico (inclusief prijsrisico, valutarisico en interestrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico.

Marktrisico

(i) Prijsrisico

Onder prijsrisico wordt verstaan: het risico van waardemutaties als gevolg van veranderingen in marktprijzen.

Reële waarde van financiële activa en verplichtingen	Boekwaarde		Reële waarde	
In miljoenen euro's	2023	2022	2023	2022
Activa				
Handels- en overige vorderingen	72,1	50,8	72,1	50,8
Langlopende financiële activa	16,2	8,5	14,6	8,5
Verplichtingen				
Langlopende geldleningen	1.159,4	1.064,1	1.113,3	931,0
Handelsschulden en overige te betalen posten	92,2	97,9	92,2	97,4
Nog te ontvangen facturen	11,0	12,8	11,0	12,8
Rentedragende verplichtingen	52,4	23,3	52,4	23,3
Kortlopende leningen	-	25,0	-	25,0
Kortlopende overige financiële verplichtingen	62,4	58,2	62,4	58,2

In bovenstaande tabel staan de reële waarden van de financiële activa en verplichtingen. De reële waarde waarderungen van de leningen betreffen level-2-waarderungen. De derivaten zijn hierin niet vermeld aangezien deze tegen reële waarde op de balans worden verantwoord.

De reële waarden van de financiële activa en verplichtingen zijn als volgt bepaald:

1. Handels- en overige vorderingen en vooruitgefactureerde bedragen: gezien de korte doorlooptijd van deze vorderingen is de reële waarde overeenkomstig de boekwaarde;
2. Langlopende financiële activa: deze post betreft een verstrekte lening aan Facturatie BV en hypothecaire leningen aan (oud-) werknemers. De reële waarden hiervan zijn bepaald door het contant maken van de toekomstige kasstromen;
3. Langlopende geldleningen: de reële waarden hiervan zijn bepaald door het contant maken van de toekomstige kasstromen tegen de voor Vitens van toepassing zijnde yield rentecurve per 31 december;
4. Handelsschulden en overige te betalen posten, nog te ontvangen facturen, kortlopende leningen en kortlopende overige financiële verplichtingen: de reële waarde van de genoemde posten is gezien de korte doorlooptijd overeenkomstig de boekwaarde;
5. Rentedragende verplichtingen: de reële waarde van de rentedragende verplichtingen is overeenkomstig de boekwaarde.

(ii) Valutarisico

Dit betreft het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van fluctuaties van valutakoersen. VEI B.V. is een joint venture van Vitens en Evides N.V. en voert projecten uit in ontwikkelingslanden met als doel verbetering van de watervoorziening. VEI B.V. hanteert de euro als functionele valuta. Eventuele koersverschillen worden per transactie berekend en ten gunste/ ten laste gebracht van de winst- en verliesrekening. Vitens loopt zelf geen valutarisico over haar activiteiten omdat alle bedrijfsactiviteiten plaatsvinden binnen Nederland.

(iii) Interestrisko

In het kader van de normale bedrijfsuitoefening maakt Vitens gebruik van derivaten (*interest rate swaps*) om renterisico's te beperken. Het doel van dit beheer is de invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten te beperken. Derivaten worden gebruikt om de leningenportefeuille te sturen op het gewenste risicoprofiel. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. Vitens heeft in het treasurystatuut opgenomen dat maximaal over 25% van het totaal vreemd vermogen (exclusief achtergestelde geldleningen) renterisico mag worden gelopen. Ultimo 2023 kwam het aldus berekende renterisico uit op 22,0% (2022: 23,9%). Het renterisico is voor een klein deel van de leningenportefeuille onderhevig aan renteschommelingen en de invloed op de rentelasten is beperkt.

Een eventuele stijging/daling van de kortetermijnrente (driemaands Euribor) van honderd basispunten (1%) betekent voor Vitens een stijging/daling van de rentekosten van € 1,3 miljoen op jaarbasis (2022: € 1,6 miljoen). De stijging/daling heeft betrekking op de roll-over-leningen die niet zijn afgedekt door middel van derivaten en het saldo over de rekening-courant.

Een eventuele daling van de rentecurve ten opzichte van 31 december 2023 van 100 basispunten (1%) heeft een negatief effect van € 7,2 miljoen op de waarde van de derivaten. Een eventuele stijging van de rentecurve ten opzichte van 31 december 2023 van 100 basispunten (1%) heeft een positief effect van € 6,4 miljoen op de waarde van de derivaten. Een negatief of positief effect op de waarde van de derivaten resulteert in mutaties in het eigen vermogen.

De rentederivaten zijn gelijk zijn aan de looptijd van de gekoppelde roll-over-leningen. Voor een hoofdsom van € 195 miljoen is de looptijd van de rentederivaten gelijk aan de looptijd van de roll-over-leningen.

Onderstaande tabel toont de vervaldatum of, indien eerder, de contractuele renteherzieningsdatum van de leningenportefeuille op 31 december 2023. Dit geeft inzicht in de mate waarin Vitens wordt blootgesteld aan wijzigingen in de hoogte van rentepercentages voor financiële verplichtingen.

Interest risico	Effectief rentepercentage	< 6 maanden	> 6 < 12 maanden	1 – 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
In miljoenen euro's						
Per 31 december 2022						
Bullet en lineaire geldleningen	2,16%	0,3	1,7	69,8	637,7	709,5
Roll-over-geldleningen (gekoppeld met interest rate swaps, waardoor vastrentende leningen ontstaan)	4,46%	-	50,0	170,0	25,0	245,0
Roll-over-geldleningen	0,53%	25,0	2,3	57,3	25,0	109,6
Banken (rekening-courant)	eenmaands Euribor	23,3	-	-	-	23,3
Kasgeldleningen	0,52%	25,0	-	-	-	25,0
Leaseverplichtingen	0,0-4,4%	2,9	2,5	11,2	2,7	19,3
Totaal aan financiële verplichtingen		76,5	56,5	308,3	690,4	1.131,7
Per 31 december 2023						
Bullet en lineaire geldleningen	2,42%	-	-	154,8	727,5	882,3
Roll-over-geldleningen (gekoppeld met interest rate swaps, waardoor vastrentende leningen ontstaan)	4,41%	-	50,0	120,0	25,0	195,0
Roll-over-geldleningen	3,55%	-	2,2	55,0	25,0	82,2
Banken (rekening-courant)	eenmaands Euribor	52,6	-	-	-	52,6
Kasgeldleningen		-	-	-	-	-
Leaseverplichtingen	0,0-4,8%	2,8	2,6	11,4	2,1	18,9
Totaal aan financiële verplichtingen		55,4	54,8	341,2	779,6	1.231,0

(iii) Kredietrisico

Vitens is onderhevig aan risico's in het geval dat klanten niet kunnen voldoen aan hun verplichtingen. Ultimo 2023 bedraagt het debiteurensaldo waarover dit risico wordt gelopen € 47,3 miljoen (2022: € 36,9 miljoen), zie noot [6]. Daarnaast wordt risico gelopen over het saldo aan financiële vaste activa € 16,2 miljoen (2022: € 8,5 miljoen).

De overige kortlopende vorderingen € 26,7 miljoen (2022: € 15,4 miljoen) bestaan uit vorderingen op meelifters € 1,3 miljoen (2022: € 0,2 miljoen), belastingen en premies sociale verzekeringen € 2,6 miljoen (2022: € 0,8 miljoen), vooruitbetaalde kosten € 13,3 miljoen (2022: € 6,8 miljoen) en diverse vorderingen ad € 9,5 miljoen (2022: € 8,8 miljoen). Op de vorderingen van meelifters en van de belastingen en sociale premies loopt Vitens geen kredietrisico. Vitens heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico bestaat uit het risico dat Vitens niet of niet tijdig aan financiële middelen kan komen om te voldoen aan haar verplichtingen. Om dit risico te minimaliseren, beoordeelt Vitens regelmatig de verwachte en potentiële kasstromen over een tijdshorizon van meerdere jaren. Tevens wordt jaarlijks een gedetailleerde liquiditeitsprognose opgesteld om eventuele schommelingen in de liquiditeitsbehoefte tijdig te kunnen onderkennen en eventueel gepaste actie te ondernemen.

Per 31 december 2023 beschikt Vitens over:

- een rekening-courantfaciliteit tot een bedrag van € 65,0 miljoen;

- een kasgeldfaciliteit tot een bedrag van € 55,0 miljoen (betreft twee ongecommitteerde faciliteiten);
- een langlopende kredietfaciliteit van € 150,0 miljoen waarvan nog voor € 50,0 miljoen aan leningen kan worden opgenomen;
- een variabele roll-over-lening van € 50,0 miljoen (gecommitteerd) waar nog € 20,0 miljoen van kan worden opgenomen; en
- een Revolving Credit Facility van € 100 miljoen (betreft een gecommitteerde faciliteit).

De contractueel overeengekomen (niet gediscoteerde) betalingen op financiële verplichtingen worden weergegeven in de onderstaande tabel.

Liquiditeitsrisico	< 1 jaar	> 1 < 5 jaar	> 5 jaar
In miljoenen euro's			
Langlopende financiële verplichtingen berekenen incl. rente			
Bullet en lineaire geldleningen	23,3	244,4	843,5
Roll-over-leningen	61,8	188,3	64,5
Derivaten	1,5	4,9	9,8
Leaseverplichtingen	5,4	11,4	2,1
Langlopende overige financiële verplichtingen	37,1	55,2	143,9
Totaal langlopende financiële verplichtingen	129,1	504,2	1.063,8
Kortlopende financiële verplichtingen			
Handelsschulden en overige te betalen posten	92,2		
Nog te ontvangen facturen	11,0		
Rentedragende verplichtingen	52,4		
Kortlopende leningen	-		
Kortlopende overige financiële verplichtingen	62,4		
Totaal kortlopende financiële verplichtingen	218,1	-	-
Totaal langlopende en kortlopende financiële verplichtingen	347,2	504,2	1.063,8

[30] Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Ultimo 2023 en 2022 heeft Vitens geen financiële activa en financiële verplichtingen gesaldeerd in de balans opgenomen. Eveneens is geen sprake van voorwaardelijke rechten tot saldering die zouden kunnen leiden tot gesaldeerde afwikkeling van financiële activa en financiële verplichtingen.

[31] Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan, welke invloed hebben op de jaarrekening 2023.

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december

(voor resultaatbestemming)

Activa

	In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	49,7	40,7	
Materiële vaste activa	2.072,7	1.968,2	
Activa met gebruiksrecht	20,2	21,6	
[32] Investerings in dochterondernemingen	-	-	
[32] Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	6,4	6,3	
Overige financiële vaste activa	16,2	8,5	
		2.165,3	2.045,3
Vlottende activa			
[33] Handels- en overige vorderingen		72,1	50,8
Totaal activa		2.237,4	2.096,1

Passiva

	In miljoenen euro's		31-12-2023		31-12-2022
[35]	Eigen vermogen				
	Aandelenkapitaal		5,8		5,8
	Agioreserve		147,2		147,2
	Herwaarderingsreserve derivaten		-18,5		-19,5
	Herwaarderingsreserve IFRS-transitie		10,0		12,5
	Overige reserves		506,0		495,3
	Resultaat boekjaar		27,2		8,2
			677,7		649,5
	Verplichtingen				
	Voorzieningen				
[36]	Voorzieningen personeelsbeloningen		0,5		0,7
[37]	Overige voorzieningen		1,0		1,3
			1,5		2,0
	Langlopende verplichtingen				
	Egalisatierekening bijdragen van derden		155,5		137,2
	Rentedragende verplichtingen		1.107,2		984,7
	Leaseverplichtingen		12,6		12,7
	Derivaten		7,4		7,2
			1.282,7		1.141,8
[38]	Kortlopende verplichtingen		275,5		302,8
	Totaal Passiva		2.237,4		2.096,1

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

In miljoenen euro's		2023		2022
Eigen resultaat (excl. deelnemingen) na belastingen		27,2		7,8
Resultaat deelnemingen na belastingen		-		0,4
Netto resultaat		27,2		8,2

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Waarderingsgrondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening van Vitens is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW met uitzondering van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling zoals onderstaand toegelicht.

De gebruikte waarderingsgrondslagen zijn grotendeels dezelfde als die gebruikt worden voor de geconsolideerde jaarrekening volgens de bepalingen van artikel 362 lid 8 Titel 9 Boek 2 BW, waarbij investeringen in dochtermaatschappijen worden verantwoord tegen de nettovermogenswaarde van de activa volgens de equity-methode. De enkelvoudige winst- en verliesrekening van Vitens is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op vereenvoudigde wijze opgesteld. Vitens hanteert als grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voor de grondslagen wordt verwezen naar de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening'.

De balansposten dienstwoningen en derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Als gevolg van de toepassing van Titel 9 Boek 2 BW wordt voor het effect van reële-waardemutaties op het vermogen een herwaarderingsreserve gevormd. Voor de overige toelichtingen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

[32] Investeringen in deelnemingen

In miljoenen euro's	Investeringen in dochtermaatschappijen	Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2022	-	5,9	5,9
Mutaties 2022			
Aandeel in resultaat	-	0,4	0,4
Overige mutaties	-	-	-
Totaal mutaties	-	0,4	0,4
Boekwaarde per 31 december 2022	-	6,3	6,3
Mutaties 2023			
Aandeel in resultaat	-	0,1	0,1
Overige mutaties	-	-	-
Totaal mutaties	-	0,1	0,1
Boekwaarde per 31 december 2023	-	6,4	6,4

Deelnemingen in dochtermaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, die is bepaald op basis van IFRS-grondslagen zoals toegepast in de geconsolideerde jaarrekening.

[33] Handels- en overige vorderingen

In miljoenen euro's		31-12-2023		31-12-2022
Handelsdebiteuren	47,3		36,9	
Waardevermindering van debiteuren	-2,2		-1,6	
Meelifters	1,3		0,2	
Nettohandelsvorderingen		46,5		35,5
Belastingen en premies sociale verzekeringen		2,6		0,8
Vorderingen op groepsmaatschappijen		-		-
Overlopende activa		23,0		14,4
Totaal		72,1		50,7

[34] Eigen vermogen

In miljoenen euro's	2023	2022
Stand per 1 januari	649,5	600,3
Mutaties		
Resultaat boekjaar	27,2	8,2
Mutatie herwaarderingsreserve derivaten	1,0	41,0
Mutatie herwaarderingsreserve IFRS-transitie	-2,5	-2,6
Mutatie algemene reserve	2,5	2,5
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-
Totaal mutaties	28,2	49,2
Stand per 31 december	677,7	649,5

De herwaarderingsreserve derivaten betreft de negatieve marktwaarde derivaten van € 7,6 miljoen (2022: € 8,1 miljoen), zie noot [10].

De herwaarderingsreserve IFRS-transitie is gevormd voor de waardevermeerdering in 2006 op transport- en hoofdleidingen en ruwwater- en terreinleidingen op productielocaties. Voor de transport- en hoofdleidingen is uitgegaan van een gewogen gemiddelde ouderdom (of investeringsjaar) van 1977 waardoor deze herwaardering in de komende 8 jaar zal aflopen naar nihil. Voor de ruwwater- en terreinleidingen op productielocaties is uitgegaan van een gewogen gemiddelde ouderdom (of investeringsjaar) van 1996 waardoor deze herwaardering in de komende 15 jaar zal aflopen naar nihil.

Voor een overige toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [7].

[35] Voorzieningen personeelsbeloningen

Voor het mutatieoverzicht van de voorzieningen personeelsbeloningen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [11].

[36] Overige voorzieningen

Voor het mutatieoverzicht van de overige voorzieningen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [12].

[37] Kortlopende verplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2023	31-12-2022
Handelsschulden en overige te betalen posten	80,5	79,6
Voorschot waterdebiteuren	11,7	18,3
Kortlopend deel derivaten	0,2	0,9
Aflossingsverplichtingen over langlopende verplichtingen	52,3	79,4
Aflossingsverplichtingen over leaseverplichtingen	4,9	5,3
Belastingverplichtingen	14,9	15,3
Rentedragende verplichtingen	52,4	23,3
Kortlopende leningen	-	25,0
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	35,9	33,1
Nog te ontvangen facturen	11,0	12,8
Overlopende passiva	11,6	9,8
Totaal	275,5	302,8

[38] Bezoldiging Raad van Bestuur en Commissarissen

Op grond van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT van 15 november 2012) is Vitens gehouden bij de samenstelling van onderstaande verantwoording rekening te houden met de verplichtingen zoals gesteld in de wet. Het voor Vitens N.V. toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Fouterstel

In de WNT-verantwoording zoals opgenomen in het jaarverslag van Vitens N.V. 2022 is de bezoldiging van bestuurder M. Bonhof onjuist opgenomen. In dat kader is sprake van het toepassen van Artikel 5d. van de Uitvoeringsregeling WNT zijnde 'herstel van fouten die na vaststelling van het financieel verslaggevingsdocument worden geconstateerd'.

Wij benadrukken dat het gehanteerde fouterstel geen invloed heeft op eventuele onverschuldigde betalingen. De werkelijke bezoldiging van bestuurder M. Bonhof was lager dan opgenomen in het jaarverslag 2022. Dat is het gevolg van ontvangen vergoedingen door Vitens N.V. voor verrichte werkzaamheden van M. Bonhof.

Bezoldiging Raad van Bestuur

In dit jaarverslag 2023 hebben wij het verantwoordingsformat voor de WNT gebruikt zoals door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar is gesteld. Middels toepassing van dit verantwoordingsformat zijn de in de verantwoording 2022 onjuist opgenomen toelichtingen aangepast in de vergelijkende cijfers van de WNT-verantwoording 2023.

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	drs. J.J. Hannema	drs. M. Bonhof	drs. C.M.M. Martens
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/01	15/05 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,9845	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	200.090	16.385	126.702
Beloningen betaalbaar op termijn	22.910	1.912	14.430
Subtotaal	223.000	18.297	141.132
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	18.646	141.132
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 223.000	€ 18.297	€ 141.132
Het bedrag van de overschrijding, en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	drs. J.J. Hannema	drs. M. Bonhof	
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01– 31/12	01/01– 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,895	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	191.524	163.419	
Beloningen betaalbaar op termijn	24.476	24.483	
Subtotaal	216.000	187.902	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	193.414	
Bezoldiging	€ 216.000	€ 187.902	

1. Voorzitter Raad van Bestuur: In 2023 fulltime dienstverband 365 dagen (2022: 365 dagen; fulltime dienstverband).
2. Lid Raad van Bestuur: In 2023 parttime dienstverband 31 dagen (2022: 326 dagen; parttime dienstverband).
3. Lid Raad van Bestuur: IN 2023 fulltime dienstverband 231 dagen.

Leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12 bedragen x € 1	N. G. Dalstra		
	Chief Financial Officer (CFO)		
Functiegegevens			
Kalenderjaar	2023	2022	2021
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1-12 t/m 31-12		
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	1		
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	108		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212	€ 206	€ 199
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 29.500		
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		€ 22.896	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)			
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 22.896		
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		€ 22.896	
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag		€ -	
Totale bezoldiging, exclusief BTW		€ 22.896	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan			
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			

Bezoldiging commissarissen

De bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen bestaat uit vacatiegeld. Onderstaand de bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen - zonder dienstbetrekking (in euro's):

Gegevens 2023						
bedragen x € 1	H.C.P. Noten	M.R. van Lieshout	H. Setz	G.M. van Dijk	P.A.N. ten Kroode	
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	32.781	21.631	21.631	21.631	21.631	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	33.450	22.300	22.300	22.300	22.300	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t	
Bezoldiging	32.781	21.631	21.631	21.631	21.631	
Het bedrag van de overschrijding, en	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2022						
bedragen x € 1	H.C.P. Noten	M.R. van Lieshout	H. Setz	G.M. van Dijk	P.A.N. ten Kroode	K.J. Rameau
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	23/04 – 31/12	01/01 – 22/04
Bezoldiging						
Bezoldiging	32.400	21.600	21.600	21.600	14.972	6.628
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32.400	21.600	21.600	21.600	14.972	6.628

In bovenstaande tabel is in de maximale individuele bezoldigingsnorm rekening gehouden met het aantal dagen in functie als Voorzitter en/of als Lid RvC.

[39] Accountantskosten

Overeenkomstig artikel 2:382a BW wordt in deze noot een toelichting gegeven op de accountantskosten die betrekking hebben op de ontvangen diensten van de accountantsorganisatie in 2023. Deze bestaan uit de controle van de jaarrekening ad € 273 duizend (2022: € 250 duizend), de beoordeling van het jaarverslag ad € 83 duizend (2022: € 70 duizend) en voor andere controlewerkzaamheden ad € 66 duizend (2022: € 8 duizend). Tot slot heeft een eenmalige ESG-training plaatsgevonden, welke verzorgd is door de huisaccountant. Kosten hiervan bedroegen € 16 duizend. Er is geen sprake van vergoedingen voor adviesdiensten op fiscaal terrein door de externe accountant.

Zwolle, 14 maart 2024

Raad van Commissarissen

drs. H.C.P. Noten (voorzitter)

drs. M.R. van Lieshout (commissaris)

drs. H. Setz MBA (commissaris)

prof. dr ir G.M. van Dijk (commissaris)

ir. drs. P.A.N. ten Kroode (commissaris)

Raad van Bestuur

drs. J.J. Hannema

Overige gegevens

Winstbestemming

De statutaire bepalingen ten aanzien van de winstbestemming luiden als volgt:

34.1

Het dividendbeleid wordt vastgesteld, en kan worden gewijzigd, bij besluit van de Raad van Bestuur, dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Met inachtneming van het aldus goedgekeurde dividendbeleid wordt jaarlijks door de Raad van Bestuur, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, vastgesteld welk deel van de winst wordt gereserveerd en welk deel wordt uitgekeerd.

34.2

Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.

34.3

De algemene vergadering kan op voorstel van de Raad van Bestuur, dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen, besluiten tot uitkering van interim-dividend en tot uitkeringen ten laste van een reserve van de vennootschap.

34.4

Uitkeringen op aandelen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het bedrag van het uitkeerbare eigen vermogen en, indien het een tussentijdse uitkering betreft, aan deze vereiste is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 van het BW. De vennootschap legt de vermogensopstelling ten kantore van het Handelsregister neer binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekendgemaakt.

34.5

De vordering van een aandeelhouder tot een uitkering op aandelen verjaart door een tijdsverloop van 5 jaren. De Raad van Bestuur stelt de aandeelhouders, voor het resultaat na belastingen als volgt te bestemmen (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 14 maart): geen uitkering van dividend op gewone aandelen en het resultaat ad € 27,2 miljoen toevoegen aan de overige reserves. Dit is conform het dividendbeleid.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Vitens N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de geconsolideerde jaarrekening van Vitens N.V., samen met haar dochtermaatschappijen, ('de groep') een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de groep op 31 december 2023 en van het resultaat en de kasstromen over 2023, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd binnen de Europese Unie ('EU-IFRS') en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW') en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT');
- geeft de enkelvoudige jaarrekening van Vitens N.V. ('de vennootschap') een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Vitens N.V. te Zwolle gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde balans per 31 december 2023;
- de volgende overzichten over 2023: de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht totaalresultaat, het geconsolideerde kasstroomoverzicht en het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen; en
- de toelichting waarin opgenomen de grondslagen voor financiële verslaggeving die van materieel belang zijn en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

- de enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening is EU-IFRS, de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT en het stelsel dat is gebruikt voor het opmaken van de enkelvoudige jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Vitens N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot de kernpunten, fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten, de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Samenvatting en context

Vitens N.V. is een drinkwaterbedrijf waarvan de belangrijkste activiteiten bestaan uit het oppompen van grondwater, het zuiveringsproces hiervan en de distributie van drinkwater. De groep bestaat uit verschillende groepsonderdelen en daarom hebben wij de reikwijdte en aanpak van de groepscontrole overwogen zoals uiteengezet in de paragraaf 'De reikwijdte van onze groepscontrole'.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de raad van bestuur belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn zoals de veronderstellingen bij de waardering van de materiële vaste activa, derivaten, debiteuren, voorzieningen en de verantwoording van de netto-omzet als gevolg van over het jaar gespreide meteropnames en afrekeningen. Hierbij hebben wij onder meer aandacht besteed de assumpties die horen bij de fysieke en transitie risico's als gevolg van klimaatverandering. In de paragraaf 'Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening' startend op pagina 111 van het jaarverslag heeft Vitens N.V. de schattingsposten en belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid verbonden aan de opbrengstenverantwoording van de drinkwateropbrengsten hebben wij deze aangemerkt als kernpunt zoals uiteengezet in de sectie 'De kernpunten van onze controle'.

Vitens N.V. heeft de potentiële impact van klimaatverandering en haar plannen ten aanzien van de *net-zero commitment* op haar financiële positie beoordeeld. De risico's die voortkomen uit de klimaatverandering zijn onderdeel van Vitens's risicobeheersingsproces en zijn door Vitens, gegeven de bedrijfsaard van Vitens, geconcretiseerd naar specifieke risico's. Dit is nader toegelicht in de verschillende hoofdstukken in het bestuursverslag, waaronder in 'Wie we zijn en wat we doen', 'de waarde die we creëren', 'Borging van onze continuïteit' en 'Overige informatie'. Wij hebben de klimaatgerelateerde risico's met de raad van bestuur besproken, en de potentiële impact op de financiële positie inclusief de onderliggende assumpties en schattingen geëvalueerd. De verwachte effecten van klimaatverandering hebben geen impact op de kernpunten in onze controle.

Vitens N.V. is in belangrijke mate afhankelijk van de IT-infrastructuur voor de continuïteit van haar bedrijfsactiviteiten. Wij hebben de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst, voor zover van belang voor onze controlewerkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening 2023. Hierbij hebben we interne IT-specialisten betrokken, waarbij we onder meer gebruik hebben gemaakt van data-analyses ten aanzien van transacties.

Naast eerdergenoemd kernpunt in onze controle hebben wij tevens aandacht besteed aan het bedrijfsresultaat in verhouding met de in de Drinkwaterwet opgenomen maximale WACC van 2,95% (maximale vermogenskostenvoet voor drinkwaterbedrijven) in het boekjaar 2023. In geval van overschrijding van de maximale WACC dient Vitens N.V. op grond van de Drinkwaterwet ervoor zorg te dragen dat de overschrijding richting consumenten wordt gecompenseerd in de tariefstelling van het kalenderjaar volgend op de vaststelling van de definitieve WACC. Op basis van de voorlopige berekening bedraagt de WACC voor 2023 2,9%. De hoogte van de definitieve WACC en de toekomstige voorwaardelijke verplichting zal worden vastgesteld aan de hand van het Bedrijfsverslag 2023 dat voor 1 oktober 2024 aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dient te worden gerapporteerd.

De toelichting met betrekking tot de WACC is opgenomen in de noten 15 en 29 in de jaarrekening.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikt die nodig is voor de controle van een drinkwaterbedrijf. Wij hebben tevens specialisten op het gebied van IT en financiële instrumenten in ons team opgenomen. Alle werkzaamheden bij de groepsonderdelen zijn door hetzelfde controleteam uitgevoerd.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit

Materialiteit: €6.144.000.

Reikwijdte van de controle

We hebben de controlewerkzaamheden deels virtueel en deels op locatie van Vitens N.V. uitgevoerd, waarbij de controle vanuit een geconsolideerd perspectief is ingericht.

Kernpunten

Opbrengstverantwoording drinkwateropbrengsten.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in de onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit voor de groep	€6.144.000 (2022: €5.595.000).
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1,5% van de totale kosten.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We gebruikten de totale kosten als de primaire, algemeen geaccepteerde, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoefte van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat de totale kosten een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van de vennootschap.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €307.000 (2022: €279.750) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze groepscontrole

Vitens N.V. is de moedermaatschappij van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Vitens N.V.

Van belang hierbij is dat de activiteiten van de groep volledig in Nederland plaatsvinden en dat binnen de groep de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen centraal zijn ingeregeld en worden gehanteerd.

Wij hebben de reikwijdte van onze controle zodanig bepaald dat wij voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Daarbij hebben wij, onder meer, in aanmerking genomen de managementstructuur van de groep, de aard van de activiteiten van de groepsonderdelen, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de aard en omvang van de werkzaamheden bepaald op het niveau van de groepsonderdelen die noodzakelijk waren om door het groepsteam en door de accountants van groepsonderdelen te worden uitgevoerd.

Onze controle is uitgevoerd door één centraal team en is ingericht vanuit een geconsolideerd perspectief, waarbij de groep administratief door ons als één geheel is gezien. Dat betekent dat wij alle voor de geconsolideerde jaarrekening van materieel belang zijnde transactiestromen en financiële posities in de reikwijdte van onze controle hebben betrokken. De consolidatie van de groep en de toelichtingen in de jaarrekening zijn door Ons gecontroleerd.

Door middel van bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle- informatie verkregen met betrekking tot de financiële informatie van de groep om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Vitens N.V. en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de raad van bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent en de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 'Borging van onze continuïteit' paragraaf '3.3 Wet- en regelgeving en maatschappelijke plichten' van het jaarverslag, waarin de raad van bestuur haar frauderisicobeoordeling inclusief risicobeheersing heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het management, de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie en, voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, hebben wij de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van de raad van bestuur, het management (waaronder afdeling audit & advies, de complianceafdeling, personeelszaken en de raad van commissarissen) of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's. De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt</p> <p>Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management, waaronder risico's op mogelijke afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het management. Wij hebben er in dat kader bijzonder aandacht voor gehad of er vanuit de regulering waaraan het waterbedrijf onderhevig is specifieke tendenties zijn ten aanzien van de verantwoording van omzet, lasten en/of investeringen.</p>	<p><i>Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op doorbreking van de interne beheersing moeten mitigeren, het bestaan en indien noodzakelijk de werking van de maatregelen getoetst in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. In dit kader hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiliging in de IT-systemen en de mogelijkheid dat hierdoor functiescheidingen worden doorbroken.</i></p> <p><i>Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Bij de bepaling van de risicocriteria hebben wij rekening gehouden met de specifieke tendenties vanuit de WACC.</i></p> <p><i>Ook hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het management, met name de schattingen rondom het bepalen van de drinkwateropbrengsten. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het management bij schattingen.</i></p> <p><i>Onze werkzaamheden hebben geen materiële afwijkingen in de door het management verschaft informatie in de jaarrekening en het bestuursverslag ten opzichte van de jaarrekening aan het licht gebracht.</i></p> <p><i>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het management.</i></p>
<p>Het risico van frauduleuze financiële verslaggeving als gevolg van een te hoog verantwoorde omzet</p> <p><i>Als onderdeel van onze risico-inschatting en uitgaande van de veronderstelling dat er bij de omzetverantwoording frauderisico's bestaan, hebben wij geëvalueerd welke soorten omzet of beweringen aanleiding geven tot een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.</i></p> <p>Voor Vitens N.V. is de WACC een jaarlijks belangrijke graadmeter. Het management zal ernaar streven om de WACC zo dicht mogelijk te benaderen en een terugbetalingsverplichting in de toekomst te voorkomen. Een aanpassing van de omzet is een mogelijkheid om de WACC te beïnvloeden.</p>	<p><i>Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen rondom de omzetverantwoording en in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten met betrekking tot de omzet.</i></p> <p><i>Wij concluderen dat wij, in het kader van onze controle, konden steunen op de voor dit risico relevante maatregelen van interne beheersing.</i></p> <p><i>Voor een gedetailleerde beschrijving van de door ons uitgevoerde werkzaamheden rondom de opbrengstverantwoording verwijzen wij ook naar het de sectie 'De kernpunten van onze controle'.</i></p> <p><i>Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd die bestaan uit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>gegevensgerichte werkzaamheden op het bestaan van de omzettransacties en het toepassen van de juiste prijzen;</i><i>het vaststellen van het bestaan van debiteuren per jaareinde waarbij wij de afloop in 2024 getoetst hebben door middel van deelwaarneming.</i> <p><i>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de raad van bestuur.</i></p>

Geïdentificeerde frauderisico's

Het risico rondom het oneigenlijke toe-eigenen van middelen uit de organisatie als gevolg van tekortkomingen in het proces van uitgaande betalingen

De migratie van SAP R/3 naar SAP S/4 is nog niet volledig afgerond waardoor Vitens N.V. gedurende het boekjaar beide applicaties gebruikt voor het verwerken van inkopen en betalingen.

Wij concluderen dat wij, in het kader van onze controle, niet kunnen steunen op de ingerichte beheersingsmaatregelen die Vitens N.V. heeft ingericht voor SAP R/3, met name als gevolg van IT-tekortkomingen in deze applicatie.

Als gevolg van de geconstateerde tekortkomingen in de inrichting van SAP R/3 hebben wij dit aangemerkt als een risico in onze controle.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd, het bestaan en indien van toepassing de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen rondom de betalingsorganisatie in de verschillende systemen van Vitens N.V. Wij concluderen dat we voor SAP S/4 kunnen steunen op de voor dit risico relevante maatregelen van interne beheersing. Aangezien we hier voor SAP R/3 niet op kunnen steunen, hebben we specifieke werkzaamheden uitgevoerd op inkooptransacties en betalingen die via SAP R/3 geregistreerd en verwerkt zijn. Onze werkzaamheden bestaan uit gegevensgerichte werkzaamheden ter validatie dat uitgaande betalingen verricht zijn aan het bankrekeningnummer vermeld op onderliggende bescheiden (zoals inkoopfacturen). Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben we kennisgenomen van advocatenbrieven en relevante correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormt voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Controleaanpak continuïteit

De raad van bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van de vennootschap voor tenminste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de raad van bestuur te evalueren omvatten onder andere het volgende:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van de raad van bestuur alle relevante informatie bevatte waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hadden en de raad van bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Nagaan of de raad van bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Evalueren van de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van tenminste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening rekening houdend met ontwikkelingen in de branche zoals de WACC-regulering en onze kennis uit de controle.
- Analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van de bedrijfsactiviteiten is gewaarborgd, inclusief het voldoen aan relevante convenanten.
- Inwinnen van inlichtingen bij de raad van bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door de raad van bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van de raad van bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben de raad van commissarissen op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden. Er zijn geen wijzigingen in het kernpunt van onze controle ten opzichte van vorig jaar.

Kernpunten	Onze controlewerkzaamheden en observaties
Opbrengstverantwoording drinkwateropbrengsten <i>De toelichtingen met betrekking tot de opbrengstverantwoording zijn opgenomen in de paragraaf 'Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening', noot 15, 16 en 28 in de jaarrekening.</i>	<i>Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de verantwoorde drinkwateropbrengsten, met specifiek aandacht voor de totale reinwaterafgifte, de juistheid en volledigheid van de actieve aansluitingen, de juistheid van de gehanteerde tarieven, het NIRG (Niet In Rekening Gebracht in %), de kwaliteit van de omzetschatting en het facturatieproces.</i>

De netto-omzet uit hoofde van de levering van drinkwater bedraagt per 31 december 2023 €426,3 miljoen en vormt daarmee een significante post in de geconsolideerde winst- en verliesrekening (90% van de totale bedrijfsopbrengsten).

De opbrengstenverantwoording van de drinkwateropbrengsten is gebaseerd op de totaal aan derden geleverde hoeveelheid drinkwater (in m³). Als gevolg van het grote aantal klanten (6 miljoen) vinden meteropnames (met name voor consumenten en kleine zakelijke klanten) gespreid over het jaar plaats. Daardoor vindt de (afreken)facturatie ook gespreid over het jaar plaats.

Voor alle actieve aansluitingen wordt het werkelijke aantal gefactureerde m³ water toegerekend aan de kalenderjaren. In 2023 is 55,6% van de levering aan de klanten gefactureerd aan de hand van een eindafrekening. Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening hebben ontvangen, wordt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele reinwaterafgifte een schatting gemaakt (omzetsimulatie) voor de periode tussen de laatste eindafrekening en balansdatum. Dit betekent dat per 31 december 2023 €189,3 miljoen (44,4%) van de levering aan klanten is gebaseerd op een simulatie van de omzet.

Gegeven deze schatting en de inherente mate van schattingsonzekerheid die daaraan is verbonden gecombineerd met de significantie van het bedrag van de geschatte drinkwateropbrengsten ten opzichte van de totale drinkwateropbrengsten over 2023, beschouwen wij dit als een kernpunt in onze controle.

Wij hebben de interne beheersingsmaatregelen van Vitens N.V. omtrent de omzetsimulatie en facturatie beoordeeld. De volledigheid van de reinwaterafgifte (aantal m³ water op basis waarvan omzetsimulatie is uitgevoerd) hebben wij gecontroleerd aan de hand van de primaire registraties per productielocatie in het verzorgingsgebied van Vitens N.V. Hierbij hebben wij de betrouwbare totstandkoming van de reinwaterafgifte beoordeeld aan de hand van controlerapporten van flowmeters en aansluiting naar bronregistratie, waarbij het aantal flowmeters opgenomen in de totstandkoming van de totale reinwaterafgifte en het aantal werkelijke flowmeters op uitgaande leidingen per productielocatie is aangesloten.

Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de juistheid en volledigheid van het aantal actieve aansluitingen in de klantadministratie en hebben vastgesteld dat alle actieve aansluitingen in de omzetsimulatie zijn betrokken door middel van een aansluiting tussen klantadministratie en de klantgegevens zoals meegenomen in de omzetschatting.

De juistheid van de tarieven hebben wij gecontroleerd door deze aan te sluiten met de door de aandeelhouders goedgekeurde tarieven. Daarnaast hebben wij een analyse uitgevoerd, waarbij we een verbandscontrole hebben opgesteld tussen het totaal aantal aansluitingen, het vastrecht en waterverbruik per aansluiting, het gehanteerde tarief en de verantwoorde omzet.

Het NIRG zoals toegelicht in noot 28, Waterbalans, hebben wij gebenchmarkt ten opzichte van het NIRG in voorgaande jaren en die binnen de drinkwatersector in Nederland. Daarnaast hebben wij de impactanalyse van Vitens N.V. ten aanzien van de fluctuatie in het NIRG beoordeeld.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en verkregen controle-informatie hebben wij geen materiële bevindingen geconstateerd.

Tot slot hebben wij werkzaamheden inzake de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen uitgevoerd en hierbij geen materiële bevindingen geconstateerd.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zwolle, 14 maart 2024

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. F.S. van der Ploeg RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Vitens N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit het volgende:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert.

Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen, vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken, die aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige periode en derhalve kernpunten van de controle zijn. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of wanneer wij, in buitengewoon zeldzame omstandigheden, bepalen dat een aangelegenheid niet in de controleverklaring zou moeten worden gecommuniceerd omdat redelijkerwijs verwacht wordt dat de nadelige gevolgen van dergelijke communicatie groter zijn dan de voordelen voor het maatschappelijk verkeer.

Overzicht uitstaande aandelen

Nr.	Aandeelhouder	Gewone aandelen	Percentage
1	Provincie Overijssel	774.096	13,399%
2	Provincie Friesland	755.043	13,069%
3	Provincie Gelderland	387.231	6,703%
4	Gemeente Almere	366.175	6,338%
5	Provincie Utrecht	285.896	4,949%
6	Gemeente Utrecht	285.896	4,949%
7	Gemeente Amersfoort	131.691	2,279%
8	Gemeente Dronten	98.457	1,704%
9	Gemeente Lelystad	98.457	1,704%
10	Gemeente Zeewolde	98.457	1,704%
11	Gemeente Hilversum	89.569	1,550%
12	Gemeente Hof van Twente	66.713	1,155%
13	Gemeente Hardenberg	63.007	1,091%
14	Gemeente Nieuwegein	61.246	1,060%
15	Gemeente Steenwijkerland	60.227	1,042%
16	Gemeente Zeist	60.035	1,039%
17	Gemeente Doetinchem	58.752	1,017%
18	Gemeente Stichtse Vecht	58.097	1,006%
19	Gemeente Veenendaal	56.404	0,976%
20	Gemeente Kampen	50.961	0,882%
21	Gemeente Zutphen	50.739	0,878%
22	Gemeente Zwolle	46.329	0,802%
23	Gemeente Woerden	45.042	0,780%
24	Gemeente Soest	44.542	0,771%
25	Gemeente Tiel	42.728	0,740%
26	Gemeente De Bilt	41.879	0,725%
27	Gemeente Raalte	41.696	0,722%
28	Gemeente Rijssen-Holten	41.696	0,722%
29	Gemeente De Ronde Venen	40.426	0,700%
30	Gemeente Wijchen	40.058	0,693%
31	Gemeente Oude IJsselstreek	40.057	0,693%
32	Gemeente Houten	38.490	0,666%
33	Gemeente Zwartewaterland	38.453	0,666%
34	Gemeente Meppel	37.526	0,650%
35	Gemeente Lingewaard	37.387	0,647%
36	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	36.554	0,633%
37	Gemeente Dalfsen	34.746	0,601%
38	Gemeente Epe	34.717	0,601%
39	Gemeente Nijkerk	34.717	0,601%
40	Gemeente Overbetuwe	34.717	0,601%
41	Gemeente West Betuwe	34.717	0,601%
42	Gemeente Zevenaar	34.717	0,601%
43	Gemeente Montferland	34.716	0,601%
44	Gemeente Noordoostpolder	32.430	0,561%
45	Gemeente Winterswijk	32.046	0,555%
46	Gemeente Lochem	32.045	0,555%
47	Gemeente IJsselstein	31.228	0,541%
48	Gemeente Culemborg	26.705	0,462%
49	Gemeente Duiven	26.705	0,462%
50	Gemeente Westerveld	25.944	0,449%

Nr.	Aandeelhouder	Gewone aandelen	Percentage
51	Gemeente Leusden	25.902	0,448%
52	Gemeente Borne	25.480	0,441%
53	Gemeente Baarn	24.207	0,419%
54	Gemeente Beuningen	24.035	0,416%
55	Gemeente Buren	24.035	0,416%
56	Gemeente Ermelo	24.035	0,416%
57	Gemeente Nunspeet	24.035	0,416%
58	Gemeente Zaltbommel	24.035	0,416%
59	Gemeente Berkelland	24.034	0,416%
60	Gemeente Ommen	23.164	0,401%
61	Gemeente Wierden	23.164	0,401%
62	Gemeente Brummen	21.364	0,370%
63	Gemeente Maasdriel	21.364	0,370%
64	Gemeente Voorst	21.364	0,370%
65	Gemeente Bronckhorst	21.362	0,370%
66	Gemeente Wijk bij Duurstede	20.818	0,360%
67	Gemeente Aalten	18.693	0,324%
68	Gemeente Elburg	18.693	0,324%
69	Gemeente Oost Gelre	18.693	0,324%
70	Gemeente Oldebroek	18.693	0,324%
71	Gemeente Putten	18.693	0,324%
72	Gemeente West Maas en Waal	18.693	0,324%
73	Gemeente Staphorst	18.531	0,321%
74	Gemeente Rhenen	16.461	0,285%
75	Gemeente Bunschoten	16.219	0,281%
76	Gemeente Urk	16.215	0,281%
77	Gemeente Druten	16.023	0,277%
78	Gemeente Heerde	16.023	0,277%
79	Gemeente Heumen	16.023	0,277%
80	Gemeente Neder-Betuwe	16.023	0,277%
81	Gemeente Westervoort	16.023	0,277%
82	Gemeente Berg en Dal	13.352	0,231%
83	Gemeente Bunnik	13.314	0,230%
84	Gemeente Montfoort	11.861	0,205%
85	Gemeente Lopik	11.619	0,201%
86	Gemeente Doesburg	10.682	0,185%
87	Gemeente Hatter	10.682	0,185%
88	Gemeente Woudenberg	9.683	0,168%
89	Gemeente Oudewater	9.199	0,159%
90	Gemeente Wijdmeren	8.956	0,155%
91	Gemeente Eemnes	7.988	0,138%
92	Gemeente Scherpenzeel	7.746	0,134%
93	Gemeente Renswoude	4.389	0,076%
94	Provincie Flevoland	4.316	0,075%
95	Gemeente Súdwest Fryslân	1.000	0,017%
96	Gemeente Tytsjerksteradiel	200	0,003%
97	Gemeente Apeldoorn	1	0,000%
	Totaal	5.777.247	100,00%